

ΤΕΥΧ. ΔΔ.

ΤΟΜ Β.

1853.

ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ.

Eheu ! fugaces, Posthume, Posthumes
 Labuntur anni (Horat)

Ἔτος λήγον, ἔτος ἀρχόμενον, ἔως ε τοῦ συνεχοῦς καὶ
 ῥαφῆ χρόνου ὁποῖος παραλογισμός ! Τί σημαίνουν αἱ
 ἐποχαὶ τοῦ κατακλυσμοῦ, τοῦ Ναβουχοδόντορος, τῶν
 Ολυμπιάδων, τῶν Σελευκιδῶν, τῶν Αὐγούστων, ἢ Εγγύρα,
 καὶ ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως; ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ
 προσέει οἱ αἰῶνες, οἱ ἐνιαυτοὶ, οἱ μῆνες, αἱ ἡμέραι, αἱ
 ὥραι καὶ τὰ λεπτά; Βλέπομεν εἰς τὸν κύκλον τέλος καὶ
 ἀρχήν; Καὶ ὅμως ὑπάρχει βέβαιον ὅτι τὰ ἔτη φεύγουσι,
 συθλίβονται καὶ ἐπισωρεύονται ταχέως ἀλλεπάλληλα.
 διότι καθὼς τὰ πρὸ αὐτοῦ, ἐβυθίσθη ἤδη καὶ τὸ 1853
 εἰς τὴν ἀχανῆ ἄβυσσον, θέλει δὲ διαμένει μόνον ἡ ἐνθύ-
 μησις αὐτοῦ διὰ τὴν χρονολογίαν· ἄλλο ὅμως ἔτος
 ἀμέσως διεδέχθη αὐτό.

Οὕτω κατὰ πάντα στείγην τῆς ζωῆς ἡμῶν τὸ
 μέλλον, τὸ ὅποιον οὐδαμῶς μέχρι τοῦδε ὑπῆρχε, λαμ-
 βάνει πλησιάζον κατ' ὀλίγον προσωρινὴν σύστασιν· τὸ
 δὲ ἐνεστώσ, τὸ ὅποιον ἤτό τι πραγματικόν, ἀραρίζεται
 εἰς τὸ χάος. Ματαίως φαινόμεθα ἀδιαφοροῦντες εἰς τὴν
 τοιαύτην μεταβολήν· ματαίως δὲ εἰς ἀπροσπονητῆς εὐθυμίας
 καὶ ἀγαλλιάσεως ζητοῦμεν νὰ ἀπατηθῶμεν Γρικόσιαι
 ἐξήκοντα πέντε ἡμέραι ὀλιγότεραι εἰς τὴν πλάστειγγα

Τομ. Β.

τῆς ζωῆς ἡμῶν ἔχουσιν ἐπαισθητὸν βάρος. Ἐπειτα
 αἱ τρίχες, αἱ ρυτίδες τοῦ προσώπου, ἡ ἀδυναμία τῶν
 μελῶν, καὶ ἡ ἀμβλύτης τῶν διανοητικῶν δυνάμεων
 μαρτυροῦσιν ἀρκούντως τὴν ἐπισυμβῆσαν διασφάν.

Ἄν καὶ τόσον ταχέως ὁ χρόνος παρέρχεται, ἂν καὶ
 διαφεύγῳς σκιά, μόλις θελήσωμεν νὰ τὸν ψηλαφησωμεν·
 ἂν καὶ δὲν τὸν καταλαμβάνομεν μάλιστα, αὐτὸς ὅμως
 πῶς ὑπάρχει τὸ βεβαίωτον πάντων τῶν κτημάτων.
 Ὅθεν ὀρθῶς ὁ Φραγκλῆσιος ἔλεγε τὸν χρόνον ὕφασμα, ἐξ
 οὗ γίνεται ἡ ζωὴ Ἐπειδὴ δὲ ἡρῳῆτις ἐμέτρησεν εἰς ἡμᾶς
 αὐτὸ τόσον φειδωλῶς, ἀνάγκη πᾶσα νὰ οἰκονομήσωμεν
 τὴν χρῆσιν του. Ἡ αὐτὴ ὧσα παραλλάσσει τὰ μέγιστα
 εἰς τὸν κοιμώμενον, τὸν ἐργαζομένον, τὸν ἀργόν, τὸν
 ἐνασχολούμενον, τὸν χαίροντα καὶ τὸν πάζοντα, πο-
 λὺ δὲ μᾶλλον ὀλόκληρον ἔτος. Καὶ ὅμως πάντες ἐζή-
 σαμεν, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ μετεβλήθημεν κατὰ πε-
 τὸ βάθος καὶ τὴν ἐπιφάνειαν αἱ ἰδέαι, τὰ αἰσθήματα,
 τὰ πάθη ἡμῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ αἱ δοξασταὶ πᾶσαι ὁμοίως
 μετεβλήθησαν.

Ὅ, τι δὲ λέγομεν περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἀτόμου,
 ἐφαρμόζεται καὶ εἰς ὀλόκληρα τὰ ἔθνη, ἀλλὰ τὰ ἔτη
 αὐτῶν ὑπάρχουσιν οἱ αἰῶνες.

Διὰ τοῦτο τὴν πρόδοον τῶν λαῶν πρέπει ἐκ μακρῶν
 μόνον διαστημάτων νὰ κρίνωμεν, μὴ ληθμονοῦντες
 ποτὲ καὶ τοῦτο, ὅτι ἡ πρόδοος αὕτη οὐδέποτε σχεδὸν
 γίνεται κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν, ἀλλ' ἐλικοειδῶς, ὥστε
 καὶ ἐν ᾧ φαινόμεθα ἀναποδιζόντες πραγματικῶς προ-
 χωροῦμεν εἰς τὰ ἐμπροσθεν.

Ἐξετάζοντες τὴν πολιτικὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους
 Τευχ. ΔΔ.

πορίαν επί του παρελθόντος έτους βλέπουμεν ότι κατά τὸ φαινόμενον καρδιοβασιτέ. Βεβαίως οὐδέμια ἐγένετο βελτιώσις, καὶ οὐδὲν ἀξίον λόγου συνέβη ἐκτὸς τῶν ἀποδομένων εἰς ἰδιώτας. Οὔτε ἀμαξωτοὶ ὁδοὶ ὑπάρχουσιν, οὔτε ἀτμοκίνητον εὐκολύνει τὴν συγκοινωνίαν, οὔτε πλημμύραι ποταμῶν προσελήθησαν διὰ τάρφων καὶ κρηπίδων. Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ κατεκρίθησαν παρὰ πάντων, ἢ Ἑλληνικὴ φιλοτιμία ἐταπεινώθη, οἱ ἐπήλυδες προτιμῶνται ἐνίοτε τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἀγῶνος, οἱ ἀνάξιοι καὶ κόλακες ἔλαβον πολλάκις τὰ δικαιώματα τῶν τιμίων καὶ ἰκανῶν, τὰ σπανίζοντα χρήματα ἀετρετρίστησαν ἀεὶ τῶς ἀσκοποὶ μισθοὶ καὶ συντάξεις ἐδόθησαν, τάνομοθετικὰ σώματα παρήκμασαν, ἡ δωροδοκία ἐξακολουθεῖ σκανδαλώδως, οἱ ταμίαι τῶν δημοσίων χρημάτων ἐνόησαν εἰς τὰ κακουργειοδικεῖα ὡς κλέπται, ἢ ἔνδεια ὑπερπλεόνασε καθ' ὅλας τὰς τάξεις, ἡ τοκογλυφία ἀραιροῦσα τὰ κτήματα τῶν πολιτῶν συνεκέντρωσεν εἰς ὀλίγας χεῖρας ὅλον τὸν πλοῦτον, ἡ κατασκαπία μοχθηρῶν ἀνδραπόδων ἐνεδρεύει, συκοφαντεῖ καὶ ἐπιβουλεύεται τοὺς ἀθῶους, οἱ πολῖται περιπλέκονται εἰς ἀδιεξίτητους γρίπους δυσκολιῶν ἐπὶ τῆς ἐλαχίστης ὑποθέσεως, οἱ φόροι ἐπικρατεῖται βαρεῖς καὶ δυσανάλογοι πρὸς τὴν ἐπικρατοῦσαν ἀφορίαν καὶ τὰς ἀτμοσφαιρικὰς περιπετείας· τὸ πνεῦμα διαφθείρεται διὰ τῆς ἐπιπολαιότητος, ἡ δὲ καρδία δι' ἀσέμνων ἀκουσμάτων καὶ πολυτελείας συβαρτικῆς.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτων ὁμοῦ ἐπῆλθεν ὁ περὶ χρεωλυσίας τῶν καθυστερούντων νόμου πρὸς παρηγορίαν τῶν φορολογουμένων καὶ τιμῆν τοῦ δραστηρίου καὶ γενναίου ὑπουργοῦ, ὅστις τὸν ἐξέδωκε. Τὸ εὐεργέτημα τοῦτο ἦτο ἀληθῆς οὐσάχθεια ὡς πρὸς τὴν ἐπικείμενην πρότερον βίαν. Ἄλλα κατὰ πότους ἄρα καὶ ἄλλους τρόπους ὠρέλυσεν ὁ παρρησιόδους ὑπουργός. Μόνος ἴσως καὶ πρῶτος ἐσπούδασεν ἀκριβῶς τὴν οικονομικὴν ὑπηρεσίαν, ἐγνώρισε δὲ καὶ τοὺς ἀρμοδίους ἀνθρώπους· αὐτὸς ἀνευρε νεία· πηγὰς πλοῦτου, ἤνοιξε δὲ ἄλλας κινδυνεύουσας νὰ ξηρανθῶσι· αὐτὸς ἐστάθμισε τὰς χρεῖας καὶ τὰς προσόδους, ἐπιμελήθη νὰ καταστήσῃ τὴν δημοσίον πίστιν, ἐφάνη πάντοτε ἐνήμερος εἰς τὰς δαπάνας κατὰ τὰ δυστυχέστατα τρία τελευταῖα ἐτη· τέλος ἐκληροδότησεν εἰς τὸν διάδοχόν του οὐ μόνον τακτοποιημένας τὰς εἰσπράξεις, ἀλλὰ καὶ ὕλικὴν περιουσίαν ἐξ ἑκατομμυρίων συγκεκλιμένην.

Πόσα ὁμοῦ ἄρα γε ἄλλα σχέδια ἔμειναν ἀνεκτελέστα, τὰ ὁποῖα ἤθελον ὑψῆσαι τοὺς πόρους τοῦ κράτους, οἷον τὸ νέον τιμολόγιον περιλαμβάνον δύο καὶ τρεῖς χιλιάδας εἶδη ἐκτὸς τῶν ὑπαρχόντων 100 ἢ 200, καὶ ἡ διανομὴ τῶν ἀπειραρίθμων ἀγριελαιῶν, αἱ ὁποῖαι σήμερον ἀραχνίζονται, εἰς ξυλείαν, καὶ νέος ἄλλος νόμος περὶ προικοδοτήσεως.

Ἄλλα συμβαίνει ἐνίοτε νὰ μὴ φθάνη τις εἰς τὴν πραγματοποιήσειν τῶν σκοπῶν του, οὔτε νὰ θερίξῃ τοὺς καρποὺς τῶν κόπων του. Τοῦτο συνέβησεν εἰς τρεῖς ἐμπείρους καὶ ζηλωτὰς τῶν καλῶν ὑπουργοῦς κατὰ τὸ παρελθόν έτος.

Ἀπόκειται ἄρα εἰς τοὺς διαδόχους αὐτῶν νὰ ἀναπληρώσωσιν ἐναμιλλώμενοι πάσας τὰς ἐλλείψεις προστιθέντες καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ὅ,τι κρίνωσιν ἀναγκαῖον.

Ὅπως δὲ ποτε δὲ ὑποθεθῶσι τὰ μέχρι τοῦδε πολι-

τικά ἀτυχήματα δὲν πρέπει νὰ ἀπελπίζωσι. Διότι ἴσως ὑπάρχει ἐμαρμένον νὰ διδαχθῇ ἐξ αὐτῶν πρακτικῶς τὸ ἔθος μανθάνων ἐκ πείρας τὰ φρονήματα καὶ τὴν ἀξίαν τῶν θηρευόντων διὰ τοσούτων βραδουργιῶν τὰς ἀνωτέρας τῆς πολιτείας ἀρχάς, ὥστε νὰ δυσπιστηθῶσι πλεόν εἰς τὴν ὑπόκρισιν τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ, ἢ ὁποῖα προήγαγε τινες παρὰ πάντων ἐλπίδα. Ὅθεν ἀντὶ νὰ πολιτευθῶσι γενναίως καὶ εὐκρινῶς, κατήνησαν ν' ἀποκρύπτωσι καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν εἰς τὸν Β. θρόνον, νὰ διαστρέψωσι τὰ πράγματα καὶ νὰ καταγίνωνται μόνον χερματισμόν.

Ἠρᾶγμα παράδοξον! ἐν τῷ τοιαῦτα πάσχει ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ φθίνουσα, οὕτως εἰπεῖν, ἀποθηήσκει, ἐν ἧχ μουσικῶν ὄργάνων, ὁ δημοσιογραφικὸς ἔνθεος ἔρπας ἐκ τῶν ἔσω εἰς τὰ ἔξω τὴν προσοχὴν του ἐνασχολεῖται μόνον εἰς τὰ τῆς Ἀνατολῆς, ἀντὶ νὰ ἀναλαβῶμεν τὴν πανοπλίαν τῆς πίστεως, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐκρινείας, περιφερόμεθα εἰς τὰς πλατείας καὶ τὰς τριόδους ζητοῦντες, νὰ μάθωμεν ὁποῖα νέα ἔφερον ὁ ἐβδομαδιαῖος ταχυδρόμος, καθὼς οἱ Ἀθηναῖοι ποτε ἐν καιρῷ κινδύνων ἠρώτων, τέθηκε Φίλιππος; Παραμελοῦντες τοὺς ὑπάρχοντας τοσούτους εὐημερίας πόρους ζητοῦμεν ἐξωθεν νὰ πλουτήσωμεν ὡς οἱ Ἴσπανοὶ! Ἀλλ' ἂν ἐφάνη ἀνίκανος νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰ ὀλίγα, ὑπάρχει ἄρα γε ἀξίος νὰ οἰκονομήσῃ τὰ πολλά; Τὶ θέλουσι ζηλεῦσι τῆς Ἑλληνικῆς πολιτείας οἱ ὁμογενεῖς λαοί, ὅταν θλίπωσι προφανῶς ἡμᾶς κακοπαθοῦντας, ταλαίπωρουμένους, πτωχεύοντας ὁσημέραι, διχονοοῦντας, στασιαζόντας, ἐξευτελιζομένους καὶ ὑπὸ τῆς ἀσώτίας ὡς ὑπὸ λέπρας καταβρέοντας; Ἐν τίνι δικαιώματι ἐλπίζομεν οἱ ὀλίγοι νὰ προσλάβωμεν τοὺς πολλοὺς;

Ὅταν ἡ κυβέρνησις διευθύνῃ τὰς δυνάμεις τοῦ ἔθνους καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, ἐκτὸς τῆς μονοτόνου παιδείας, τὸ ἔθος δύναται καὶ καθ' ἑαυτὸ νὰ εὐτυχήσῃ. Ἰδιῶται γενναῖοι μέχρι τοῦδε ἐπραξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅ,τι ὑπάρχει καλόν, καὶ πανεπιστήμιον, καὶ σχολεῖον ἐκκλησιαστικόν, καὶ ἀστεροσκοπεῖον καὶ νοσοκομεῖα· ἀλλ' αἱ ἐταιρίαι δύναται πολὺ μεγαλύτερα νὰ κατορθώσωσιν, ὅταν ἴδωσιν ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν καὶ τάξιν πραγμάτων κοσμιωτέρων καὶ δικαιοσύνην πρὸ πάντων.

Τὸ πνεῦμα τοῦτο τοῦ συναγωνισμοῦ τῶν πολλῶν, τὸ ὁποῖον κατῴρθωσεν πάντοτε εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ μέγιστα καὶ κοινωφελέστατα ἔργα, οἷον σιδηροδρόμους καὶ γεφύρας καὶ διώρυγας καὶ ἀτμολῶν κινήσεις κτλ. αὐτὸ μέχρι τοῦδε ὑπάρχει ἀγνωστον κατὰ δυστυχίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἀνώμαλον τῶν πραγμάτων κατάστασιν. Ἄλλ' ὁμογενεῖς εὐρίσκονται πολλοὶ καὶ προθυμίαν καὶ πλοῦτον ἔχοντες διὰ νὰ δοξάσωσι τὴν πατρίδα των.

Τὸ ἔθος περιλαμβάνει πολλά ἡθικά καὶ ὕλικὰ στοιχεῖα εὐημερίας, καθὼς τὴν ναυτιλίαν, τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα κτλ. τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσι μόνον προστασίαν τινὰ καὶ εὐθυδικίαν διὰ νὰ φέρωσιν ἀποτελέσματα.

Τὶ μέλλει ἄρα γε νὰ προκύψῃ ἐκ τῶν κόπων τοῦλάχιστον τοῦ νέου ἔτους, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαίνομεν πλησίον; Ὁ Λαϊνός εἶπεν ὅτι τὸ μέλλον ἐγκυμονεῖται ὑπὸ τοῦ ἐνεστῶτος. Καὶ ὁμοῦ ἴσως τὸ μέλλον τοῦτο, ὁ ἐκτελεστής τῆς διαθέκης τῶν συγχρόνων γε-

νων ἴσως φέρῃ μεγάλας μεταβολὰς πρὸς εὐτυχίαν, ἢ καὶ ἡ ἐνθύμησις τῶν, ἔσα ἐπραξαν. Ὅθεν ἐλπίζω ὅτι θελεῖς συγχωρήσει τὴν καθυστέρησιν, δεχόμενος εὐνοικῶς τὰς ἀπαρχὰς ταύτας τῶν κόπων μου.

Ὅτε εἶδειξα οὖν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποδημήσω εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μνημείων τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως, πρῶτος Σὺ ἐσπούδασας νὰ ἐκπληρώσῃς τὴν εὐχὴν μου ταύτην, προσφέρων τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀναγκαῖαν δαπάνην διὰ νὰ καταστήσῃς τὸ ἐπιχείρημα κοινωφελέτερον ὑπὸ καλοκαγαθίας δὲ κινούμενος μοι ἔδωκας καὶ ἀρχιτέκτονα ἐμπειροὺν διὰ τὴν ἐπινοήθησιν τῶν εἰρημένων κτιρίων, τὰ ὁποῖα τιμῶνται ὡς ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ὁ ἀρχιτέκτων οὗτος, τὸν ὁποῖον ἐκλεξα μεταξὺ τῶν τῆς Γαλλικῆς ἀκαδημίας ἐν Ῥώμῃ, ἐδικαίωσεν ἀμοφότερον τὰς ἐλπίδας. Τὰ σχεδιάσματα, ἔσα ἔφερον ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μητροπόλεως, ἀποτελοῦσι λαμπρότατον παράρημα τῶν συγγραμμάτων τοῦ Stuart καὶ Revett καὶ τῶν ἐκδοθέντων παρὰ τῶν φιλοκαλῶν (Dilettanti) ἐταιρίαν, ἀφ' ὅτου μάλιστα τὰ μὲν προπύλαια ἀπηλλάγησαν ἐκ τῶν περικυκλούντων καὶ ὑποκρυπτόντων σχεδὸν αὐτὰ μεταγενεστέρων οἰκοδομημάτων, ἀλλὰ δὲ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, οἷον ἡ πινακοθήκη καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον ἀνεκάρησαν ἐντελῶς μέχρι τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν ἐδάφους. Παραλείπων τὰ ἰδίαις μου ἐπιστάσεις ἐπὶ τῶν προκειμένων ἔργων νομίζω ὅτι καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ἀναγλύφων τοῦ ἐν Ἀσσοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, ἕχη πολύτιμα Ἀττικῆς τέχνης εἰς τὴν Γρωάδα, τὰ ὁποῖα κατῴρθωσα νὰ λάβω διὰ τὴν πατρίδα ἡμῶν, ἀναπληροῦ μέγα χάσμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν Ἑλλήνων ἱστορίας. Μετακομίσας αὐτὰ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἀπεταμιεύθησαν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Louvre, ἀπέδωκα μὲν μέρος τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς Σὺ αὐτὸν χρέους μου, ἐλείπετο ὁμοῦ νὰ πλουτίσω κατὰ τὸ δυνατόν καὶ τὴν ἐπιστήμην· τοῦτο δὲ μόνον ἐθεώρουν ὡς ἐπαθλὸν ἀξίον τῶν καταβληθέντων μόθων μου.

Ἡ ἐκ τοῦ ὑπουργείου αἰφνίδιος ἀποχώρησις σου συμβάσα ὀλίγον ὕστερον μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπιστροφήν μου, Σ' ἐμπόδισεν νὰ ἐκτελέσῃς τὴν δημοσίευσιν τῶν παρατηρησιῶν μου. . . . Ὁ δὲ διάδοχος σου ἴσως δὲν εἶχε πλεόν τοὺς αὐτοὺς λόγους διὰ νὰ τυπώσῃ τὸ βιβλίον μου· κατὰ τοῦτο δὲ λυπούμαι μόνον, διότι βλέπεται ὅπως οὐκ ἐπίστημη. Ἄλλὰ καταλαβάνω ὅτι κυβέρνησις ἀστάθμητος καὶ ἀβέβαιος ὡς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὑπαρξίν, καταγινομένη δὲ ἀνεξαιρέτως νὰ ἀνταμεῖθῃ τινὰ μόνον ἔργα, νὰ ἐνθαρρύνῃ δὲ μᾶλλον τοὺτους, ἢ ἐκείνους τοὺς συγγραφεῖς, ὀλίγον φροντίζει περὶ τῶν μνημείων τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς ὀλιγότερον περὶ τοῦ αὐτῶν ἐκδότου.

Ἡναγκασμένος νὰ ἀναβάλω εἰς ἄλλον καιρὸν εὐθετώτερον τὴν δημοσίευσιν, διὰ τὴν ὁποῖαν ἀπαιτοῦνται εἰς πολλοὶ κόποι, ἐφρόντισα τοῦλάχιστον νὰ ἀποδείξω ὅτι ἐδαπάνησα ὠφελίμως τὸν χρόνον τῆς ἀποστολῆς μου. Συνέλεξα εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἡπειρον τῆς Ἀσίας, πολλὰς ἐπιγραφὰς χρησιμεύουσας εἰς τὴν ἐρμηνείαν χωρίων τῆς μυθολογίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας. Ἡ ὠραία συλλογὴ τῶν Ἑλληνικῶν νομισμάτων, κτῆμα τοῦ K. Borell ἐκ Σμύρνης, τὴν ὁποῖαν ἤρουντσα λεπτο-

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΗΣ ΡΟΜΗΙΑΣ.

ΜΟΥΣΕΙΑ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΡΩΜΗΣ.

Ἐπιστολὴ τοῦ Raoul Rochette

Πρὸς τὸν Κύριον Σαλβάρν, παλαιὸν ὑπουργὸν τῆς δημοσίου παιδείας.

Κύριε!

ἴσως κρίνης βραδείας τὰς ἀκολουθούσας παρατηρήσεις ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιστολῆς, τὴν ὁποῖαν μοι ἐνεπέσειθες ὑπουργός διατέλων κατὰ τὸ 1838 Ἄλλα περιστάσεις παντοῦ μοι ἐμπόδισαν νὰ ἀπευθύνω αὐτὰς ἐν καιρῷ. Ἐπειδὴ δὲ ἐπικρατοῦσιν αἱ αὐταὶ μέχρι τοῦδε, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ δημοσιεύσω τὴν ἐπισημονικὴν ἐκείνην περιήγησιν, ἐπιθυμῶ τοῦλάχιστον νὰ ἐκπληρώσω τὰ πρὸς Σὺ χρέη μου. Ἐπειτα ζῶμεν ἐπὶ χρόνων, ὅτι τὰ μὲν σημεῖα εὐγνωμοσύνης πρὸς παλαιοὺς ὑπουργοὺς (1) ἀποβαίνουσι σπάνια, οἱ δὲ ὑπουργοὶ αὐτοὶ διαβαίνουσι ταχέως, καθὼς σχεδὸν

(1) Ἄν οἱ ἀγαθοὶ καὶ φιλόμουσοι ὑπουργοὶ τῆς παιδείας, οἷος ἦτο ὁ Σαλβάρν, ἔχοντες τὴν ἀρχὴν, ἀπέβλεπον μόνον εἰς τὴν ὠφέλειαν τῆς υπηρεσίας, καὶ ὁμοῦ ἐδίδοσαν ἀφορμὴν καὶ αὐτοὶ εἰς αἰτιάσεις καὶ μεμφυμοιρίας, τί πρέπει ἄρα γε νὰ περιμένωσιν οἱ ἀμαθεῖς καὶ κακόβουλοι, ὅσοι μόνον πρὸς χάριν καὶ ἴδιον συμφέρον πράττουσι τὰ πάντα ἀδικοῦντες μὲν καὶ τοὺς ἀξίους ὅσον δύναται, πολὺ δὲ μᾶλλον διατρέφοντες τὴν ὑπηρεσίαν; Ἄλλὰ τί δύναται εἰς τὴν ἐλπίσιν παρ' ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι οὔτε τὸν νοῦν, οὔτε τὴν καρδίαν ἔχουσι τοῦλάχιστον ὀδηγὸν εἰς τὰ καλὰ.

καὶ ἡ ἐνθύμησις τῶν, ἔσα ἐπραξαν. Ὅθεν ἐλπίζω ὅτι θελεῖς συγχωρήσει τὴν καθυστέρησιν, δεχόμενος εὐνοικῶς τὰς ἀπαρχὰς ταύτας τῶν κόπων μου.

Ὅτε εἶδειξα οὖν ἐπιθυμοῦν νὰ ἀποδημήσω εἰς Ἀθήνας πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν μνημείων τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως, πρῶτος Σὺ ἐσπούδασας νὰ ἐκπληρώσῃς τὴν εὐχὴν μου ταύτην, προσφέρων τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀναγκαῖαν δαπάνην διὰ νὰ καταστήσῃς τὸ ἐπιχείρημα κοινωφελέτερον ὑπὸ καλοκαγαθίας δὲ κινούμενος μοι ἔδωκας καὶ ἀρχιτέκτονα ἐμπειροὺν διὰ τὴν ἐπινοήθησιν τῶν εἰρημένων κτιρίων, τὰ ὁποῖα τιμῶνται ὡς ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Ὁ ἀρχιτέκτων οὗτος, τὸν ὁποῖον ἐκλεξα μεταξὺ τῶν τῆς Γαλλικῆς ἀκαδημίας ἐν Ῥώμῃ, ἐδικαίωσεν ἀμοφότερον τὰς ἐλπίδας. Τὰ σχεδιάσματα, ἔσα ἔφερον ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς μητροπόλεως, ἀποτελοῦσι λαμπρότατον παράρημα τῶν συγγραμμάτων τοῦ Stuart καὶ Revett καὶ τῶν ἐκδοθέντων παρὰ τῶν φιλοκαλῶν (Dilettanti) ἐταιρίαν, ἀφ' ὅτου μάλιστα τὰ μὲν προπύλαια ἀπηλλάγησαν ἐκ τῶν περικυκλούντων καὶ ὑποκρυπτόντων σχεδὸν αὐτὰ μεταγενεστέρων οἰκοδομημάτων, ἀλλὰ δὲ ἀρχιτεκτονικὰ λείψανα, οἷον ἡ πινακοθήκη καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον ἀνεκάρησαν ἐντελῶς μέχρι τοῦ ἀρχαίου αὐτῶν ἐδάφους. Παραλείπων τὰ ἰδίαις μου ἐπιστάσεις ἐπὶ τῶν προκειμένων ἔργων νομίζω ὅτι καὶ ἡ συλλογὴ τῶν ἀναγλύφων τοῦ ἐν Ἀσσοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς, ἕχη πολύτιμα Ἀττικῆς τέχνης εἰς τὴν Γρωάδα, τὰ ὁποῖα κατῴρθωσα νὰ λάβω διὰ τὴν πατρίδα ἡμῶν, ἀναπληροῦ μέγα χάσμα τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῶν Ἑλλήνων ἱστορίας. Μετακομίσας αὐτὰ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπου ἀπεταμιεύθησαν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ Louvre, ἀπέδωκα μὲν μέρος τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα καὶ πρὸς Σὺ αὐτὸν χρέους μου, ἐλείπετο ὁμοῦ νὰ πλουτίσω κατὰ τὸ δυνατόν καὶ τὴν ἐπιστήμην· τοῦτο δὲ μόνον ἐθεώρουν ὡς ἐπαθλὸν ἀξίον τῶν καταβληθέντων μόθων μου.

Ἡ ἐκ τοῦ ὑπουργείου αἰφνίδιος ἀποχώρησις σου συμβάσα ὀλίγον ὕστερον μετὰ τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἐπιστροφήν μου, Σ' ἐμπόδισεν νὰ ἐκτελέσῃς τὴν δημοσίευσιν τῶν παρατηρησιῶν μου. . . . Ὁ δὲ διάδοχος σου ἴσως δὲν εἶχε πλεόν τοὺς αὐτοὺς λόγους διὰ νὰ τυπώσῃ τὸ βιβλίον μου· κατὰ τοῦτο δὲ λυπούμαι μόνον, διότι βλέπεται ὅπως οὐκ ἐπίστημη. Ἄλλὰ καταλαβάνω ὅτι κυβέρνησις ἀστάθμητος καὶ ἀβέβαιος ὡς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὑπαρξίν, καταγινομένη δὲ ἀνεξαιρέτως νὰ ἀνταμεῖθῃ τινὰ μόνον ἔργα, νὰ ἐνθαρρύνῃ δὲ μᾶλλον τοὺτους, ἢ ἐκείνους τοὺς συγγραφεῖς, ὀλίγον φροντίζει περὶ τῶν μνημείων τῶν Ἀθηνῶν, καὶ εἰς ὀλιγότερον περὶ τοῦ αὐτῶν ἐκδότου.

Ἡναγκασμένος νὰ ἀναβάλω εἰς ἄλλον καιρὸν εὐθετώτερον τὴν δημοσίευσιν, διὰ τὴν ὁποῖαν ἀπαιτοῦνται εἰς πολλοὶ κόποι, ἐφρόντισα τοῦλάχιστον νὰ ἀποδείξω ὅτι ἐδαπάνησα ὠφελίμως τὸν χρόνον τῆς ἀποστολῆς μου. Συνέλεξα εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἡπειρον τῆς Ἀσίας, πολλὰς ἐπιγραφὰς χρησιμεύουσας εἰς τὴν ἐρμηνείαν χωρίων τῆς μυθολογίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς γεωγραφίας. Ἡ ὠραία συλλογὴ τῶν Ἑλληνικῶν νομισμάτων, κτῆμα τοῦ K. Borell ἐκ Σμύρνης, τὴν ὁποῖαν ἤρουντσα λεπτο-

μερῶς ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέραι, ἐπλήρησεν ἡδὴ τὸ ταμείον τῆς δημοτικῆς βιβλιοθήκης. Μεταγραφαὶ δὲ εἰς τὴν Πομπηΐαν καὶ τὴν Νεαπόλιν πολλὰς ζωγραφίας νεωστὶ ἀκαλυφθείσας καὶ ἀνεκδότους εἰσέτι, ἰχνογραφίας ἀκριβῶς τὸ σχέδιον παρῶν τῶν ἀνωρυγμένων οἰκιῶν τῆς πρώτης ἐν διαστήματι δέκα ἐτῶν. Εἰς δὲ τὴν Ῥώμην ἔλαβον ἀντίτυπα πολλῶν πεποικιλμένων ἀγγείων ἀνασκαφέντων ἐξ Ἐτρουρικῶν τάφων τῆς Ῥωμαϊκῆς χώρας· ἐλπίζω δὲ ποτε νὰ δημοσιεύσω ταῦτα πάντα.

Ἐν τούτοις ὅμως ἠθέλησα, Κύριε, νὰ σοὶ ἀναγγείλω τινα περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῶν ἀνασκαφῶν, αἱ ὁποῖαι ἐπλούτισαν τοσοῦτον ἀπὸ τίνος τὰ ταμεία τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Ῥώμης.

Μεταξὺ δέκα ἐτῶν εἶδον τὴν Πομπηΐαν (1), ὡς νέα

(1) Ἡ Πομπηΐα ἐξεχώθη ὡς νεκρὸς ἐκ τοῦ τάφου· διετηρήθη δὲ τοσοῦτον καλῶς τὸ σῶμα αὐτῆς ὑπὸ τοῦ περικαλύπτοντος αὐτὴ ἐνταφίου (σαβάου), ὥστε παρενρισκόμεθα σχεδὸν σήμερον ὡς πρὸ εἰκοσιν αἰῶνων εἰς τὰ αὐτῶν γινόμενα.

Ἡ πόλις ἦτο κτίσμα παλιότατον τῶν Πελασγῶν καὶ Τυρρηγῶν κειμένη κατὰ τὰς ὄχθας τοῦ Σάρου· Ἡ θάλασσα ἐφθάρε ποτὶ μέγρι τῶν τειχῶν αὐτῆς· ἀλλ' αἱ προσχώσεις καὶ ἡ ἐπισωρευομένη ἡ φαιστεϊος ὕλη ἐξέτειναν τὴν ἀκτὴν εἰς τὸν κόλπον.

Ἀφ' οὗ κατεστράφη τῷ 63 μετὰ Χριστὸν ὑπὸ σεισμοῦ, καὶ ἀνελάμβανεν ἤδη ὠπασσοῦν, κατεβλήθη τῷ 73 ὑπὸ νέας ἐκρήξεως τοῦ Ουεσσούτου ὄρους· ἐταφίαν δὲ συγχρόνως τότε ζῶσαι ὑπὸ βουρῶν σποδοῦ καὶ μύδρων καὶ ἄλλαι παρακείμεναι πόλεις, Ἡράκλειον, Ὀφλοῦς, Ῥεΐνα, ἐξ ὧν μία ἀνεκαλύφθη νεωστὶ. Ὁ χείμαρρος ὅμως τῆς ἐμπύρου ὕλης δὲν κατέκλυσε τὴν Πομπηΐαν, ἀλλ' ἡ σποδὸς καταπίπτουσα ὡς βροχὴ φαγάδια, καὶ ἄγριοι ὑδατῶδεις ἀπέτελεσαν ἐπ' αὐτῆς λιθώδη τιτὰ οὐσίαν. Καὶ οἱ μὲν πλοῖστοι τῶν κατοίκων διεσώθησαν φεύγοντες, φαίνονται ὅμως εἰσέτι σκελετὰ ἀνθρώπων εἰς τὰς οἰκίας, καθὼς ἐντὸς τοῦ στρατιῶνος καὶ εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ ἀγροκηπίου τοῦ (Ἀρβίου;) Διομήδους πολλαὰ διὰ μιᾶς καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τεθραμμένα.

Ἐκαθάρθη τὸ τρίτον τῆς πόλεως μέχρι τοῦ 1850 ἔτους. Ἐκ τοῦ ὕψους τῶν τειχῶν ἐχόντων τριῶν μιλίων περίμετρον φαίνεται ὅλη ἡ πόλις ἀλιτενῆς, καὶ χωριζομένη ὑπὸ ὁδῶν καθ' ὅλον αὐτῆς τὸ μήκος. Οὕτως ἡ τῆς Τύχης λεγομένη ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς πόλεως τοῦ Ἡρακλείου εἰς τὴν τῆς Νόβας, ἡ περιφημοῦ τὸ πάλαι διὰ τὴν ἀκολασίαν τῶν κατοίκων αὐτῆς) ἦσαν δὲ πᾶσαι πλατεῖαι καὶ εὐθύγραμμοι· διὰ τοῦτο σπανίως εὐρίσκονται γενοπόροι καὶ ἐλικοειδεῖς.

Τὸ ἔδαφος ἦτο ἐστρωμένον διὰ μεγάλων πλακῶν ἡφαιστείου ὕλης, ὃ δὲ αἴρ' ἔπνεε τύσῃ εὐκολώτερον, ὅσῃ αἱ οἰκίαι ἦσαν μονόστεγοι. Ὑπῆρχον δὲ ἐκ διαστημάτων καὶ τρίοδοι καὶ πλατεῖαι, ἐξ ὧν δύο φαίνονται ἤδη ὀλόκληροι. Πάντα σχεδὸν τὰ δημοσία κτίρια ἦσαν εὐρύχωρα καὶ ὑπαιθρα, μόνον δὲ ὑπὸ τοῦ περιστοιχιζόμενος αὐτὰς περιστυλλοῦ ἐκαλύ-

σχεδὸν πόλιν, ὅπου νῦν γίνονται αἱ πρώτισται αὐτῆς ἀνασκαφαὶ δηλ. κατὰ τὸ κέντρον αὐτὸ τῆς ἀρχαίας πόλεως. Εἰργάζοντο οἱ ἄνθρωποι πολλαχῶς μετὰ δραστηριότητος, ἀλλὰ μικρᾶ ὡς πρὸς τὴν ἀνευπομονήσιν τῶν ἀρχαιολόγων. Διὰ τοῦτο πολλοὶ μέμφονται κατὰ τοῦτο τὴν κυβέρνησιν τῆς Νεαπόλεως ὡς βραδέως προβαίνουσιν εἰς τὰς ἀνασκαφάς. Ἀλλ' ἡ ἀγροπορία αὕτη δικαιολογεῖται ὑπὸ προφυλακτικῶν τινῶν τρόπων ἀναγκάσιον εἰς τοιαύτην ἐπιχείρησιν. Ἐπειδὴ πρόκειται πολλάκις οὐ μόνον ζωγραφίας τινὰς νὰ διατηρήσωσιν ἀφαιροῦντες εὐλαβῶς τὴν καλύπτουσαν αὐτὰς ἡφαιστεϊον ὕλην, ἀλλ' ἐλπίζεται καὶ ἄλλα παντοῖα πολυτίμητα σκεύη νὰ ἀνευρεθῶσιν εἰς τὰ εἰρήπια, ὥστε ἀπαιτεῖται αὐτόθι προσοχὴ αὐξάνουσα ἐφ' ὅσον ἡ ἀνασκαφὴ πλησιάζει τοῦ ἀρχαίου ἔδαφους. Διὰ

πτετο ὁ ἄνθρωπος καὶ κατὰ τινα μέρη τῶν τοῶν. Τὸ δικαστήριον, ὅπου ἐδικάζοντο δημοσίᾳ αἱ ὑποθέσεις, ὁ στρατῶν, οἱ πολυάριθμοι ναοὶ καὶ οἱ πλυτοὶ τῶν ἱερῶν ἄφινον ἀναπεπταμενον τόπον, ὅπου ἐκινεῖτο ἐλευθέρως ὁ αἴρ. Ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ ἡ πόλις ἔνευε πρὸς ἄρκτον, ὁ βορρῆας ἐκαθάρηεν ἔτε μᾶλλον τὴν πόλιν ἐκ τῶν μiasμάτων, ὡς μὴ ἐμποδιζόμενος ὑπὸ τῶν ταπεινῶν λόφων τοῦ Μισσηροῦ καὶ τῶν Βαΐων.

Ἐλειπον ὅμως ἐκ τῆς Πομπηΐας παντελῶς οὗ ὑπόγειοι ὄχετοί, οἵτινες πλήθυσιν ἐντὸς τῶν κυρίως Ῥωμαϊκῶν πόλεων. Τὰ ὕδατα τῆς βροχῆς, καθὼς πιθανῶς καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι, μὴ ἀπορροφώμενα ὑπὸ τῶν στομάτων τοῦ ὄχετοῦ ἐφέροντο δι' ὅλης τῆς πόλεως ὡς χείμαρρος εἰς τὰ κάτω. Πρὸς ἀντιπῆχων τοῦ κακοῦ τούτου κατεσκευάζοντο πεζοδρόμια ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς ὁδοῦ 2 καὶ 3 ποδῶν ἔχοντα ὕψος· μεγάλα δὲ πέτραι κατὰ πλάτος τῶν ὁδῶν κείμεναι ἐκ διαστημάτων ἐχρησίμευον ὡς γέφυρα εἰς τοὺς διαβάτας ὥστε ἡ Πομπηΐα ὡμοίαζε σχεδὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος πρὸς τὴν Βερεΐαν.

Φαίνονται εἰσέτι βαθεὰ τὰ ἴχνη τῶν ὡς αὐλαξ τροχαζόντων ὄχημάτων κατὰ τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, καθὼς καὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἐπὶ τῆς ἡφαιστείου πέτρας τῶν πεζοδρομίων. Πολλαχῶς δὲ διαβαίων δέχεται ὁ περιγηγῆς τῶν χαιρετισμῶν· διότι βλέπει ἐπὶ τοῦ ἀνωγείου τῶν θυρῶν τὰς λέξεις, χαῖρε, ἢ ὑγίαινε.

Τὸ νεκροταφεῖον τῆς πόλεως ἔκειτο ἐντὸς τοῦ περιπόλου αὐτῆς. Ἴσως ἡ ἀνάγκη τῆς ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ δὲν ἦτο μεγάλη· ἐπειδὴ οἱ πλείστοι νεκροὶ ἐκαίοντο, καὶ διατηρεῖτο μόνον αὐτῶν ἡ σποδὸς εἰς κάλην. Τινὲς ὅμως οἰκογένεια ἔθαπτον τοὺς νεκροὺς αὐτῶν, καθὼς ὁ Πλίνιος καὶ Κικέρων ἀναφέρουσιν ὡς παράδειγμα τὴν περικληθῆ οἰκογένειαν τῶν Σκιπιῶνων. Ὅδδὸς ὀλόκληρος ἡ τῶν τάφων φέρει διάφορα μνημεῖα ἐκ λίθων, ἢ μαρμάρου ἑκατέρωθεν ἀνυψώμενα.

Ἡ ὁδὸς αὕτη τοῦ θαλάτου ἐζωογονεῖτο, οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ πολλῶν ξενοδοχείων, κήπων καὶ τερ-

τοῦτο καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν περιορίζεται εἰς ὀλίγους, ἀλλ' ἀνεγνωρισμένους κατὰ τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὴν τιμότητα. Καὶ τούτων δὲ οὕτω γινόμενων πολλὰ ὑπεξαίρουμένα ἀποθησαυρίζονται εἰς ταμεία ἄλλα παρὰ τὸ τῆς Νεαπόλεως. Ἐν γένει ὅμως ἡ ἀνόρυξις γίνεται νῦν μετὰ πλειοτέρας νοημοσύνης καὶ τάξεως, ἢ ἄλλοτε.

Ἡ συνοικία, ὅπου τὰ ἔργα ἐξακολουθοῦσιν ἀπὸ τινῶν ἐτῶν, ἦτο βεβαίως, ὡς γείτων τῆς ἀγορᾶς, ἡ πολυπληθεστάτη καὶ διασημοτάτη τῆς πόλεως κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν καὶ πολυτέλειαν τῶν οἰκιῶν. Τὰ εὐρεθέντα ζωγραφήματα ἐντὸς καὶ τῶν μικροτάτων, ἢ εὐτελῶν, ἐξωτερικῶς οἰκιῶν ἐξέχουσι προφανῶς μεταξὺ τῶν τῆς Πομπηΐας. Ἐκ τούτου ἀποδεικνύεται ὅτι πάντες οἱ τοῖχοι τῆς Ἑλληνορωμαϊκῆς ταύτης πόλεως ἦσαν δι' ἀνθηροτάτων ζωγραφιῶν κεκοσμημένοι. Κατ' ἀρχὰς ἀπεσπᾶτο ὀλόκληρος ἡ φέρουσα αὐτὰς τοῦ τοίχου ἐπιφάνειν, ἂν ἐκρίνετο λόγου ἀξία, ἐπειτα δὲ τειθειμένη εἰς πλαίσις ξύλινα μετερέρετο εἰς Ποσιόλους (Portici) καὶ

πῶν ἐπαύλεων, ὅποια ἦτο ἡ τοῦ Διομήδους λεγομένη, εὐρυχωροτάτη πασῶν τῶν τῆς Πομπηΐας.

Ὀλίγοι σταυλοὶ ἦσαν ἐντὸς τῆς πόλεως, οἱ πλεῖστοι δὲ ἔκειτο ἔξω τῶν τειχῶν. Οἱ ἀπόδατοι εἶχον λάκκους, τῶν ὁποίων στεροῦνται καὶ σήμερον ἔτι πολλὰ πόλεις τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, ὡς καὶ αὕτη ἡ ἐμπορικωτάτη Μασσαλία, ὅπου αἱ ἀκαθαρσίαι καὶ ἡ κόπρος βίπτονται κατὰ πρώϊαν εἰς τὰς ὁδοὺς, καθὼς σχεδὸν καὶ εἰς τὸ Βερολίον ἄμαζαι δὲ μεγάλα περιφερόμεναι μετακομίζουσιν αὐτὰς ἔξω τῆς πόλεως.

Τὸ ὕδωρ ἀνέλβουζεν ἄφθονον ἐκ τῶν πηγῶν ἀλλ' ἔλειπον αὐτόθι οἱ διὰ μεγίστων ὑδραγωγείων εἰσβάλλοντες καὶ διερχόμενοι ποταμοὶ, ἢ ρύακες, καθὼς εἰς τὴν Ῥώμην. Ἐνεκα τούτου ὑπῆρχον πολλαχῶς τῶν οἰκιῶν δεξαμενὴν δεχόμεναι τὰ βέλεια ὕδατα.

Αἱ οἰκίαι διηροῦντο εἰς ἀνδρωῖτιν καὶ γυναικωῖτιν· εἶχον ἐν ὄροφος, ἢ ἀνώγειον (πάτωμα) ἐκτὸς τοῦ κατοικίου. Καὶ ἐνταῦθα μὲν κατῴκουν οἱ δηρῆται καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι, ἐκεῖ δὲ οἱ κύριοι τῆς οἰκογενείας, ἀναβαίνοντες διὰ κλίμακος ξυλίνης ὀλίγων βαθμίδων, τὴν ὅποιαν πολλαχῶς στηριζομένην κάτω ἐπὶ τεσσάρων πέντε λιθίνων, ἐφρόντιζον νὰ ἐπαίρωσιν εἰς τὰ ἄνω ἀσφαλείας γάρῃ τὴν νύκτα.

Αἱ οἰκίαι ἦσαν ἐλαφραὶ, ἀνευ τοίχων δηλ. πάχων, καθὼς εἰς τὴν Ῥώμην. Ὡς πόλις Ἑλληνικῆς εἶχον καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν Ἑλληνικῶν οἰκιῶν, ἦσαν δηλ. χαρῖσσαι καὶ λαμπραὶ.

Κατὰ τὸν πρόδομον ὑπῆρχε πολλαχῶς τὸ θυρωρεῖον, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν τοῦ μεσαύλου, ἦσαν ὡς πτέρυγες δωμάτια ἀνοικτὰ, ὅπου περιεμένετο ὁ οἰκοδοσπότης, ἠκολούθει τὸ tablinum, εἶδος σπουδαστηρίου, ἢ στοᾶς, ὅπου ἀρέκειτο εἰκόνες καὶ γραφαὶ, ὁ σηκὸς (παστὰς), ἱερὸν τῶν ἐφεσιῶν θεῶν, καὶ οἱ κοιτῶνες.

Ἡ ἀδρωνίτις εἶχε πολλαχῶς ὑπαιθρον τὴν αὐλὴν κατὰ μέσον δὲ ὑπῆρχεν ἡ δεξαμενὴ.

Εἰς τὴν γυναικωῖτιν ἀπεταμιεύετο ἅπανα ἡ

αὐτόθεν εἰς τὴν Νεάπολιν, ὅπου πλῆθος τοιούτων κεινεται σωρηδὸν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ μουσείου· διότι ὁ ὠρισμένος εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ζωγραφίας τόπος δὲν τὰς χωρεῖ, ἂν καὶ διαιρῆται εἰς πολλὰς καὶ μεγάλας αἰθούσας. Αἱ δὲ ἄλλαι ζωγραφίαι, ὅσαι ἐκαλλώπιζον τὸ ἐπίλοιπον μέρος τῶν οἰκιῶν, κρέμανται, οὕτως εἰπεῖν, ὑπαιθροὶ καὶ ἐκθετοὶ εἰς πάσας τὰς δυσκρασίας τοῦ ἀέρος. Διὰ τοῦτο τῶν κομψοτάτων τούτων ἔργων τῆς μεγαλοφυῆς πολλὰ ἠφανίσθησαν, ἢ μόλις φαίνονται αὐτῶν ὡς ἀμυδρά τις σκιά, ὅπου ἄλλοτε διέλαμπον καθαρῶτατα.

Ἡ δυσκληρία αὕτη ἐκτεινομένη εἰς πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως μὲ ἐλύπησε καιρίως. Ἐπειδὴ καὶ εἰς τὰ ἀρτίως ἐτι ἀνασκαφέντα οἰκοδομήματα, ὅσον τὸν ναὸν τῆς Ἀφροδίτης ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς, εἶδον πίπτοντα πρὸ ποδῶν καὶ ἐνώπιόν μου τὰ τελευταῖα τῶν οἰκοδομῶν ἐρείπια. Οὕτως ἡ Πομπηΐα ἀνακαλυφθεῖσα ὅλως ἀσθμαίνουσα ἀποθνήσκει ἤδη ἐκ δευτέρου καὶ διὰ παντός, αἱ ζωγραφίαι ἐξαλείφονται, ἢ ἀποχωρίζονται αὐτομάτως,

πολυτέλεια καὶ κομψότης· αὕτη εἶχε περιστύλιον ὑπὸ δὲ τὴν στοᾶ τῶν κίωνων ἔκειτο οἱ θάλαμο τῶν γυναικῶν.

Ἐντὸς ἀραδενδράδες ἐσκαίζον τὸ προαύλιον τῆς γυναικωῖτιδος καὶ τὸ περιστύλιον· ἡ γυναικωῖτις δὲ αὕτη περιεῖχε κοιτῶνας περιέχοντας καὶ κόγχας, τὴν ἐξέδραν, στυλωτὴν αἰθούσαν ὑποδοχῆς, τὴν βιβλιοθήκην, τὸ κομμωτήριον, τὸν βωμὸν, τὸ ἐστιατόριον, τὸ μαγειρεῖον, τοὺς ἀποπάτους. . . . Παντοῦ ἐζητεῖτο ἡ δροσερότης διὰ τῶν στοῶν, τῶν ἀραδενδράδων, τῶν δεξαμενῶν καὶ πηγῶν, τῶν μαρμάρων καὶ τῆς ἐλλείψεως ξυλωμάτων. Ἐκ τούτων δὲ εἰκάζεται ὅτι καὶ τὸ κλίμα τότε ἦτο ἴσως θερμότερον. . . .

Τὸ λουτρόν διηρεῖτο εἰς ἀποδυτήριον, εἰς ψυκτήριον, εἰς χλιαρὰς καὶ θερμὰς κολυμβήθρας.

Τὰ φαρμακοπωλεῖα ἔφερον ὡς σύμβολον ὄφιν· εὐρέθησαν δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ βῶλοι ἀδιαίρητοι καταποτίων καὶ καταπότια ἔτοιμα καὶ ἀρθρῆκες φαρμάκων καὶ πλῆθος χειρουργικῶν ἐργαλείων, ὅσον σμίλαι, καὶ διαστολεῖς (διαφθῶν πόρων τοῦ σώματος) καὶ τρύπανα καὶ ἀνορθωτήρες, καὶ λαβίδες πολυειδεῖς, καὶ καυτήρες, καὶ σπάθαι, καὶ καθετήρες καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ἡ γαμαιτυπία ἐξησκεῖτο ἀναφανδόν καὶ ἀσυστόλως ὡς τὰ λοιπὰ ἐπαγγέλματα. Φάλλοι διαφόρου μεγέθους ἀνηστῶντο εἰς τὰ ὑπέρθυρα ὡς σύμβολον τοῦ τόπου τῆς ἀσελγείας. Εὐρίσκοτον δὲ καὶ ἐπιγραφὰι μαρτυροῦσαι τὴν ὑπερβολὴν τῆς διαφθορᾶς ὅσον ἡ ἐπομένη **Hic habitat felicitas**. Ὁ Πρίξιπος εἶχε ναὸν ἰδιαιτερον καὶ ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἔκειον λύχνος καὶ θυμιάματα. Εἰς τὰ γαμαιτυπία εὐρέθησαν γράσεις ἀκολαστοὶ, τὰς ὁποίας μόλις λατινιστὶ ἐπιθαρρύνεται τις τὰ μεταφράση ὅσον **hic ego nunc foutei formosâ forma puellam a multis decantatam ; sed lutus intus erat** ! !

(Σημ. τοῦ μεταφρ. ἐξ ἄλλων.)

ὅσπερ μετ' ὀλίγον μόλις θέλουσι φαίνεσθαι τοῖχοι μόνον, καὶ οὗτοι δὲ ἡμαυρωμένοι ὑπὸ τοῦ χρόνου, καταμηνύοντες εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς τῶν παρελθουσῶν τὴν ἀμελείαν.

Ἄλλὰ τοῦλάχιστον ἡ Κυβέρνησις τῆς Νεαπόλεως ἐδίδαχθη ὁπωσποῦν ἐκ τούτου ἐπειδὴ εὐρέθη τρόπος νὰ ἀφαιρηθῆται ἡ ζωγραφία καὶ μὴ βλαπτομένου τοῦ τοίχου. Ολίγοι μάλιστα ἀποχωρίζονται ἐκ τῆς ἐπιφανείας αὐτῶν, αἱ ὑπερτεροῦσαι δηλ. τὰς ἄλλας κατὰ τὴν καλλονὴν τῆς τέχνης, ἢ τὴν σύνθεσιν τοῦ ὑποκειμένου· αἱ δὲ λοιπαὶ, ζητηθέντων ὡς οἷόν τε τῶν τοίχων, στεγάζονται ἄνωθεν, ἐνίαι δὲ ἐπιπροσθούνται καὶ ὑπὸ ὑαλομάτων φυλακτινῶν τούς πίνακας ἐκ πάσης ἐξωτερικῆς ἐπηρείας. Ὅταν δὲ τὸ εἰκονογράφημα περιεσῆται ἀκόλαστον τι ἀντικείμενον, προστίθεται ἐμπροσθεν καὶ θυρίδιωμα.

Εὐχῆς ἔργον, ἂν τοῦτο τὸ σύστημα ἐφαρμοσθῆναι τὸ πρῶτον εἰς τὴν λεγομένην τοῦ Τραγικοῦ ποιητοῦ οἰκίαν ἐξηκολουθεῖτο καὶ εἰς τὴν τοῦ χαμαιτυπείου ὅπου ἐξηλεῖφθησαν αἱ ζωγραφίαι δι' ἠϊκὸν λόγον ὁμολογουμένως, οὐχὶ ὅμως ἀποχρώντως. Αἱ τοιαῦται ἀσεμνοὶ εἰκόνες ὑποδεικνύμεναι προσηκτικῶς καὶ πεφισμένως οὐδένα μὲν ἐπαπειλοῦσι κίνδυνον, περιεσῆται δὲ τοῦναντίον τῶν ἀρχαίων πολιτισμῶν, ὅστις συγκρινόμενος πρὸς τὸν ἐνεστώτα τιμᾶ ἴσως τὴν ἀθωότητά τῶν ἡθῶν τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας, καὶ τῶν τεχνῶν τὴν εὐκοσμίαν. Ὅπως δὲ ἂν ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἡ νεὰ αὕτη διάταξις μαρτυρεῖ μὲν τὴν φρόνησιν ἐνταυτῷ, δὲ καὶ τὸν ἀπαράμιλλον ζῆλον τοῦ φιλομούσου ὑπουργοῦ Σανταγέλου (1) ἀποδεικνύει δὲ συγχρόνως πόσον καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς φροντίζει περὶ τῶν τοιοῦτων.

Ὅτε τὴν πρώτην ἡμέραν ἐπορεύθη εἰς τὴν Πομπηίαν διὰ νὰ ἐπισκεφθῆται τὰς νέας ἀνακαλύψεις, συνωδευόμενὸν παρὰ τοῦ εὐμεθέδως καὶ εὐστόχως διευθύνοντος τὰ ἔργα ἀρχιτέκτονος C. Bonnucci ὑπὸ τῆς ἐπιστάσιος τοῦ ἀρχαίου καὶ γηραιοῦ μου φίλου Μαρκίου Arditti. Ἐν ᾧ δὲ ἤματι εἰς τὸ ἐμβαδὸν εὐρυχώρου τινὸς οἰκίας ἀνορυχθείσης νεωστὶ τῷ 1837 κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν τάφων, ὅπου μοι ἐξήγει τὰς λεπτομερείας τοῦ ἐνδαιτήματος αὐτοῦ ὡς περιφῆμου διὰ τὸ τοῦ ἐκ ψηφοῦ (εἶτε μουσειοῦ) τέσσαρας κίονας ὑποβασιλεύοντα ἀναδενδράδα εἰς τὸν κήπον, καὶ διὰ τὸν παρακείμενον τάφον, ὅπου εὐρέθη ὁ κομφότατος καὶ

(1) Ὁ ὑπουργὸς οὗτος τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῆς παιδείας ἐξέχει κατὰ τὴν μάθησιν. Τοιοῦτοι ἄνδρες τιμῶσι καὶ ὠφελοῦσι πραγματικῶς τὴν πατρίδα. Ὁ Σανταγέλος ὑπουργὸς ἐφιλοδώρησε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα προσηκόμενος παρὰ τινῶν ὁμογενῶν ἡμῶν καὶ τοῦ ἐφόρου τῆς βιβλιοθήκης Κ. Τυπάλλου μεγάλην συλλογὴν ἐκτυπωμάτων, γυψίνων παριστανόντων Ἑλληνικὰ ἀγάλματα, ἔπειτα δὲ πλήθος καὶ ἀρχαίων νομισμάτων. Οὐδεμίαν ὅμως εὐχαριστίας, οὐδ' ἀπαρτήσεως ὑψιλής ἠξιώθη παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῆς Ἑλλάδος! Τοσοῦτον ὑπάρχοντες εἰς τὰ καλά εὐαίσθητοι. (Ἐστ. 1873)

περιεργότατος ἐκεῖνος ὑέλινος ἀμφορέυς κυανοῦ χρώματος, διηθησμένος δὲ διὰ πολλῶν σχημάτων καὶ κόσμων ἀναγλύφων, ἠκούσθη ἐξαίφνης μακρόθεν κρότος δίφρου κυλιομένου ἐπὶ τῆς ἡραιεῖου ὕλης, ἧτις ἀποτελεῖ τοῦ ἐδάφους τὸ λιθόστρωμα. Καὶ ἐγνώριζε μὲν ὁ ἀρχιτέκτων ὅτι μόνος ὁ βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀμαξηλατῆ εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Πομπηίας, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπίστευεν ὅτι καθ' ἡν μάλιστα ἡμέραν ὁ ἀναξ οὗτος ἐμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ μετὰ τῶν ὑπουργῶν εἰς τὴν Σικελίαν, ὅπου ἐσκόπευε νὰ διατριψῆ ὡς δύο μῆνας, εἶχε καιρὸν νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν ἀνασκαφῶν.

Τὸ πρᾶγμα ὅμως ἦτο βέβαιον. Ὁ βασιλεὺς τῶνόντι ἤλθε μὴ προακαγγελεῖς, συνοδευόμενος δὲ μόνον ὑπὸ ἐνὸς ὑπρέτου ἐπὶ συνήθους ἀμάξης. Ἦτο τότε μεσημβρία περίπου, περὶ δὲ τὴν τετάρτην ὁ μονάρχης ἐμελλε νὰ ἀποπλεύσῃ εἰς Μεσσηνίαν δι' ἀτμοκινήτου, τοῦ οὐοῦ ἐφείνετο ἤδη καὶ ὁ ἀποθρῶσκων ἐκ τῆς καμίνου καπνός. Ὁ ἀρχιτέκτων ἐνθουσιώδης ἐδραμέν ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως, ὅστις, πρὶν ἀποδημήσῃ, ἠθέλησεν αὐτοφθεῖ νὰ πληροφορηθῆ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν ἀνασκαφῶν, ἂν ἤρχοντο δηλ. αἱ γενόμεναι διατάξεις περὶ διατηρήσεως τῶν ἀρχαίων γραφῶν, ἢ ἦτο ἀνάγκη καὶ ἄλλων τινῶν μέσων κτλ. Ἐνεκα τούτου ὀδηγούμενος παρὰ τοῦ ἀρχιτέκτονος ὑπῆγε πανταχοῦ, ὅπου ἐγένοντο αἱ ἀνορύξεις δραστήριοι· εὐρήκε δὲ πάντας τοὺς ἐργάτας εἰς τὸ ἔργον ἐφειστώτας, οὕτε διέκοψε τὴν ἐργασίαν. Ἀρ' οὐ δὲ εἶδε πάντα ταῦτα, ἠρώτησε τὸν ἀρχιτέκτονα, τίς ἦτο ὁ ξένος, τὸν ὁποῖον εἶδε πλησίον αὐτοῦ, τότε δὲ ἦτο εἰς μίαν τῶν πλησίον τὴν ἀγορᾶς οἰκίαν. Ὁ ἀρχιτέκτων εἶπε τότε τὸ ὄνομά μου. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπεθύμει νὰ μοι ἠμιλήσῃ, ἐπορεύθη ἐὺθύς πρὸς αὐτόν.

Ὁ Β'. Φερδινάνδος ἠθέλησεν ἐκ περιεργείας νὰ μάθῃ ὅποιαν γνώμην εἶχεν ὁ Γάλλος ἀρχαιολόγος περὶ τῶν γενομένων ἀνασκαφῶν τῆς Πομπηίας, δηλ. περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀνευρισκομένων μνημείων· ὅθεν μὲ ἠρώτησε κατεσκευασμένος καὶ ζωηρῶς περὶ ὧν εἶδον. Μοι ὠμίλησε μάλιστα περὶ τοῦ ψηφοθετήματος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τὸ ὁποῖον οἰκοθεν ἀπεφάσισε νὰ ἀφήσῃ ὅπου εὐρέθη· ἐχάρει δ' ἀκούσας ὅτι ἐπεδοκίμαζον κατὰ πάντα τὰς γενομένας διατάξεις. Ἐπειτα μὲ ἠρώτησεν, ἂν ἐγνώριζον τὸν ὑέλινον ἀμφορέα κείμενον ἤδη εἰς τῶν σπουδῶν τὸ μουσεῖον· ἐπειδὴ δὲ ἀπεκρίθη ὅτι ἐθεώρουν τὸ ἔργον τοῦτο ὡς ἐν ἑκ τῶν πολυτιμοτάτων κειμηλίων τοῦ βασιλικῆς στέμματος, ὑπεμεδίασε διὰ τὸν ἀρχαιολογικὸν ἐνθουσιασμόν μου. Μετὰ ταῦτα διηλέχθημιν περὶ τῶν διαταχθέντων μέσων πρὸς διατήρησιν τῶν ἀρχαίων κτιρίων. . . . Ὁ βασιλεὺς τῆς Νεαπόλεως μοι ἐφάνη ὅτι πρῶτος καὶ μόνος φροντίζει ἐνδελεχῶς περὶ τῆς Πομπηίας· διότι μετὰ τὴν πρωτεύουσαν περὶ αὐτῆς μάλιστα τῆς πόλεως μεριμνᾷ, ἂν καὶ οὐδαμῶς ἐξ αὐτῆς ὠφελῆται· ἐπειδὴ ἐκτός τῶν δαπανωμένων εἰς τὴν φρουράν τῶν ἀπομάχων· ὅσοι ἐπίστατοῦσιν αὐτόθι καὶ εἰς τὸν ὄχλον τῶν ἐργατῶν, ἢ ἀνασκαπτομένη Πομπηία ἀντὶ φόρου προσφέρει μόνον ἄχρηστά τινα νομίσματα καὶ ἐπιπλα καὶ κοσμήματα

χρήσιμα μόνον εἰς μουσεῖα. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς αὐτὸς γνωρίζει ὅτι ἢ μὲν Νεάπολις ὑπάρχει χώρα ταραχῆς, θορύβου, πολυτελείας καὶ εορτῶν, ἢ δὲ Πομπηία τόπος ἀναμνήσεως, μελέτης καὶ σπουδῆς, ὅπου οὐ μόνον μαθάνει τις νὰ σχεδιάσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ σκέπτηται· πρῶτος δὲ ὅτι οὐδεὶς ἐρχεται εἰς τὴν Νεάπολιν μὴ σπουδάζων νὰ ἰδῇ τὴν Πομπηίαν διὰ νὰ ἐνατινίσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ ἀρχαίου βίου καὶ νὰ ζῆσῃ τινὰς στιγμὰς τοῦλάχιστον μετὰ τῶν συγχρόνων τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Πλίνιου· ἐνθυμεῖται προσεῖτε ὅτι ὁ βασιλικὸς αὐτοῦ θησαυρὸς πλουτίζεται καὶ ὑπὸ τῶν φόρων, τοὺς οὐοῖους λαμβάνει ἡ Νεάπολις ἐκ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν Πομπηίαν. Διὰ ταῦτα πάντα ἀτμένως ἤκουσεν ὅτι ἐπήλθον τὰς σοφὰς διατάξεις τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τὴν δραστηριότητα τοῦ ἀρχιτέκτονος του.

Ἡ Κυβέρνησις ἐπιθυμοῦσα νὰ ἀποπερατώσῃ ὅσον τάχιστα τὴν ἐπιχείρησιν τῶν ἀνασκαφῶν, διέταξε πολλὰ ἀνορύξεις. Ὅθεν ἐπανελήφθη σπουδαιῶς ἢ κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν ἐμπορῶν διακοπιεῖσα πρὸς καιρὸν· ἐπειδὴ αἱ πλείους τῶν οἰκιῶν αὐτῆς φέρουσιν ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου ἀξιολόγους ἀποθήκας διὰ τὸ ὕψος καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν τῶν τοίχων, ὡς ἐξεργασμένων διὰ λίθων ἡραιεῖων τῆς Νουκερίας ἀνευ μαρμαρώματος ζωγραφητοῦ ὥστε φαίνεται ὅτι τὸ μέρος τοῦτο τῆς πόλεως ἐκτίσθη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, ὅτε ἤρχοιτο εἰς καταχρησιν, καθὼς εἰς τὰς λοιπὰς συνοικίας, ὅπου ἐκάλυπτε πολλὰς ἄλλας ἐλλείψεις.

Ἡ οἰκία τοῦ Κάπρου ἀνεσκάφη μέχρι τοῦ περισωλίου ἔχοντος Ἴωνικοὺς τοὺς κίονας· ἐλπίζεται δὲ ὅτι θέλουσιν ἀνακαλυφθῆ αὐτόθι δωμάτια μεγαλοπρεπέστατα ἀξία τῶν εὐρεθέντων ζωγραφημάτων. Ἐκ τούτων δὲ ἐν παριστάνει τὸν Ἄρνν καὶ τὴν Ἀρροδίτην ὑπὸ μικρῶν ἐρώτων περικυκλωμένους, ὑποκείμενον γραφῆς ἀσελῆγετατον, τὸ ὁποῖον ἐπαναλαμβάνετο πολλαχοῦ, ἀλλὰ μετὰ ποικιλίαν πάντοτε· Ἡ ὁδὸς τῶν Ἐμπορῶν ὡς ἐκ τῆς κεντρικῆς θέσεως παρὰ τὴν ἀγορὰν φαίνεται ὅτι ἦτο μία ἐκ τῶν πρωτίστων τῆς Πομπηίας. Διὰ τοῦτο αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι οἰκίαι τοῦ Φούσκου, τῆς Ἀλιευτρίας, τοῦ Κάπρου καὶ τῶν Χαρίτων φέρουσι χαριστάτας καὶ ἐπαφροδίτους πανταχοῦ γραφάς. Εὐρέθησαν δὲ καὶ εἰς μικροτέρας ἄλλας οἰκίας, οἷον τὴν τῆς βασιλίσσης Καρολίνας καὶ τοῦ μακαροκόλου ζωγραφίαι παριστάνουσαι τὸν Περσέα λυτροῦντα τὴν Ἀνδρομέδαν καὶ τὸν Ἀδωνιν τετραυματισμένον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἀρροδίτης, ἐργασίαι τῶν ἀρίστων ζωγράφων τῆς νεωτέρας σχολῆς. Ἐκτός τούτων ἢ προκειμένη ὁδὸς διασέζει καὶ κατὰ τοῦτο, διὸ αὐτόθι εὐρίσκονται οἰκίαι ἔχουσαι ὄλον τὸ πρόσωπον ἐκ λίθων λαξευτῶν συνηρμοσμένων καὶ στοῶν φέρουσαν δωρικοὺς κίονας καὶ ἐντελῆς γέφυραν.

Καθαρισμένης τῆς εἰσόδου οἰκίας τινὸς ἐχούσης ἔνθεν καὶ ἐνθεν ἀποθήκας εὐρέθησαν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ δύο κεφαλαὶ Μινιάδων γεγλυμμένοι ἐπὶ μαρμαροῦ εἰς φυσικὸν μέγεθος· ἦσαν δὲ αὐταὶ χρωματισμένοι τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἡ βαρὴ διτετηρεῖτο ἀνεπαφὸς σχεδὸν εἰσέτι καὶ ἀνοξίτηλος· εἶχον δὲ τὴν μὲν κόμην ξανθὴν, καθὼς καὶ τὰς ὄφρυς, τὰς δὲ κόρας καὶ τὰ χεῖλη

ἐρυθρὰ καὶ ταινίαν ἐρυθρὰν ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὅπου ἐτυλίσατο ὁ κίτρινος θύρσος, ἢ κισός. Ἄλλο παράδειγμα τοῦ εἶθους τοῦτου ἐπικρατοῦντος ἴσως ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἑλληνικῆς τέχνης μέχρι τέλους ἀνευρέθη ἐκεῖ πλησίον· ἦτο δὲ κεραλὴ Φαῖνου ἐκ Παρίου μαρμαροῦ ἐξαιρετοῦ ἐργασίας διατηροῦσα ἐπὶ τῆς κόμης λείψανα γρυσώσεως.

Προχωρούντων τῶν ἐργῶν ἀνεκαλύφθη εἰς τὰ ἔσω τοῦ προπυλαίου μέγα τετράγωνον διάστημα, τοῦ ὁποῖου οἱ τοῖχοι ὑπάρχουσι κεκαλυμμένοι ὑπὸ μαρμαρώματος ἐρυθροῦ. Ἐν μέσῳ δὲ αὐτοῦ εὐρέθησαν τέσσαρες κίονες εὐπρεπέστατοι, τάξεως Ἑτρουρικῆς καὶ ἐξωγραφημένοι. Ὁ πρῶτος φέρει ἔρωτας διώκοντας ἔλαφον, ἢ περιβάδην καθημένους ἐπὶ δελφίνων. Τὰ ἐπιστύλια καὶ ἡ βάσις αὐτῶν καλλωπίζονται ὑπόποικιλοχρῶν καὶ ἰσομεγέθων κογχυλίων· πάντες δὲ αὐτοὶ σκεπάζονται ὑπὸ ψηφοθετήματος κυανοῦ συγκειμένου ἐκ μίγματος ὑέλου καὶ μικρῶν κύβων ἀργίλου καὶ μαρμαροῦ· ἐβάσταζον δὲ κατὰ τὸ φαινόμενον ἀναδενδράδα τινὰ εἰς τὸν κήπον· ἐπειδὴ κήπος νομίζομεν ἦτο τὸ τετράγωνον διάστημα ἐκεῖνο κείμενον κατὰ τὴν εἰσόδον τῆς οἰκίας. Τοῦτο ὑπάρχει ἐξαιρέσις τοῦ γενικοῦ κανόνος, διότι ἡ οἰκία ἐκεῖτο εἰς προάστειον.

Εἰς δὲ τὸν μυχὸν τοῦ κήπου εὐρέθη μεγάλη πηγὴ κατασκαπὸς καὶ αὕτη ὑπὸ ψηφοθετήματος καὶ σφρηζομένη ἐπὶ τοίχου ὁμοίως ψηφιδωτοῦ. Φαίνονται εἰσέτι τὰ βάθρα, ὅπου ἴτταντο ἀγάλματα, ἢ προσωπεῖα, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν μετὰ τῶν ἐρειπίων ἔχοντα τρυπημένα τὰ ὀμματα καὶ κεχηνᾶς τὸ στόμα. Τέλος πρὸς δεξιάν τοῦ κήπου εὐρέθη καὶ τάφος προσηκόμενος εἰς ἡμικυκλοειδῆ σηκόν, καὶ λελαξευμένος εἰς τιτανώδη λίθον. Ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἦτο ἐκ μαρμαροῦ, ὅπισθεν δ' αὐτῆς ὑπῆρχε κλίμαξ τριῶν βαθμίδων. Αὐτόθι ἐμβάντες ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως τῆς Νεαπόλεως εὐρήκαν οἱ ἀνασκαπτοντες τὸν ὠραιὸν ἐκεῖνον κυανοῦν ἀμφορέα φέροντα σχῆμα ὡῦ, ἀριστοῦργημα τῆς τέχνης κείμενον ἐπὶ τετραγώνου σηκοῦ. Δύο ἄλλοι σηκοὶ εἶχον κάλπας, τὴν μὲν ὑέλινην, τὴν δὲ ἀργιλλόπλαστον.

Ἄλλὰ πληθὸς μάλιστα θαυμασίων ἐργῶν τῆς τέχνης περιέχουσι αἱ ὁδοὶ τοῦ Ἐρμού καὶ τῆς Τύχης· δηλ. ζωγραφίας λαμπρᾶς καὶ ἀξιόθεατα ψηφοθετήματα, καὶ εἰδώλια διαφόρων σχημάτων ἐκ μαρμαροῦ, ὄρειγάλκου καὶ ἀργύρου, τὰ ὁποῖα πάντα κατετέθησαν εἰς τὸ μουσεῖον τοῦ σπουδαστήριου. Ἐξ αὐτῶν διαπρέπει ὁ Ἀχιλλεὺς παιδίον ἐτι βαπτιζόμενος εἰς τὰ ὕδατα τῆς Στυγός. Φαίνονται ὅμως εἰσέτι πάμπολλα καὶ ἄλλα ζωγραφήματα χαριεστάτα, ἢ κομικὰ ἐπὶ τῶν τοίχων.

Ἡ μεγάλη ὁδὸς τοῦ Ἐρμού ὀνομάσθη οὕτω, διότι παντοῦ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν τοίχων, καθὼς καὶ κρήνης τινος ἐφαίνοντο ζωγραφημένοι Ἑρμαῖ. Ἡ ὁδὸς αὕτη τελευτᾷ εἰς τὸν περιβολὸν τῆς πόλεως. Ἐξ ἀριστερῶν αὐτῆς ἀνεσκάφη ἡ οἰκία τοῦ γνοσφῆς, ἔπειτα ἄλλη ἢ τῆς μεγάλης καὶ μικρᾶς πηγῆς διὰ τὰς ἐκ ψηφιδῶν αὐτόθι εὐρεθείσας κρήνας κτλ. Ἐκεῖ ἀνεκαλύφθη καὶ ἐργαστήριον τέκτονος. Ἡ εἰσόδος αὐτοῦ ἔφερε γραφάς, πρῶτον δύο τέκτονας προινίζοντας ἔξωλον· ἔπειτα τὸν Δαίδαλον δεικνύοντα εἰς τὴν Πα-

σιφανή τὴν τεχνουργηθεῖσαν παρ' αὐτοῦ *ξύλινην βουν*. Ἐνταῦθα ποιητικῶς ὁ Δαίδαλος παρίστανε τὴν τέχνην τοῦ ἰδιοκτικτοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῶν εὐτελεστάτων ἐπαγγελμάτων τὰ πάντα συνδέονται μετὰ τῆς ποιήσεως καὶ τῆς φαντασίας. Περαιτέρω κείται ἄλλη οἰκία τοῦ Δώνιδος καὶ Ἐρμαφροδίτου πλήρης καὶ αὐτὴ χαριστάτων γραφῶν. Ἐντὸς αὐτῆς εὐρέθη περιπτώσιον ἐκ πέντε κίωνων, εἰς δὲ τὸν παρακείμενον τοίχον φαίνεται λαμπρά τις γραφή, ὃ Ἀδωνίς τραυματίας χασταζόμενος εἰς τὰς ἀγκαλὰς τῆς Ἀρροδίτης καὶ περικυκλούμενος ὑπὸ ἐρώτων, αἵτινες τὸν περιποιῶνται παντοιοτρόπως. Ἀντικρὺ τοῦ περιστυλίου ὑπάρχουσι τρεῖς θάλαμοι ἀξιοθέατοι διὰ τὰς κομψότατας ζωγραφίας Σατύρων καὶ Βάκχων. Ἀλλὰ πάντων ἐν γένει ἀριστος κρίνεται ὁ πίναξ τοῦ Ἐρμαφροδίτου ἐνδουμένου, ὑποκείμενον ἠδονικώτατον κατὰ πάντα λόγον.

Εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀδωνίδος εὐρέθησαν προσέτι καὶ πολλὰ ἀργυρώματα διαφόρων σχημάτων δηλ. κρατῆρες καὶ κάλυκες, καὶ ποτήρια, καὶ κύαθοι, καὶ κοχλιάρια καὶ κάτοπτρα· τινὲς κάλυκες ἔφερον ἀνχαλύφους Κενταύρους καὶ Κενταυρίδας καὶ ἔρωτας.

Εἰς ἄλλην οἰκίαν τῆς αὐτῆς ὁδοῦ εὐρέθη κιβώτιον ἐξ ἐλέφαντος γλαφυρώτατον ἐξωγραφημένον, τὸ μόνον λείψανον τῆς ἐλεφαντουργικῆς τῶν ἀρχαίων τέχνης.

Τίς φίλος τῶν ἀρχαιοτήτων δὲν ἤκουσε τὴν θαυμάσιον γραφὴν τῶν Μαινάδων ἐπὶ μέλανος ἐδάφους τῶν τοίχων; Ὁ ἀντικρὺ τῆς εἰσόδου τοίχος τῆς οἰκίας τῶν Βακχίδων ἐφθασε μέχρι τοῦδε εἰς τὴν δευτέραν στέγην διατηρῶν ὅλον τὸν ἀρχιτεκτονικὸν αὐτοῦ καλλωπισμὸν.

Δύο ἄλλαι οἰκίαι μικρότεραι φέρουσιν εὐκρινῶς ἐπιγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν κυρίων τοῦ Πομπωνίου καὶ Ἀβελίου Φίρμου... ἄλλη δὲ τρίτη λέγεται τῆς ἀγχύρας ὡς ἐκ τοῦ ὑποκείμενου τοῦ ψηφροθετήματος, τὸ ὅποιον φέρει.

Πλησίον αὐτῶν κείται καπηλεῖον, εἴτε οἰνωπωλεῖον καὶ χαμαιτυπεῖον· περιεργός φαίνεται ἡ γεινιαισις τῶν δύο τούτων καταστημάτων, ὅπου δέτριβον οἱ ἐκδεδιηγμένοι καὶ ἀκόλαστοι. Ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ μὲν καπηλεῖον ἔχει τὴν εἴσοδον εἰς τὰ ἔμπροσθεν δηλ. κατὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν, τὸ δὲ χαμαιτυπεῖον εἰς τὰ ὀπίσω, κοινωνοῦντα ἀμφοτέρω πρὸς ἄλληλα. Εἰς τὸ καπηλεῖον εὐρίσκεται θρανίον κτιστὸν καὶ διὰ μαρμάρων πολυτίμων κεκαλυμμένον, καθὼς καὶ εἰς τὰ ἄλλα θερμωπωλεῖα (1) τῆς Πομπηίας. Τρεῖς ἀμφορεῖς ἐκ μολύβου ἔκειντο ἐντὸς ἐρμαρίου χωρισμένου εἰς πολλὰς ἀλλεπαλλήλους θέσεις, ὅπου ἀπεταμειύοντο ὅσα σκευαζόμενα εἰς ἵπνον τετραγώνων ἐκ δεξίων τῆς θέσεως κείμενον. Εἰς τὰ ἐντὸς δὲ ὑπῆρχον καὶ ἄλλα δύο δωμάτια ὅπου διέμεινον οἱ φιλοπόται. Μαρτυρεῖται δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν ζωγραφημάτων τοῦ τοίχου· διότι φαίνονται καθήμενοι ἄνθρωποι περὶ κοινῆς τραπέζης στρογγύλου, διαφόρως ἐνδεδυμένοι.

(1) Εἶδος καφεκίου τῶν ἀρχαίων, ὅπου ἐπιτορθερμαπόσα, ὡς ἡμεῖς τὸ πῆ, τὸν καφέν κτλ.

Εἰς δὲ τὸ χαμαιτυπεῖον κείμενον ἐξ ἀριστερῶν σὺνζονται ἄλλαι ζωγραφίαι κατάλληλοι εἰκονίζουσαι τὸν προορισμὸν τοῦ τόπου διὰ σχημάτων καὶ θέσεων τοσούτων ἀτέμων, ὥστε καὶ ἡ περιγραφή αὐτῶν σκανδαλίσει. (ἀκολουθεῖ),

ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΑΣ

Πρὸ αἰῶνων ἤδη ὁ Θεουκιδίδης ἀπέδειξεν ὅτι τῶν ἀνθρώπων ἡ γλῶσσα μεταβάλλεται ἐκ διαλειμάτων, καθὼς μεταβάλλονται καὶ αὐτοὶ καὶ τὰ περὶ αὐτοῦς πάντα. Αὐξάνει μὲν ὁ πλοῦτος τῶν ὀνομάτων διὰ τὴν ἐπιμιξίαν διαφόρων φυλῶν, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ νοῦς καὶ τὴν ἐρεῦρσιν νέων πραγμάτων· ἄλλ' ἡ διαφθορά τῶν ἡθῶν, αἱ καταχρήσεις τῶν κυβερνήσεων, ἡ πρόοδος τοῦ ψευδοῦς πολιτισμοῦ καὶ ἡ κακοζήλια μεταβάλλουσι ἐτι μᾶλλον καὶ τὴν ἀρχαίαν, ἠκυρίαν τῶν λέξεων ἔνοιαν, ὥστε μὴ ἐκφράζουσαι, χρόνου προϊόντος, ὅ,τι καὶ ἄλλοτε ἐσημαίνον μένουσιν, οὕτως εἰπεῖν, ὡς κεντοτάρις, ἡ φιλάμημεϊα τῆς παρελθούσης μόνον τῶν πνευμάτων ἰδεολογικῆς κατὰσάσεως· ἐκ δὲ τοῦ ἀναχρονισμοῦ τούτου συμβαίνει ὅτι αἱ εἰκόνες βαδμηδὸν κατατιώσι· ἢ μὴ περιτὰ ὡπιν ἀκριβῶς τὸ πρωτότυπον καὶ πάσχομεν ἀπίτην τινα, ὅποια διαρκεῖ εἰσέτι ὡ, πρὸς τὸ μηχανολόγιον.

Ἡ ἀναθεώρησις τοῦ λεξικοῦ ὑπάρχει ἔργον καματηρὸν, ἀξιὸν πολλῶν καὶ σπουδαίων ἀνδρῶν. Διὰ τοῦτο ὡς σχέδιον μόνον αὐτοῦ ἀμυδρὸν προσφέρομεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τὸν ὀρισμὸν τῆς ἐπικρατούσης καὶ νεωτέρας σημασίας τινῶν λέξεων, ὑποσχομένοι, ἂν εὐαρεστήτη καὶ συγχωρῶσιν αἱ περιστάσεις, ἢ τὸ ἐξακολουθήσωμεν.

Ἀγυρτία, μέθοδος εἰδικῆ ἀπάτης, πρόσχημα πατριωτισμοῦ, προσποίησις ἀγαθῶν αἰσθημάτων, τέχνη ἀμυδρῶς ἀνθρώπου, ὅστις λ. χ. μὴ διδασκῆς οὕτε ἱατρικὴν, οὕτε βοτανικὴν, οὕτε γεωργίαν ἐπαγγέλλεται καὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ἀτυνάρτητα μετὰ μεγίστης ἐκτουτοῦ ὠρελείας πρὸς περιγίλων τῆς ἀνοησίας τῶν ἄλλων.

Ἀγύρτης, ἀπαταιῶν, λαοπλάνος, αὐλοκόλαξ.

Ἀηδία, ἠθικὴ νόσος ἀνακινουσα τὸν στόμαχον καὶ τὸ διάφραγμα διὰ τοῦ ἐμετικῆ τινος ἀνοήτου, ἢ κακοσυντάκτου βιβλίου, ἢ συγκεχυμένου λόγου καὶ γριφώδους καὶ αἰνιγματικῆς ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ μεταφράσεως.

Ἄγρια, ἀρχὴ καὶ ρίζα τῶν φαινομένων τῆς φύσεως.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἄλυτος τῶν αἰτιῶν ὑπάρχει ἀπέραντος, τὰ ἑκατὸν καλύμματα τῆς Ἰσίδος μόλις παρίστανουσι τὴν ἀδυναμίαν καὶ ἀμάθειαν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος· Ὑπάρχουσιν ἔμως ἄνθρωποι σιμυνομένοι καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ἐτι νομιζόμενοι ὡς σοφοί.

Ἀνατομία, ἐπιστήμη τοῦ θανάτου, ἐκ τῆς ὁποίας ὀλίγα μαθήσομεν περὶ τῆς ζωῆς· Ὁ μέγιστος τῶν ἱατρῶν Ἰπποκράτης οὐδαμῶς σχεδὸν αὐτὴν ἐγνώριζεν.

Ἀνατομία παθολογική, φάρμακ ἀπατηλὸς, ὑπισχνούμενος πλείοτερον ὡς, παρ' ὅσον πραγματικῶς διαχέει· Ἐννεα ἐκ τῶν δέκα νεκροσκοπία οὐδεμίαν ἔχουσι σχέσιν πρὸς τὸν δρόμον, τὰ συμπτώματα, ἢ τὴν ἐκβασιν τῆς ἀρρώστιας.

Ἀνθρώποι, διαίρουνται εἰς δύο τάξεις, οἱ ἀπαταιῶνες καὶ ἀπατώμενοι, οἱ γυμνοῦντες καὶ γυμνούμενοι οἱ λιμώττοντες καὶ διαβρῆγνύμενοι ὑπὸ κόρου.

Ἄξιωμα, ἀφηρημένη ἰδέα ἀπαραδέκτος εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν πολιτικὴν. Διότι τὸ ἀπόλυτον ὑπάρχει ἀνένφοικτον καὶ ἀκολουθῶς ἀδύνατον.

Βιβλίον, τὸ δυσκολώτατον καὶ ευκολώτατον ἐν ταυτῷ τῶν ἔργων. Μεγαλοφρεῖς ἄνδρες πολλάκις κατανάλισκουσιν ὅλον τὸν βίον εἰς συγγραφὴν ἑνὸς μόνου βιβλίου, ἐν ᾧ οἱ σχολαστικοὶ ἐκδίδουσι πολλὰ κατ' ἔτος. (1)

Γλῶσσα, ὄργανον ἐλαττικώτατον καὶ εὐκίνητότατον πάντων· ἐργαλεῖον δραστήριον τοῦ πολιτισμοῦ, ἀλλὰ συγχρόνως τὸ ἐπικινδυνώτατον καὶ ἀπιστότατον διὰ τὰς παρεκτροπὰς αὐτοῦ καὶ τὰ ψεύδη.

Διάθεσις ψυχικῆ (ἀνθρώπου) ὅ,τι μόλις καταλαμβάνομεν, ἐν ᾧ συμφέρει τοσοῦτον ἀκριβῶς μάλιστα νὰ γνωρίζωμεν.

Ἐρπετόν, ὄνομα ὄντων τινῶν, ἢ ἀτόμων προχωροῦντων, καὶ ὑψουμένων ἐν ᾧ κυλιόνται κατὰ γῆς.

Εὐθύνη ὅ,τι ἐλάχιστον διαλογίζεται ὁ κακὸς καὶ ἀφιλότιμος, ὑπουργὸς ὅ,τι δὲ μάλιστα θαρῶναι τὴν συνείδησιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ φιλοπάτριδος.

Ἐπιτρομα, ἀποβολὴ πρόωρος τοῦ ἐμβρύου. Λέγεται δὲ καὶ περὶ τοῦ ὀριστικοῦ ἀποτελέσματος πολλῶν ἄλλων πραγμάτων καὶ ἔργων, φιλοσοφικῶν, δηλ. ἰδεῶν, πολιτικῶν συστημάτων, βιβλίων πρωτοτύπων, ἢ μεταφράσεων, ὅταν ὑπὸ βληχεῖα καὶ χαύνης φύσεως συλληφθέντα, ἢ μὴ κυρορηθέντα τὸν τεταγμένον χρόνον, ἐξέρχωνται βιαίως, ἀμορφα καὶ δυσειδέστατα, κινδυνεύοντες πολλάκις καὶ τοῦ γένους· διότι οὐδέποτε καὶ ἡ δοκιματὴ μισευτικὴ δύναται νὰ ζωογονήσῃ τὸ ἄψυχον, ἢ νὰ καταρίσῃ τὸ τέρας.

Ἐλευθερία, συνώνυμον τοῦ ἀκολασίας, προπέτεια πρὸς τοὺς ἀνωτέρας, ἀπειθεία εἰς τοὺς νόμους, ἀπειθεία πρὸς τὸν θεόν, διαφθορά πνεύματος καὶ καρδίας· Ἡ ἀληθὴς ἐλευθερία ἐφυγαδεύθη ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς μακρινὰς χώρας· αὐτοὶ δὲ εὐρίσκεται μόνον εἰς τὸ χαρτίον.

(1) Λέγεται ὅτι ὁ μυθιστοριογράφος τῆς Γαλλίας Dumas νοθετεῖ πολλὰ ζῆνα γεννήματα, τὰ ὅποια ἐκδιδόμενα φέρουσι τὸ ὄνομα του.

Τοῦτον κακοζήλωος θέλοντες νὰ μνησθῶσι καὶ καθηγηταί τινες δεχόνται ὑποβολήματα συγγράμματα, τὰ ὅποια δημοσιεύουσιν ἔπειτα ὡς ἴδια. Φέρεται μάλιστα νέος τις ἱατρὸς ἐργαζόμενος ἐν ὀνόματι καὶ πρὸς ὠφέλειαν ἄλλων. Ἐπειδὴ θεωροῦμεν ὡς φιλολογικὸν ἔγκλημα καὶ ἀπάτην τὸ τοιοῦτον ἔργον θέλωμεν τὸ καταγγεῖλαι εἰς τὴν Εἰσαγγελίαν τῆς κοινῆς γνώμης, ἅμα προκύνῃ εἰς τὸ γῶς ἄλλο ἐπιβολήματιον τέκνον.

Ὅστις θέλει νὰ ζῆτῃ ἐλεύθερος, ἀναχωρεῖ ἐκ τοῦ βορβοροῦ τῶν μητροπόλεων εἰς τοὺς ἀγρούς· διότι ἐκεῖ μόνον εὐρίσκει ὄψασόν ἐλευθερίαν σώματος καὶ πνεύματος. Καθὼς τὰ ἄνθη, ἔχουσι καὶ τὰ προϊόντα τοῦ νοῦς ἀνάγκην ἀναπεπταμένου ἀέρος καὶ φωτὸς ἀπλήτου.

Ἐπιμίσιον, ἀνταμοιβὴ χρηματικὴ ἀνθρώπου ὡς ἔχοντος πολλὰς θέσεις, διὰ τὴν εὐνοίαν τοῦ ὑπουργοῦ, μηδεμίαν δὲ ἐκπληροῦντος, ἐνίστα δὲ καὶ μηδεμίαν ἀξίον.

Ἰατρικὴ ἐπιστήμη καὶ τέχνη, ἐπιστήμη πολυποίκιλος, τεχνὴ ἐργώδης· τὸ εὐγενέστατον τῶν ἐπαγγελμάτων· τὸ ἐτελέστατον τῶν ἐπιτηδευμάτων· ἀτακλώσα ἐξ ἑνὸς τὸ τηλαυγὲς φέγγος τῶν φυσικῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, εὐρίσκειται ἐκ τοῦ ἐτέρου βυθισμένη εἰς τὸ βαθὺ σκότος ὡς ἡ σελήνη.

Ἰλὺς (καταπάτι), ὑπάρχει παντοῦ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καθὼς καὶ εἰς τὰ πράγματα, τὰ πνεύματα, τὰς ἰδέας. Ἄλλ' ἡ ἰλὺς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπάρχει βεβαίως ὁ πολιτικὸς, ἢ ὁ ἱατρικὸς καὶ φιλοσοφικὸς ἀγύρτης.

Κατήχησις ὅ,τι ὑπῆρχεν, ὅ,τι ὑπάρχει, ὅ,τι θέλει ὑπάρξει εἰς ποῦν χρόνον, ἴσως δὲ διὰ παντός, ὅταν πρόκειται περὶ νόμων, κανονισμῶν, διαχειρίσεως χρημάτων καὶ ὑπηρεσίας. ἐφ' ὅσον χωρίζεται ἡ ἠθικὴ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν, ἐν ᾧ ἔπρεπε νὰ ἐφαρμόζηται εἰς αὐτὴν, καθὼς εἰς τὴν γεωμετρίαν ἢ Ἀλγεβρα.

Καλὸν, τί ἐστὶ καλόν; τὸ ἀληθές, τὸ τίμιον, τὸ δίκαιον, τὸ θεάρεστον. Καθὼς ἔχουσιν αἱ τέχναι τὸ κατ' ἰδέαν ἄκρως καλόν, ὑπάρχει τι τοιοῦτον καὶ εἰς τὰς ἐπιστήμας, τὸ ὅποιον ζητοῦμεν, ἢ πρέπει τοῦλάχιστον νὰ θηριώωμεν, ἀλλ' οὐδέποτε σχεδὸν δυνάμεθα νὰ εὐρωμεν.

Κοινὸς νοῦς, ἕξις τοῦ κρίνειν ὀρθῶς καὶ διευθετεῖν κατὰ λόγον τὸν βίον. Μὴ ζήτησις δὲ διατὶ ὑπάρχει σήμερον τοσοῦτον σπανία.

Καρδία, λέγεται φθισικῶς καὶ ἠθικῶς. Φυσικῶς ἡ καρδία ὑπόκειται εἰς πολλὰς ἀλλοιώσεις, ἠθικῶς δὲ εἰς πολλὰς διαφθοράς.

Κρισις ἡ λέξις αὕτη περιλαμβάνει τρία, τέσσαρα προβλήματα, τῶν ὁποίων ματαίως ζητεῖται ἡ λύσις ἀπὸ εἰκοσιν ἢ δὴ αἰῶνων καὶ ἐπέκεινα. Καὶ ὅμως ἐκθειάζουσιν οἱ ἱατροὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης των.

Κριτικὴ, ἡ ἐπιστήμη τοῦ κρίνειν ὀρθῶς καὶ ἀπροσωπολήπτως τὰ φιλολογικὰ ἔργα. Σημαίνει δ' ἐνοίησι καὶ τὴν κατανώριον καυστικοῦ μέλανος, ὅταν φθοιερὸς καὶ ψευδοσοφὸς ἀνὴρ λάβῃ ἀνὰ χεῖρας τὸν κάλαμον πρὸς βλάβην ἄλλου.

Κράσις. Σύμπερε μᾶλλον νὰ γνωρίζωμεν τὴν τοῦ πνεύματος, ἢ τὴν τοῦ σώματος· ἀλλ' αὕτη κρύπτεται καὶ μεταποιεῖται τοσοῦτον, ὥστε δυσκόλως αὐτὴν ἐννοοῦμεν.

Λαὸς, ποτὲ μὲν ἀνδράποδον ἐθελόδουλον, ποτὲ δὲ Σαμφῶν τυφλὸς, ὅστις κατακρημνίζων τοὺς στόλους τοῦ ναοῦ θάπτεται εἰς τὰ ἐρείπια του.

Νόμοι, σχέσεις ἀναγκαῖαι τῶν πραγμάτων πρὸς ἄλληλα κατὰ τὸν ὀρισμὸν τοῦ Μεντεσκοῦ. Ὅταν δὲν συναρμολογῶνται πρὸς τὴν ἐνεσιῶσαν κατάστασιν, τὰ ἦθη

τὸ πνεῦμα καὶ τὰς χρείας τῶν κοινοῦντων, γίνονται ἀφορμὴ βίας καὶ καταχρήσεων, περιπλέκουσιν ἀκαταπύττως τοὺς πολίτας ὡς εἰς γρίπους· πολλάκις δὲ οὕτως γίνονται εὐδιαχώρητοι ὡς ἀράχια εἰς τοὺς δυνατοὺς.

Νιστέριον, ἴδε φιλοδοξίον.
Νόσος, ὑποκείμενον ἐμβριθοῦς μελέτης τινῶν, ἐμπορίου δὲ καὶ αἰσχροκερδείας ἀφορμὴ εἰς ἄλλους, οἵτινες θεωροῦνται καὶ ὡς ἐπιτηδειότατοι.

Νευρικός· τὸ ὄνομα τοῦτο συστιάζει πολλάκις τὴν ἀμάθειαν, ἢ ἀδυναμίαν τοῦ ἱατροῦ, ὅταν λέγη, νευρική νόσος.

Ὀνειρον, σύμπλεγμα, ὕραμα ἀλλοκότων καὶ ἀσυναρτήτων ἰδεῶν, κοινὸν ἤδη εἰς τοὺς ἐγγρηγορίας.

Παραφροσύνη, νόσος κοινὴ, ἀλλὰ κατ' ἀπειραριθμούς παραλλαγῶν. Μόνον ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ ἐπάπειρον καὶ ταράττῃ τὴν κοινωνίαν, φροντίζουσι περὶ αὐτῆς ὁ νόμος καὶ ἡ ἐπιστήμη. Ἄλλ' ἡ θεραπεία ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε ματαία καὶ ἀτυχῆς, ὡς προσωρινῆ καὶ ἄσκοπος.

Ἡ παραφροσύνη εὐρίσκειται καὶ κατὰ κλάσματα, οὕτως ὑπάρχουσι παράφρονες ἐξ ἡμισείας, ἐκ τρίτου, ἐκ τετάρτου. Κατὰ δυστυχίαν δὲ τοῦτο τὸ εἶδος, ἂν καὶ ἐπικινδυνώτατον, οὐτε νόσοκομῆτον ἔχει, οὐτε εὐκόλως παρὰ τοῦ τυχόντος ἐξελέγχεται.

Πάθος, ἄνεμος βίαιος παραφίρων τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀμαυρῶν τὴν ἀλήθειαν. Ἡ ἐνδιάθετος κακία κατατρώγουσα τὸν ἄνθρωπον ὡς ἴος, ἐν ᾧ μελετᾷ καὶ μηχανορραφεῖ τὰ πρὸς βλάβην ἄλλων.

Πρόσδος· λέξις κοινὴ, πρᾶγμα σπάνιον, περιστροφή εἰς κύκλον σφαλμάτων ἀδιέξοδον.

Πολιτικὴ, τέχνη ἄνευ ἀρχῶν, ἀπόπειρα παντοτειναί, πειράματα ἀμφόβολα ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Πολλάκις δόλος καὶ ἀπάτη εἰς ἀτομικὴν ὠφέλειαν ἀπολήγουσα.

Προβίωσις (εἰς θέσεις) λέγεται ἔλαβι προβιβασιμὸν· ἀλλ' ἠζιῶθη προβίωσις, ἔπαυσε πλέον νὰ ἀκούηται πρὸ πολλοῦ.

Πολιτισμός· αὐξήσις ἀναγκῶν, ἀπομάκρυνσις ἐκ τῆς φυσικῆς ἀπλότητος, βάσανος τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, τέχνη τοῦ ἀρέσκειν εἰς τὰς γυναῖκας, φενοκίσειν δὲ τοὺς ἄνδρας.

Πόλεμος, πάλῃ αἰώνιος καὶ ἀσπονδος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τῆς φύσεως, τῆς ὕλης κατὰ τοῦ πνεύματος, τῆς ἐλευθερίας κατὰ τῆς ἀπολύτου ἀρχῆς, τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας κατὰ τοῦ Πάπα καὶ τῶν ὁπαδῶν του.

Ραδιοῦργος, ζῶον μικτόν, ἐξ ἡμισείας ἄνθρωπος καὶ ἀλώπηξ.

Σύστημα, φάκελος ἰδεῶν συνδεδεμένων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥτιον ἐντέχνως καὶ ἐπιτηδείως, τὸν ὅποιον ὁ χρόνος καταναλίσκει ταχέως ὡς τὰ ξύλα, μένουσι δὲ ὡς σποδὸς ἐπει- αἱ λέξεις καὶ φράσεις.

Συμβούλιον, συνάθροισις ἱατρῶν διὰ νὰ ἀποφασίσωσι τί τὸ πρακτικόν ἐπὶ τινος νόσου, ὅταν ἤδη οὐδὲν λείπηται νὰ γείνη ἡ σύνοδος ἀνθρώπων χαρίζομένων πολλάκις εἰς τὰς ἀλλήλων ἰδέας πρὸς βλάβην τοῦ πάσχοντος.

Σφάλμα· (ιατρικόν) ἰδέα εἰς τὴν ὁποίαν ἐκατόμβαι ἀνθρωπίνων θυμάτων προσφέρονται διὰ τὸ πρὸς τὰς ἐντολάς αὐτῆς θρησκευτικὸν καὶ δεισιδαίμον εἶδος.

Σχολαστικότης, ἔλλειψις, ἢ στερίωσις νοῦς.

Τάξις, νόμος τῶν ὄντων καὶ τῶν κοινωνιῶν, ἀθελωσι νὰ εὐημερῶσι.

Τύχη, πρόνοια, ἢ ἔφορος θεότης τῶν ἀγυρῶν καὶ ἀνοήτων.

Υγεία, πολυτιμώτατον ἀγαθὸν ἐκτεθειμένον εἰς τὰς Ἀρπυίας ἐκείνας, τὰ λεγόμενα πάθη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Υγιεινὴ, τὸ τελειότατον μέρος τῆς ἱατρικῆς· διότι ἦτο ἀληθὲς ἐπὶ τοῦ Γαληνοῦ, καθὼς καὶ σήμερον· ἐπειτα ἔχει σχέσεις πολυαριθμούς μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, τῆς πολιτικῆς οικονομίας, τῆς φιλοσοφίας κτλ.

Υπόκρισις, νόσος χρονικὴ καὶ ἀνάτος τῆς ἀνθρωπότητος.

Υπουργός (εἰς τὴν Ἑλλάδα) ἄνθρωπος ἔχων δύο πρόσωπα, ὡς ὁ Ἰανός, λειποτάκτης πολιτικός καὶ παίγιον κομματικῶν παθῶν ἢ ἀνθρωπος ἀνούμενος πολλάκις πᾶσαν ἄλλην ἀρχὴν, ἐκτὸς τοῦ συμφέροντος. Ἐνίοτε φύραμα εὐπλαστον, ἐκ παντοίων ὕλων, ἢ μηχανὴ στρεφομένη κατὰ τοὺς ἀνέμους τῶν περιστάσεων.

Φιλανθία, αἰσθημα ζῶου ἀδιδραγίου, καὶ ἀκορῆστου χωνεύοντος τὰ ἀπεπτότατα ὄψα, θυσιάζοντος δὲ τὰ πάντα εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον.

Φαντασία, δύναμις ἔχουσα πρὸς τὴν κρίσιν ὀν λόγον ἔχει ἢ θερμότης πρὸς τὸ φῶς.

Φλεβοτόμιον, μικρὰ λόγχη, ἐκ τῆς ὁποίας ἐχύθη πολὺ πλείωτον αἷμα, παρὸ ἐκ τῆς μεγάλης λόγχης τῶν πολεμιστῶν, κατὰ τὸ πνεῦμα, τὰς γνώσεις καὶ τὴν δευδέρκειαν τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις τὸ μεταχειρίζεται.

Φλεβοτομία, μέσον θεραπευτικὸν ἀμφισβητούμενον ἐκπαλαί μέχρι τοῦδε. Κατὰ τινὰς δὲ ἀρχὴν, ἢ ἀπόπειρα δολοφονίας.

Φῶς· πόσον ἐλλειπέμεθα εἶτι διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὴν σκιάν ταύτην τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ κρίνωμεν τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἡμετέρας φύσεως! Ἐπειδὴ συνδέει ἡμᾶς μετὰ τῶν διεσκορπισμένων εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα ἀναριθμῶν κόσμων, ἔχει βεβαίως μέγαν προορισμὸν ἐπὶ τῆς κτίσεως, τὸν ὅποιον ὁμῶς ἀδυνατοῦμεν νὰ εἰκάζωμεν.

Φήμη, εἶδος λαχείου, ὅπου ἡ ἀξία δὲν ἔχει πάντοτε τοὺς εὐτυχεῖς ἀριθμούς.

Φιλοσοφία, ὁμίχλη ἰδεῶν, ἀνατομία λέξεων, φορητὸς φράσεων, σοφισμάτων παλαίστρα, Γερμανικὸς πανθεῖσμός κατὰ τὸν Σέλιγμαν, Χέγγελ, ἀθεῖα κατὰ τὸν Κάντιον.

I. N. A.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΑΒ

ΚΕΙ. ΠΡΩΤΟΝ.

Ὁ παῖς τοῦ Φαρμακείου.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου, ἐν ἔτει 1770, ἑκατοκτος κίνησις συνέβη ἐν τῷ φαρμακευτικῷ καταστήματι τοῦ Κύρ Νίκου Ἐλμη, φαρμακοποιοῦ τῆς μητρῆς πόλεως Βικαμβρόκης, κειμένης παρὰ τῆ ἄκρᾳ τοῦ Νορβόλκου. Ἐνῶ ἡ γυνὴ τοῦ φαρμακοποιοῦ, καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Σάρα ἐκαθάριζον ἀνώγειον τι πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἀκατόικητον, προσπαθοῦσαι νὰ καταστήσωσιν αὐτὸ κατοικίσιμον, δύο παιδία, τὸ μὲν δωδεκαετές, τὸ δὲ νεώτερον κατὰ τι, ἔλυπτον ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τῆς φιλίας τῆς θύρας οὕτω δὲ διακείμενα ἐθιῶρουν ὅσον πλείστον ἀπώτερον, προσπαθοῦντα νὰ ἴδωσι τι. Ὁ φαρμακοποῖος, καὶ τοῖ ἐνησχολημένους εἰς τὴν κατὰ κανόνας σκευσίαν ποτοῦ τινός, ἔβριπτε κατὰ καιροὺς τὸ βλέμμα ἐπὶ τῶν παιδίων, προσπαθῶν νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς φυσιογνωμίας αὐτῶν, ἂν ἡ περιεργεία τῶν εἶχεν ἰκανοποιηθῆ. Αἱ πρὸς τὴν θύραν ὁμῶς ἐκδρομαὶ αὐτῶν ἐπὶ πολὺν εἰστέτι χρόνον ἔμειναν ἄνευ ἀποτελέσματος.

Ἡ κυρία Ἐλμη καὶ ἡ ἀνεψιά τῆς εἶχον καταβῆ τοῦ ἀνωγείου καὶ ἀναλάβει, πρὸ μίας ἡμέρας, τὴν βελόνην καὶ τὸ φαλλίδιον, ὅτε πρόσωπον, ἐκ τῶν μᾶλλον ἑτεροκλίτων περιέστρεψεν εἰς τοὺς στρόφιγγας καὶ ἐδόνησε τὸ διὰ κώδωνος κεκοσμημένον κιγκλιδωτὸν τὸ εἰς στηθαῖον ὕψος φράττον τὴν εἴσοδον τοῦ καταστήματος.

Δεκαοκταετῆς περίπου ἐφαίνετο ὁ νέηλις. Τὸ παράδοξον τοῦ ἱματισμοῦ του ἐδικαιολόγει ἀρκούντως τοὺς καγχασμούς τῶν δύο παιδίων ὡς καὶ τὸ μειδιῶμα ὅπερ συνέστειλε τὰ βρόδωρα χεῖλη τῆς δεσποῦνης Σάρας. Ὁ εἰσελθὼν, ἀναστήματος ὕψηλοῦ, ἰσχνός, ὠχρὸς, ἐφόρει μέλανα παλαιὸν ἐπεנדύτην λίαν ευρύν, οἱ δὲ πόδες αὐτοῦ ἐπλεον, οὕτως εἶπειν, ἐντὸς περικνημίδων ἐξ ἐρίου τοῦ αὐτοῦ χρώματος ληγουστῶν εἰς εὐμεγέθη πέδιλα, ἅτινα ὁμοιάζου, ὡς ἡ Σάρα σιγαλῆ τῆ φωνῆ παρετήρησε, πρὸς πλοῖάριον οὗ τὰ ἰστία πίπτουσι περὶ τὸν ἰστόν. Τὸ παραδοξότερον ὁμῶς καὶ γελοιωδέστερον πάντων, ἦτο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ κωλωμένον ἐντὸς φενακῆς ἀκονίστου, ἦν ἔστρεπε τρικέρατος πῖλος, ὅστις, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος καὶ τῆς γλισχρότητος αὐτοῦ, ἐφαίνετο ἐβδομηκοντούτης περίπου. Πρὸς μείζονα συμφορὰν, ὁ ἄθλιος ξένος ἐθορυβήθη ἰδὼν τὴν ἐμπαικτικὴν ὑποδοχὴν ἦν τῷ ἑκαμον. Ἐρυθρίασεν ὡς ὄστακός. Ἠθέλησε νὰ χαιρετήσῃ, ἀλλ' ἡ φενακὴ τσαυτὴν ζωηρὰν φιλίαν ἐδείκνυε πρὸς τὸν πῖλον, ὅστε παρακολουθήσασα αὐτὸν κατέλιπε γυμνήν τὴν νεοζύριτον κεφαλὴν τοῦ ἀθλίου. Οὕτω διακείμενος ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἐπὶ τοῦ σήματος τοῦ φαρμακοποιοῦ Σινικὸν μορμουλίκιον. Καὶ αὐτὸς ὁ Κύρ Ἐλμης, ἂν καὶ ἄλλοτε λίαν σοβαρὸς, παρεδόθη εἰς ἀκρά-

τητον γέλωτα, μὴ ἐνδύμενος ἐπὶ τινα λεπτὰ ἐκ τῶν καγχασμῶν ἢ ἀναγνώσῃ ἐπιστολὴν ἣν ὁ ξένος εἶχε σῦρει ἐκ τοῦ θηλακίου του καὶ ἐγχειρίσει πρὸς αὐτόν.

Ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν ὅ,τι ἠσθάνθη ὁ δυστυχῆς νέος ἐνόσῳ ὁ ἀκούσιος οὗτος ἐμπαιγμὸς διήρκεσε· ἰδρῶς κατέβρεσεν ἀφθόνως ἐπὶ τοῦ προσώπου του· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρύων, καὶ ἂν οἱ πόδες του δὲν ἐκλονίζοντο, βεβαίως ἤθελε τραπεῖ εἰς φυγὴν. Τέλος ἐβρίψε βλέμμα ἀμνηχανίας ἐπὶ τῆς Σάρας, καὶ τὸ βλέμμα τοῦτο τσαυτὴν ἐξέφραζεν ἀπελπίσιαν, ὡστε ἡ νεῖνις κατανοχηθεῖσα ἔλαβεν οἶκτον ὑπὲρ τοῦ δυστυχούς.

— Πρέπει νὰ μᾶς συγχωρήσῃτε, εἶπεν ἡ Σάρα ἀναστᾶσα ἵνα πλησιάζῃ τὸ θῦμα· ζῶμεν βίον μεμονωμένον, καὶ τὸ παραμικρὸν μᾶς προξενεῖ γέλωτα.

Οἱ συμπαθητικοὶ οὗτοι λόγοι τῆς ἀνεψίας ἐπανήγαγον τὴν σοβαρότητα τοῦ Κύρ Νίκου. Ἀπέμαξε τοὺς ὑπὸ τῶν δακρύων τοῦ γέλωτος ὑγρούς ἐτι ὀφθαλμούς του, καὶ διέθισε τὸ πρόσωπόν του οὕτως ὡστε ἢ ἀνακίσησθαι τὴν ἐπιστημότητα καὶ τὴν γαλήνην ἅτινα χαρακτηρίζουσι τὸν φαρμακοποῖον.

— Παιδί μου, εἶπεν ὁ Κύρ Νίκος, ἡ ἀνεψία μου Σάρα ἔχει δικαίον· ἡ διαγωγὴ μας κατ' αὐτὴν τὴν περίπτωσιν εἶναι ὄλως ἀέλιος ἄσμενος. Σάμ, ὀδηγήσον τὸν μαθητὴν μου εἰς τὸ δωμάτιόν του.

Ὁ Σάμ δὲν εὐηρεστήθη ποσῶς νὰ δοθῇ πέρας σπουδαῖον εἰς διασκέδασιν τοσοῦτον εὐθύμως ἀρξαμένην.

— Ἐλθέ, εἶπεν ἄλλὰ τὸ δισσάκι σου, ἀδελφέ, εἶναι πολὺ βαρὺ ἄφησέ με νὰ σε βοηθήσω ὀλίγον.

Καὶ ἔκυψε μετὰ προσπειποιημένης προσπαθείας διὰ ν' ἀνυψώσῃ τὸ κουφότατον δέμα, ἐμπεριεχόμενον ἐντὸς βινομάκτρου, καὶ ὅπερ ὁ χωρικὸς ἔφερον ἠρτημένον ἀπὸ τῆς ἄκρας τῆς βακτηρίας του.

Εἰς τὸν νέον τοῦτον ἀστεῖσμόν, ὁ Δανιὴλ, ἀδελφὸς τοῦ Σάμ, ἤρξατο νὰ γελά· ἀλλ' ἐν κτύπημα ἐπὶ τοῦ ὠτός διὰ τῆς ξηρᾶς χεῖρός του πατρός του, ἔτρεψε τὸν γέλωτα εἰς κλαυθμούς. Ὁ Σάμ φοβηθεῖς μὴ τὸ μέσον τοῦτο τῆς τιμωρίας ἐφαρμοσθῆ καὶ εἰς αὐτόν, ἐγκατέλιπε ἐσπευσμένως τὸ ἐργαστήριον, καὶ ὤδηγησεν τὸν μαθητὴν εἰς τὴν ἀνωφερῆ, στενὴν καὶ σκοτεινὴν κλίμακα τῆς ἄγουσαν εἰς τὸ ἀνώγειον.

Ἐνταῦθα, ὁ ξένος κατέπεσε μᾶλλον ἢ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ μοναδικοῦ σκάμου, ὅστις ἀπετέλει τὸν ὄλον καλλωπισμὸν τοῦ δωματίου, καὶ ἤχισε νὰ χύνη πικρὰ δάκρυα, διότι πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ ἐξογκωθεῖσα αὐτοῦ καρδιά εἶχεν ἀνάγκην διαχύσεως. Ἀμα ἀναλαβὼν ὀλίγην τόλμην ἀπέβαλε τὸ δύσμοιρον μέλαν ἐνδυμα, ἐβρίψε τὴν φενακὴν εἰς τινα γωνίαν καὶ ἐκάλυψε τὴν κεφαλὴν του διὰ σκούφου ἐξ ἐρίου κυανοῦ χρώματος· τέλος περιζῶμα ἐξ ὑφάσματος, χρώματος πρασίνου συνέστειλεν, ὅσον ἦν δυνατόν, τὴν δυσάρεστον εὐρύτητα τῆς ἀναξυρίδος καὶ τῶν περιποδίων. Ἄν καὶ ὁ καλλωπισμὸς οὗτος δὲν κατέστησεν αὐτὸν εὐειδῆ, τοῦλάχιστον ἀφήρησεν ἀπ' αὐτοῦ μέγα μέρος τοῦ γελοίου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου τσαυτὰ ὑπέφερε.

Πτωχός, δεῖλός, καὶ μηδὲν κατέχων εἰς πρόσκτησιν ὑπολήψεως, ὁ Γεώργιος Κράβ ἐνεθάρρυνε κατὰ πάντα τὴν διάθεσιν ἦν ὁ Κύρ Ἐλμης εἶπεν ἵνα κα-

ταχράται τῆς ὑπηρεσίας τοῦ μαθητοῦ του, διότι οὐ μόνον τῷ ἐπέβλεπε τὰς μάλλον κοπώδεις φαρμακευτικὰς σκευασίας, ἀλλὰ προσέτι ὑπεχρέου αὐτὸν νὰ καλλιερῆ τὴν κήπον, ἐν ᾧ ἐρύτευον ἀμφότεροι, ἀδελφικῶς, φαρμακευτικὰ βοτάνια καὶ τὰ εἰς τὸν οἶκον ἀναγκαῖα φυτὰ. Ὅσον δ' ἔφορᾷ τὴν μίξιν τῶν φαρμάκων καὶ τὰς διαφόρους αὐτῶν σκευασίας δι' ὧν ὁ μαθητὴς ἠδύνατο νὰ προσοικειωθῆ πρὸς τὰς ἀληθεῖς σπουδὰς τῆς νέας αὐτοῦ ἐπιστήμης, ὁ Κύρ Νίκος οὔτε κἀν ἀπειρήθη ποτὲ νὰ λαλήσῃ περὶ αὐτῶν πρὸς τὸν βλέφα αὐτοῦ μαθητὴν.

ΚΕΦ. ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἡ Καλὴ Μοῖρα.

Ὁ Γεώργιος Κράβ ἠναγκάζετο λοιπὸν νὰ κλέπτῃ τὰ χημικὰ βιβλία τὰ ἀποτελοῦντα τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Κυρ Ἐλμῆ· μεταφέρων δ' αὐτὰ εἰς τὸν κήπον ἀνεγίνωσκε προσποιούμενος ὅτι σκάπτει τὴν γῆν. Πολύλακίς λανθάνων τὴν ἐπαγρύπνησιν τῆς δεσποσύνης Σάρας, ἐπιφορτισμένης τὰ τῆς οἰκίας, ὑπεξάγει τεμάχιον κηρίου, καὶ διήγει τὰς νύκτας μελετῶν, ἀφοῦ προηγουμένως ἔφραττε διὰ τοῦ μοναδικοῦ του καλύμματος ἀπάσας τὰς ὁπὰς τοῦ παραθύρου, ἵνα μὴ ἀμυδρὰ τις ἀκτίς προδώσῃ αὐτόν. Ἡμέραν τινὰ ἡ Σάρα συνέλαβεν αὐτὸν ἐπαυτοφώρῳ. Ὁ Κράβ γονυκλιῆς τὴν ἐκέλευσε νὰ μὴ ἀπαγγείλῃ τὸ σοβαρὸν τοῦτο ἐγκλημα εἰς τὴν κυρὰν Ἐλμῆ ὁμολογήσας τὰς νυκτερινὰς του μελέτας. Ἡ Σάρα κατηύχθη, καὶ ἔκτοτε ὁ μαθητὴς ἀντὶ νὰ κλέπτῃ τὸ κηρίον, ἐλάμβανεν αὐτὸ ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς νεάνιδος.

Ἡ συνέργεια αὕτη καὶ ἑτέραν ἐπήνεγκε· διότι ἐξαντλήσας ὁ Γεώργιος τὴν λίαν περιορισμένην φαρμακευτικὴν βιβλιοθήκην τοῦ κυρίου του, προσήλωσε τὰ βλέμματα πρὸς τινὰ ἀρχαίαν ἐκδοσιν τοῦ Σακεσπέρου, ἣν ὁ οἰκοδεσπότης διηνεκῶς ἐτήρει κεκλεισμένην μετὰ τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ἄλλων τόμων ἐντός βιβλιοθήκης, ἧς τὴν κλεῖδα ἔφερε πάντοτε μετ' ἑαυτοῦ. Ὁ Κράβ ἐτόλμησε νὰ ἐμπιστευθῆ πρὸς τὴν εὐεργετιδὰ του τὸν ζῆλον ὅσ' οὗ κατεβιβρώσκετο ἠναγνώσῃ τοὺς τόμους ἐκείνους· ἡ δὲ Σάρα τῷ παρέδωκε λάθρα, τὸν μὲν μετὰ τὸν δὲ, ἀπαντας τοὺς ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τόμους. Εἰς ἀνταμοιβὴν δὲ τῆς εὐεργεσίας ταύτης, εὗρεν ἡ νεᾶνις ἐσπέραν τινὰ τοὺς ἐπομένους στίχους ἐντὸς νεωνήτου τινὸς βιβλίου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἣν ὁ Κράβ ἔφερεν ἐκ Βουρῶν ἡμέραν τινὰ κατ' ἣν ὑπῆγεν ἵνα παραλάβῃ τὸ εὐτελὲς μηνιαῖον ποσὸν ὃ ἡ οἰκογένειά του τῷ ἐπέμπε. Ἡ ἀγορὰ τῆς βιβλίου ἐξήντησεν ὀλόκληρον τὴν ποσότητα διμήνουμισθοῦ

« Δίδειν ἄρτον τῷ πεινῶντι, Παραμυθεῖν τοὺς τεθλιμμένους, Ἐστὶν ἔργον ἐλεός, εἶπεν ὁ Σωτὴρ. » Μοι ἔδωκας τὸν ἄρτον τῆς σπουδῆς Καὶ τὴν παραμυθίαν τῆς φιλίας. Εὐλόγησιν τὴν χειρὰ σου ὁ Σωτὴρ Ὡς ἠλόγησεν αὐτὴν ὁ θς συνέδραμες.

Ἡ Σάρα ἐξεπλάγη ἅμα καὶ ἰθέληθη ἰδοῦσα τοὺς στίχους τούτους. Ἐνόμιζεν ὅτι μοῖρὰ τις ἔτυψε διὰ τῆς παντοδυνάμου αὐτῆς βράβου τὸν ἄγωνον ἐκείνον βράχον ὅπως ἐκραγῆ ἀπ' αὐτοῦ μεγάλη φλόξ εὐφρίας καὶ ποιήσεως. Καὶ δὲν ἠπατάτο ἡ νεᾶνις· διότι ἡ υποτιθεμένη μοῖρα ἦτο αὐτῇ ἡ ἰδίᾳ Ἀπὸ τοῦδε, ἐπακτιθεμένη ἄλλοίωσις ἐγένετο εἰς τὸν μαθητὴν τοῦ φαρμακεῖου. Ἡ γυμνὴ αὐτοῦ κεφαλὴ ἐκοιμήθη ἀνεπακτιθῆτος ὑπὸ ὠραίας ξανθῆς κόμης, ἧς εἰς μακροῦς ἑρσιονεῖς δόστρωχας κατέπιπτεν ἀπὸ τοῦ χαριέντως πρὸς τὸ οὖς κεκλιμένου σκιαδίου του· διέθετε τὸν κόσμιον αὐτοῦ ἱματισμὸν κομψότατα. διὰ δὲ τοῦ πρᾶου αὐτοῦ χαρακτήρος προσεκτήσατο τὴν εὐσταν τοῦ Σάμ καὶ τοῦ Δανιήλ, οἵτινες μηδὲν ἐπεχείρουν ἄνευ προηγουμένης συμβουλῆς τοῦ Κράβ, Ἡ Κυρὰ Ἐλμῆ εἶχε χρειαίαν τοῦ μαθητοῦ, διότι δὲν ἐγίνωσκεν ὡς αὐτός, νὰ διαθέτῃ καλῶς τὰ πάντα, καὶ νὰ ἐπαγορῶν τὰ σκεῦα τοῦ μαγειρείου· καὶ αὐτὸς ὁ Κύρ Νίκος, εὐμόνον τὰ βιβλία του παρέσχε τῷ Κράβ, ἀλλὰ καὶ τὴν κλεῖδα τῆς βιβλιοθήκης ἐν ἣ ἐμπεριείχοντο τῶ ἐνεπιστευθῆ· διότι πανταχοῦ ὅπου ἐφίστατο ἡ φροντίς καὶ ἡ ἐπιβροῆ τοῦ νεανίου ἀπεκαθίστατο τάξις καὶ καλλιτέρευσις.

Δεκαοκτὼ μῆνες ἐπῆρκεσαν ἵνα ἐπέλθῃ ἡ παντελής αὐτῆ ἀλλοίωσις τοῦ μαθητοῦ παρὰ τῷ φαρμακοπώλῃ. Πάντες ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ τὸν ἠγάπων καὶ ἀνάγκην αὐτοῦ εἶχον. Κρίνατε νῦν περὶ τῆς ἐν τῷ οἴκῳ γενικῆς θλίψεως ὅτε πρῶταν τινὰ δεικνυμένων ἀνήγγειλεν ὅτι προὔτιθετο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ φαρμακεῖον τῆς Βικαμβρώκης διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς Λονδίον Ἡ κυρὰ Ἐλμῆ ἀκούσασα τοῦτο ὕψωσε τὰς χεῖρας ἐν δειγματικῇ ἀπελπισίᾳ, ὁ Σάμ καὶ Δανιήλ ἤρχισαν νὰ κλαίωσι, ὁ φαρμακοπώλης ἐδίστασε, ἡ δὲ Σάρα ὠχρίασεν ὡς νεκρά.

Καὶ ἐντοσοῦτῳ ἡ Σάρα ἠθέλησε τὴν ἀναχώρησιν ταύτην, ἡ Σάρα ἀπήτησεν αὐτὴν, ἠρῶ ὅκτιῳ ἡμερῶν, ἐπανελθοῦσα ἐκ τῆς λειτουργίας, ὅπου εἶχεν ἀναγνώσει ἐπὶ τῆς βιβλίου τῆς Ἁγίας Γραφῆς, δῶρον τοῦ Κράβ, εὗρε τὸν νεανίαν σπουδαζόντα ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ φαρμακεῖου, οὗ τὴν διεύθυνσιν εἶχεν ἐμπιστευθῆ αὐτῷ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Κύρ Ἐλμῆς.

— Κύριε Γεώργιε, εἶπεν, ἡ νεᾶνις, θέλω νὰ σοὶ λαλήσω περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων.

— Ἀμα ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας, ὁ Γεώργιος τοσοῦτον συνεκινήθη, ὡς ἐβρίψεν ἀκουσίως τὴν εἰς χεῖρά του σπαθίδα, καὶ ἔμεινεν ἄφωνος.

— Ἀκουσον μου, ἐξηκολούθησεν ἡ νεᾶνις. Τρία ἔτη συμπληροῦνται σήμερον ἀπ' ὅτου διαγεις εἰς μικρὸν φαρμακεῖον ἀσημάντου πόλεως, τρία ἔτη ἀπ' ὅτου δαπανᾷς τὸν καιρὸν σου μηδὲν κατορθῶν διὰ τὸ μέλλον σου.

— Διὰ τὸ μέλλον μου! ἀνέκραξεν ὁ Κράβ, διὰ τὸ μέλλον μου! καὶ ποῖον ἄλλο μέλλον θέλτε νὰ ἐνειροπώλῃ ὁ υἱὸς πτωχοῦ χωρικοῦ; δὲν εἶμαι ἀρλοῦντως εὐτυχὴς εἰς αὐτὴν τὴν οἰκίαν, ὅπου ὄλοι μ' ἀγαποῦν καὶ εἶμαι. . . .

Ἐμελλε νὰ προσθέσῃ πλησίον σου· ἀλλ' ἡ φωνὴ ἐξέλιπεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξέφρασαν τὴν ἔννοιαν.

Ἡ Σάρα ἠρυθρίασεν, ἐταπεινώσε τοῦς ὀφθαλμοῦς

καὶ ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ στιγμὰς ἄφωνος, Ἀλλὰ παρὰ ταῦτα εὐδαιμονίας; Ἡ Σάρα ὠδήγησεν αὐτὸν περὶ τούτου ἀναδεικνύμενος ἄξιος αὐτῆς. . . . καὶ θέλει ἀναδειχθῆ, διότι ὠμώσεν ἤδη.

— Κυριε Κράβ, εἶπεν ἡ νεᾶνις, οὔτε ψεῦδη οὔτε προσποιήσεις ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν θέσιν εἰς ἣν ἀμφότεροι εὐρισκόμεθα. Ἡξεῖρω δὲ μ' ἀγαπᾶς.

Ὁ Γεώργιος συνέδετε τὰς χεῖρας ὅπως ἐκφράσῃ διὰ τούτου τὸ βαθὺ καὶ ἀγνόν τῆς λατρείας του.

— Καὶ ἐγὼ ἐπίση, σ' ἀγαπῶ. Καὶ τὰ μέλη αὐτῆς ἐκλονίζοντο ὑπὸ τῆς αἰδοῦς ἐξηκολούθησεν ἐν τοσοῦτῳ τὸν λόγον.

— Ναί! σ' ἀγαπῶ, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ ἔρωτος τούτου ζητῶ παρὰ σοῦ νὰ ἐξέλθῃς τοῦ σκότους, ν' ἀποκτήσῃς θέσιν ἄξιαν σοῦ καὶ ἐμοῦ. Μάρτυς μου ὁ θεός, Κύριε Γεώργιε, ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἐπεθύμησα ποτὲ ἢ βίον σκοτεινὸν καὶ ἄσημον· ἀλλὰ δι' ἐσὲ γίνομαι φιλόδοξος· ἡμεῖς εἴμεθα πτωχοί, σὺ γίνου πλούσιος. εἴμεθα ἄσημοι, σὺ γίνου ἐνδοξος δι' ἀμφοτέρους. Ἀλλόκοτος ἰδέα διὰ τὴν θυγατέρα ἐὸς χωρικοῦ δὲν εἶναι οὕτως; Ἀλλὰ τὴν ἰδέαν ταύτην συνέλαβον ἀπ' ὅτου σὲ ἀγαπῶ. Φωνὴ μουστηριώδης μοὶ λέγει ὅτι ἔχεις μέγαν προορισμόν.

— Τί μ' ὠρελεῖ ὁ προορισμὸς οὗτος προκειμένου νὰ σ' ἐγκαταλείψω χάριν αὐτοῦ! ἀνέκραξε τεθλιμμένος ὁ νεανίας.

— Ἀφες τὰς ἀδυναμίας, καὶ τὰς εὐτελεῖς ἰδέας, ἀντίπερ ἐνθουσιῶδῶς ἡ Σάρα. Ἀφες ταῦτα, διότι ἄλλως ἐλαττοῦται ὁ ἔρωσ μου. Βάδισον τὴν ὁποῖαν σοὶ δεικνύω ὁδόν. Εἰς τὸν δεικνυμένῳ τοῦ θεοῦ, περιμένω τὴν ἐπιστροφὴν σου. Σοὶ ὁμνῶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὀνόματος τῆς μητρὸς μου, ἧς ἡδὴ εὐρίσκεται εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ; σοὶ ὁμνῶ, βεῖ οὐδὲν θέλει ἐλαττώσει τὴν ὑπομονὴν μου, οὐδὲν ἀποθαρσύνει τὴν καρτερίαν μου! Καὶ ἐν ἰσχυρῷ γῆρατι τί λεγῶ; καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ ἂν πέπωται νὰ ἐνωθῶμεν, ποτὲ δὲν θέλω μεταβάλλει γνώμην. Ἀπὸ τῆς ἡμετέρας στιγμῆς εἶσαι σύζυγός μου, λάβε αὐτὸ ὡς ἐνέχυρον τοῦ ὄρκου μου;

Καὶ ἀποσπασασα ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτῆς ἀργυροῦν δακτύλιον, διεπέρασεν αὐτὸ εἰς τὸν δάκτυλον τοῦ Γεωργίου, καὶ ἐγένετο ἄφαντος.

Ὁ νεανίας ἔμεινεν αὐτόθι σύνουος καὶ ἐκπληκτος, ὡς ἄνθρωπος ἀφυπνισθεὶς ἀπὸ οὐνείρου. Ἡ φωνὴ τῆς Σάρας ἠγείρειν ἐν αὐτῷ μυρίους διαλογισμοὺς, οἵτινες μέχρι τοῦδε διετέλουν εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας του ἐν νάρκῃ, οὕτως εἶπεν, ἐν ἀμφιβολίᾳ καὶ ἀγωνιότητι. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠνοίγοντο εἰς φῶς ἄγνωστον, καὶ ὅτι ἤρξατο δι' αὐτὸν ἀληθῆς ὑπαρξίς. Μέχρις ἐκείνης τῆς στιγμῆς δὲν ἐτόλμα νὰ φαντασθῆ οὔτε τῆς δόξης τοῦ οὐνείρου, οὔτε τὸν πρὸς τὴν Σάρα ἔρωτά του Ἐνόμιζεν ὅτι ὤφειλε νὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ νὰ τὴν σέβηται, ἀπλῶς ὡς ἀγαπᾷ τις καὶ σέβεται τὸ Θεόν. Οὐδέποτε συνέλαβε τὴν ἰδέαν ν' ἀπολαύσῃ τι πλεόν τῆς προστασίας. . . . Καὶ ἐντοσοῦτῳ ἡ Σάρα τὸν ἀγαπᾷ! Ἡ Σάρα ὠμολογήσεν ἐνώπιόν του τὸν ἔρωτά της! Ἡ Σάρα τῷ ὑπόσχεται εὐδαιμονίαν, πλοῦτον καὶ δόξαν! Ἡ Σάρα τῷ ὁμνῶσι πίστιν καὶ ἀποκαλεῖ αὐτὸν μνηστόν! Ὡ! Θεε! Θεε! Ὅποια χαρὰ ἀμέτρητος! ἀλλὰ πῶς νὰ καταστῇ ἄξιος τοσαύτης

εὐδαιμονίας; Ἡ Σάρα ὠδήγησεν αὐτὸν περὶ τούτου ἀναδεικνύμενος ἄξιος αὐτῆς. . . . καὶ θέλει ἀναδειχθῆ, διότι ὠμώσεν ἤδη.

Τὴν ἐξαψιν ταύτην διεδέχθη παρὰ ταῦτα ἄλγος καὶ δειλία. Μετὰ τὴν χαρὰν τοῦ ἔρωτος ἐπέλθον ἡ θλίψις τοῦ ἀποχωρισμοῦ. . . . Νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Σάραν ἐπὶ χρόνον ἀόριστον, καὶ ἴσως διὰ παντός! Ἡ γενναϊότης του ἐξέλιπε. Διελογίσθη νὰ ῥιφθῆ εἰς τοὺς πόδας τῆς ἐρωμένης του καὶ νὰ τὴν καθικεύσῃ νὰ συζευχθῶσιν αὐθαρῆ, παραλείποντες τὸ ἀβέβαιον τῆς τύχης καὶ τῆς δόξης. Ἀλλ' ἡ πτωχεία ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν του, ψυχρὰ καὶ ἀκαμπτος! Ἐκτὸς τούτου, διελογίσθη ὅτι τοιαύτη ἀδυναμία ἤθελε μηδενίσει αὐτὸν ἐνώπιον τῆς νεάνιδος! Διό, τὴν ἐπαύριον πρῶταν διέθετε τὰ τῆς ὀδοπορίας, προσπαθῶν νὰ ἐπιταχύσῃ ὅσον οἶδεν τὴν ἀναχώρησιν τῆς.

ΚΕΦ. ΤΡΙΤΟΝ.

Ἀναχώρησις.

Ὁκτὼ πορῆλλον εἰσέτι ἡμέραι καθ' ἃς ἡ Σάρα εὐδολῶς μετέβαλε, κατὰ τὸ φαινόμενον, τὴν πρὸς τὸν νεανίαν συμπεριφορὰν τῆς ἀπέφυγε πᾶσαν ἰδιαιτέραν μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξιν, καὶ οὐδεμίαν ἔκαμε ἀνάμνησιν τῶν μεταξὺ αὐτῶν διατριβάντων διὰ μυρίων ὁμῶς τρόπων ἐνεθάρρουν αὐτόν. Ὁ Γεώργιος τὰς ἐνθαρρύνσεις ταύτας ἀνεγίνωσκεν, οὕτως εἶπεν, εἰς τὸν ἦγον τῆς φωνῆς τῆς Σάρας, εἰς τὰ βλέμματα καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας χειρονομίας αὐτῆς. Ἐν τοσοῦτῳ, ὡς εἶρηται, ἅμα ὁ Κράβ ἀνήγγειλε τὴν προσεχῆ αὐτοῦ ἀναχώρησιν, ἡ γενναία κόρη δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν καὶ τὴν ὠχρότητα αὐτῆς ἀπέναντι τῆς θυσίας ἣν εἶχεν ἀπαιτήσῃ ἡ γενναϊότης αὐτῆς ἐξέλιπε.

— Θὰ μᾶς ἀφήσει! ἀνέκραξαν τὰ παιδία.

— Τὸ σῆτι θὰ ῥημάξῃ! προσέθηκε θλιβερῶς ἡ Κυρὰ Ἐλμῆ. Ὁ δὲ φαρμακοπώλης τοσοῦτον ἐθορυβήθη, ὡστε ἀνέμιξεν ἐν τινὶ ποτῷ, ὅπερ προκατεσκεύαζε, ἀρνόγλωσσον ἀντὶ σένης, Ἐβρίψεν ὀργίλιως τὴν σκευασίαν εἰς τὴν ὁδόν, καὶ ἤρξατο ν' ἀνερευνᾷ ἐντὸς μεγάλῃς φιάλης, στρέφων τὸν πυθμένα πρὸς τὸν Κράβ ὅπως ἀποκρύψῃ τὴν συγκινήσιν του.

Ἀδιάκοπος σιωπῇ ἐπεκράτησε μεταξὺ τῶν τεθλιμμένων τούτων προσώπων. Τέλος πάντων ἡ Κυρὰ Ἐλμῆ ὑπετραύλισε. « Ἦμπορσις νὰ ἦται ἀχάριστος, Κύριε Γεώργιε! ἀλλὰ σ' ἀγαποῦσα σὰν παιδί μου. »

Ἀχάριστος! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας ἀχάριστος! Ἐγὼ νὰ λησμονήσω τὰς εὐεργεσίας σας! ὄχι, ποτέ· ἄλλως ἤθελον νομισθῆ ἀνάξιος τῆς ἀγάπης ἣν μοὶ ἐδείξατε! Ὁρεῖλω ὁμῶς νὰ ὑπακούσω εἰς ἃς ἔλαβον διαταγὰς, διαταγὰς ἱεράς καὶ ἀνεπιδέκτους ἀντιλογίας, προσέθηκεν ὁ Γεώργιος ἀτενίσας τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Σάρας.

— Αὐτὸ λοιπὸν σὲ παραγγέλλει τὸ γράμμα ποῦ ἔλαβες σήμερον τὸ πρῶτ' ἀπὸ τὸν πατέρα σου; εἶπεν ἡ Κυρὰ Ἐλμῆ.

— Ναί! αὐτὸ τὸ γράμμα ἀναφέρει περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς μου, ἔσπευσε νὰ εἶπῃ ὁ Κράβ, διαστρέφων

τήν ἀληθῆ ἐννοιαν τοῦ λόγου. Διότι ἡ ἐπιτολὴ αὐτῆ σαφῶς περιελάμβανε διαταγὴν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Βικαμβρώκην, διαταγὴν ἣν αὐτὸς ὁ Γεώργιος εἶχεν ἀπαιτήσει παρὰ τοῦ πατρὸς του.

— Ἐπειδὴ ὁ πατὴρ σου τὸ ἀπαιτεῖ, ὑπάκουτον! εἶπεν ὁ φαρμακοποιός. Ἐγὼ θέλω σοὶ δώσει ἐπιστολάς τινὰς πρὸς τοὺς ἐν Λονδίῳ ἀνταποκριτάς, μου, διὰ νὰ σὲ εὐκολύνουν νὰ εὗρῃς θέσιν εἰς κἀνὲν φαρμακεῖον.

— Κ' ἐγὼ, εἶπεν ἡ Κυρὰ Ἑλμῆ, πηγαίνω νὰ συγυρίσω τὰ βούχα τοῦ ξεμμαλισμένου αὐτοῦ παιδιοῦ ποῦ θέλει νὰ μᾶς ἀγῆτη, γιατί δὲν θὰ εὗρῃ στῆ Λόνδρα τέτοια χέρια σὰν τῆς ἀνεψιάς μου νὰ τοῦ σιδερώσουν τὰ ὑποκάμισα καὶ νὰ τοῦ μπαλώουν ταῖς κάλσας.

Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας διήλθον ἐν μεγίστῃ κατηφείᾳ καὶ κατ' αὐτὸ τὸ δειπνον, ὅπερ διὰ τελευταίαν πορὰν συνήθριζε περὶ τὴν τράπεζαν ὅλα τὰ μέλη τοῦ μικροῦ συλλόγου, πάντες ἦσαν μελαγχολικοί. Μετὰ τὸ δειπνον, ὁ Κύρ Ἑλμῆς λαβὼν τὴν Ἁγίαν Γραφὴν, ἀνέγνωσε τεμάχια τινὰ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὰς θλίψεις τοῦ ἀποχαιρειτισμοῦ καὶ πρὸς τὴν ἀνοχὴν τῶν βουλήσεων τῆς Θεῆας Προνοίας. Εἶτα ἕκαστος ἀπειθύρη σιωπηλῶς ἐν τῷ θαλάμῳ αὐτοῦ. Ὁ Γεώργιος εὗρεν ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου του μικρὸν φάκελλον, ἐφ' οὗ ἡ Σάρα εἶχε γράψαι τὰς ἀκολούθους λέξεις.

« N° ἀνοιχθῆ ἐν Λονδίῳ. »

Τὴν ἐπαύριον, περὶ τὸ λυκαυγές, ὁ Γεώργιος Κράβ ἀνεχώρησε πεζῇ, ἔχων τὰ πράγματά του ἐντὸς δερματινοῦ σάκκου ὃν ἔφερεν ἐπ' ὤμων. Ὁ Σάμ, ὁ Δανιὴλ καὶ ἡ Κυρὰ Ἑλμῆ ἔκλαιον, ὁ φαρμακοποιός ἐπροσπαθεῖ νὰ πνίξῃ τὰ δάκρυά του, ἡ Σάρα προστή χεῖτο.

(ἀκολουθεῖ)

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΕΡΙ ΑΡΚΤΩΝ

Ἐν γένει οἱ φυσιογράφοι ταξινομοῦσι τὰς ἄρκτους εἰς τρεῖς διακεκριμέναις διαιρέσεσι, ὑποδιαιρουμένας καὶ ταύτας.

- Εἰς ἄρκτους μέλαινας,
- Εἰς ἄρκτους φαιάς καὶ
- Εἰς ἄρκτους λευκάς.

Ἄλλὰ διακρίνουσιν ἄρκτον θαλασσίαν καὶ ἄρκτον χερσαίαν· ἀμρότεροι δ' αὗται, καὶ τοὶ λευκαί, τάσσονται εἰς δύο ἐντελῶς διακεκριμένα ἀπ' ἀλλήλων εἶδη.

Αἱ λευκαὶ χερσαῖαι ἄρκτοι ἀπαντῶνται ἐν τῇ μεγάλῃ Ταρταρία, ἐν τῇ Ρωσσίᾳ, ἐν τῇ Λιθουανίᾳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς ἀρκτώαις ἐπαρχίαις.

Ἡ δὲ λευκὴ θαλασσίᾳ ἄρκτος τρέφεται ἐξ ἰχθύων, καὶ διαιτᾶται ἐν Σπιτζιβέργῃ.

Ἡ φαῖα κατοικεῖ τὰς Ἄλπεις.

Ἡ μέλαινα ἀπαντᾶται εἰς τὰ δάση τῶν μεσημβρινῶν μερῶν, καὶ ἐν τῇ Ἀμερικῇ.

Ἡ μὲν φαῖα εἶναι θηριώδης καὶ σαρχοδόρος.

Ἡ δὲ μέλαινα ἀγρία καὶ μὴ σαρχοδόρος.

Ἡ φωνὴ τῆς ἄρκτου, λέγει ὁ Βυρῶν, ἀποτελεῖ βρόντον καὶ μακρὸν γογγυσμὸν, συχνάκις ἠνωμένον μετρίως τῶν ὀδόντων, ὁσῆκε μάλιστα ἐρεθίζεται.

Εὐκόλως ὀργίζεται, καὶ ἡ ὀργὴ τῆς αὐτῆ ἔχει τι μανιωδὲς καὶ ιδιότροπον· ἀνὰ καιρὸν φαίνεται δὲ πρᾶξις εἰς τὸν κύριόν της, καὶ ὑπήκοος, ἡμερωμένη οὔσα, πρέπει ὅμως πάντοτε νὰ δισπιστῆ τις πρὸς αὐτὴν καὶ νὰ τὴν μεταχειρίζεται περιεσκεμμένως· πρὸ πάντων νὰ μὴ τὴν ἐρεθίσῃ κατὰ πρόσωπον, οὔτε νὰ τὴν ἐγγίξῃ κατὰ τὰ γεννητικὰ αὐτῆς μέρια.

Ἡ ἄρκτος μανθάνει νὰ ἰσταται ὄρθιος, νὰ κάμη χειρονομίας καὶ νὰ χορεύῃ· φαίνεται δ' ὡσαύτως ὅτι ἀντιλαμβάνεται τοῦ ἤχου τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ ἀκολουθεῖ ἀνεπιτηδείως τὸν χρόνον· ἀλλὰ διὰ νὰ λάβῃ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀνατροφῆς, πρέπει νὰ συλληφθῇ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας καὶ νὰ καταναγκάζηται πρὸς τοῦτο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου της.

Ἡ προβεβηκυίας ἡλικίας ἄρκτος δὲν ἐξημεροῦται οὔτε διὰ τῆς βίας· εἶναι αὐτῆ φύσει ἀπίθητος, ἡ τοῦλάχιστον ἀδιάφορος εἰς τοὺς κινδύνους. Ἡ δὲ ἀγρία ἄρκτος δὲν τιθασσεύεται οὔδὲ φεύγει ὄρωτα τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐντούτοις διατείνονται ὅτι δι' ἐνὸς συριγμοῦ τὴν τρομάζουσι τοσοῦτον, ὥστε ἐγείρεται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ἐρειδομένη ποδῶν· ἀλλὰ τότε οἱ θηρευταὶ πρέπει νὰ πυροβολήσωσι καὶ νὰ προσπαθήσωσι νὰ τὴν φωνεύσωσι, διότι, ἀνὰ μόνον πληγωθῇ, ὄρημα μανιωδῶς καὶ ῥίπτεται κατὰ τοῦ σκοπεύσαντος οὐτὴν, τὸν ὅποιον περιβάλλουσα διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν, καταπνίγει ἐὰν εὐρεθῇ οὔτος στερημένος βοηθείας.

Θηρεύουσι καὶ συλλαμβάνουσι τὰς ἄρκτους διαφοροτρόπως ἐν Σουηδίᾳ, ἐν Νορβηγίᾳ, ἐν Πολωνίᾳ κλπ. Ὁ τρόπος, λέγουσιν, ὃ ἤτιον ἐπικίνδυνος πρὸς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς, συνίσταται εἰς τὸ μεθύσκεν αὐτάς διὰ βραχέως, ἣν ῥίπτουσιν ἐντὸς μέλιτος, τὸ ὅποιον αἱ ἄρκτοι ἀπῶσι πολὺ καὶ τὸ ὅποιον ζητοῦσιν εἰς τὰς γέλη τῶν δένδρων. Εἰς τὴν Λουίτζκναν καὶ τὸν Καναδάν, ἐνθα αἱ μέλαινα ἄρκτοι εἶναι κοινόταται καὶ δὲν φωλεύουσι ἐντὸς τῶν σπηλαίων, ἀλλ' εἰς πόδας γηραιῶν τεθνεώτων δένδρων, ὧν τὸ κέντρον εἶναι σπηλῶδες, συλλαμβάνουσιν αὐτάς ῥίπτοντες πῦρ εἰς τὰς φωλεάς των. Ἐπειδὴ αἱ ἄρκτοι ἀναβαίνουσιν εὐκολώτατα ἐπὶ τῶν δένδρων, σπανίως κατοικοῦσι μονίμως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς γῆς· ἐνίοτε φωλεάζουσιν εἰς τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα ποδῶν ὕψος. Εἴαν ἡ ἄρκτος ἦ μήτηρ, κατέρχεται πρῶτη εἰς τὴν γῆν, καὶ πρὶν ἔτι κατέλθῃ τὴν φονεύουσιν ἀκολούθως δὲ καὶ τὰ νεογνά της κατερχόμενα συλλαμβάνουσιν, καὶ δένοντες ταῦτα ἀπὸ τὸν λαίμῶν διὰ σχοινοῦ, ἀπάγουσιν εἴτε διὰ νὰ τὰ ἀναθρέψωσιν, εἴτε διὰ νὰ τὰ φάγωσιν· διότι ἡ σὰρξ τῆς ἄρκτύλου εἶναι τρυφερά καὶ καλὴ τὴν γεῦσιν, ἡ δὲ τῆς ἄρκτου ἐδάδιμος. Ἄλλ' ἐπειδὴ εἶναι παχυτάτη, μόνον τοὺς πόδας,

ἢ ἡ σὰρξ εἶναι στερωτέρα, δύναται τις νὰ θεωρήσῃ ὡς κρέας τρυφερόν.

Ἡ θήρα τῆς ἄρκτου, καὶ τοὶ λίαν κινδυνώδης, εἶναι ἐπωφελεστάτη ὅπότεν γίνεται μετ' ἐπιτυχίαν τινὰ. Τὸ δέρμα της χρησιμεύει πρὸς κατασκευὴν τῶν καλλιτέρων διφθερῶν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπερτιμᾶται· ἡ δὲ ποσότης τοῦ ἐλαίου ὅπερ ἐξάγεται ἐκ μίᾳς μόνης ἄρκτου, εἶναι πολλοῦ λόγου ἀξία. Πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον θέτουσιν ἐν πρώτοις τὴν σάρκα καὶ τὸ λίπος νὰ βράσωσιν ὁμοῦ ἐντὸς λέβητος, τὸ λίπος χωρίζεται ἀ ἀκολουθῶς, λέγει ὁ K. de Parte, τὸ καθαρίζουσι ῥίπτοντες ἐν αὐτῷ, ἀναλευμενῶ καὶ θερμοτάτῳ ὕδατι, ἄλατος ἀρκτικὴν ποσότητα, καὶ τὸ ῥαντίζουσι μετ' ὕδατος μετὰ ἐκ-

εἰς αὐτὸ οὐδεμίαν ἀγρὴν γεῦσιν, οὔτε κακὴν ὀσμὴν.

Ἡ ἄρκτος συνήθως καθίσταται ἐπιδεικτικὴ ἀφοσιώσεως, καὶ δυνάμεθα νὰ ἐπικαλεσθῶμεν μάρτυρα τὸ ἱστορικὸν τῆς ἄρκτου Μάσκω (Masco), εὗρισκομένης ἐν Nancy, ἐπὶ τῆς βασιλείαν René τοῦ II.

Ἡ Μάσκω ἦτο ἄρκτος κεκλεισμένη εἰς τινα κλωθὸν τοῦ παλατιοῦ. Διὰ τὴν ὀρηκτικότητά της, τὸ ἀπρόσιτον καὶ τὴν μανίαν της, ὅτε ἠρεθίζετο, διεφθμίσθη ὡς ἔχουσα μεγάλην θηριωδίαν, ἐξ οὗ ἐμεινε καὶ παροιμία εἰς τὸν τόπον· διότι λέγουσι περὶ ἀνθρώπου τινός· κακὸς ὡς ἡ Μάσκω.

Δυστυχῆς τις νεανίας, καμινοκόρος, ἀπορῶν κατὰ

Ἀρκτος Μέλαινα.

πυροκρότησιν δὲ τινὰ ἀνυψοῦται πυκνὸς καπνός, ὁστις ἀπάγει τὴν κακὴν ὀσμὴν τοῦ λίπους. Ἀφοῦ διασκεδασθῇ ὁ καπνός καὶ τὸ πῖαρ εἶναι πλέον παρὰ χλιτῶδες, τὸ μεταγίγισται καὶ τὸ ἀφίνοσι νὰ καθιζήσῃ ἐπὶ 8—10 ἡμέρας, εἰς τὸ τέλος τῶν ὁποίων φαίνεται ἐπιπολάζον ἄνωθεν ἔλαιον καθαρὸν, ὅπερ συλλέγουσι διὰ κοχλιερίου. Τὸ ἔλαιον τοῦτο εἶναι ὡς τὸ τῆς καλλιτέρας ποιότητος τῆς ἐλαίας, καὶ χρησιμεύει εἰς τὰς αὐτάς, ὡς ἐκεῖνο, ἀνάγκας· κάτωθεν δὲ εὗρισκον πῖαρ λευκὸν ὁμοίως, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναλευμένον τοῦ βείου λίπους, ὅπερ χρησιμεύει διὰ μαγειρικὰς ἀνάγκας· δὲν

ψυχρὴν τινα τοῦ χειμῶνος ἐσπέραν τοῦ νὰ κοιμηθῇ ἐραντάσθη, ἀπελιπθεὶς, νὰ εἰσελθῇ ἐντὸς τοῦ κλωθοῦ τῆς Μάσκω, διὰ τῶν δύο κιγκλίδων καὶ νὰ συμμαζεῦσθῃ αὐτόθι ἀφορητῆ· ἀλλ' ἡ Μάσκω παρετήρησε μετ' ὀλίγον τὸν ξένον της, καὶ ἀντὶ νὰ τὸν κακοποιήσῃ τὸν ἐθέρμανε, ἐρίλιώθη μετ' αὐτοῦ καὶ τὸν ἐδέχετο καθ' ἑκάστην ἐσπέραν. Τὸ παιδίον ἀπέθανεν ἀπὸ εὐλογίαν, καὶ ἔκτοτε ἡ ἄρκτος ἀρνηθεῖσα πᾶσαν προσφερομένην τροφὴν, ἀπέθανε.

Ἄλλ' οἱ ἄρκτοι ἐν γένει δὲν προσφέρονται εὐτίθασαι καὶ ἀγαθοί. Ὅσαι εἰσὶ κεκλισμένοι ἐν τῷ Jardiu des

Plantes έδειξαν κατά διαφόρους εποχάς φανεράν τήν θηριωδιάν των, και πάντες γνωρίζουσι τήν ιστορίαν του πρεσβύτου εκείνου στρατιώτου, όστις ιδών νόμισμα πέντε φράγκων εις τινα λάκκον και καταβάς εκεί κατεπίγη υπό τής άρκτου· ή δέ δυστυχία ύπηρετίας τινός, ής τό τέκνον ώλίσθησεν εν τώ λάκκω, και τό όποιον ή άρκτος κατέπιψε παρουθής, δέν είναι ήττον έγνωσμένη εις τό κοινόν, ώς άλλαι παραδόσεις, άς διηγούνται εν τώ Jardin des Plantes, μεταξύ τών περιέργων όστινες ρίπτουσιν εις τάς άρκτους άρτον και καρπούς ίνα διασκοδάσωσι έκ τών πανουργιών και τών πειγνιών τών ζώων τούτων· Εν τοσούτω βλέποντες τάς άρκτους πιπτούσας έπι τής βράχεις, ύποκρινόμενας τόν έρωτόληπον και πολλαπλασιαζούσας τούς μορφατσούς, δέν θέλομεν πισεύσει ότι εισιν επικίνδυνοι· ίσως ή γαίμαλωτος κατάστασις τω συντελεί εις τό να τάς καθιστά θηριωδεστέραι· διότι πρό τινων έτών έφαινετο συνήθως εις τόν έξώστην ξενοδοχείου τινος τών Παρισίων άρκτος φαίά άνευ άλύσεως, ήτις περιεφέρετο ώς κύων καθ' όλον τό ξενοδοχείον, άνεχομένη τάς θωπείας έκάστου και μεγίστην πραότητα δεικνύουσα.

A. K.

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΥΙΟΙ ΕΒΑΙΤΟΥ

Έν τώ κόσμω τούτω ύπάρχουσι τόσα έπαγγέλματα, ώστε και ό πενέστερος άθροπος δύναται να προσπορίζηται τά προς τό ζην και να διατρέψη εντίμως τήν οικογένειάν του. Όταν ήμεθα προσεκτικοί, φιλόπονοι και οικονομοί, δυνάμεθα να φθάσωμεν τό πέρας τής εν τώ κόσμω τούτω προωρισμένης ήμιν όδου. Διό του έπομένου διηγήματός έπιχειρούμεν τήν αποδειξιν τής ιδέας μας ταύτης.

Ο Πέτρος ήτο πτωχός τις σοτατιωτικός έχων τήν μίαν τών κνημών του ξυλίνην· ήτο δέ τόσον πτωχός, ώστε επί ίκανόν χρόνον περιεφέρετο από θύρας εις θύραν, αϊτών έλεημοσύνην από τούς κατοίκους τών εις τούς πρόποδας του όρου Jura κειμένων χωριών.

Αλλά τόρα ό γέρον Πέτρος επαναπάμεται εντός εύρυχωροτάτου σκίμποδος· είναι εύτυχής, και ούδεις γνωρίζει πόθεν τούτο συνέβη· Ο μόν λέγει ότι ανεκάλυψε θησαυρόν, ό δέ ότι έσυνθηκολόγησε μετά του διαβόλου, και άλλοι άλλαι.

Ίδου ή αλήθεια. Ο Πέτρος είχε τρεις υίους, εις τούς όποιους μέ όλην τήν πτωχείαν του έρρόντιζε να δώση ή θικήν ανατροφήν· διότι τοις έδιδε καλάς συμβουλάς, και καλά παραδείγματα, και έρρόντιζε να τούς πέμπη εις τό σχολείον,

Η μέραν τινά του θέρους, καθ' ήν Ο Πέτρος διμοίραζε τόν άρτον του προγεύματος μεταξύ τών τριών τέκνων, ειπε προς αυτά.

— Τέκνα μου, σεις ήδη εισθε αρκετά μεγάλοι και δύνασθε να κερδίσετε οι ίδιοι τόν άρτον σας. Δέν

πρέπει λοιπόν να έπαιτήτε, όταν δύνασθε να πράξητε άλλώς πως· διότι τούτο είναι τό αυτό ως να κλέπητε τόν άρτον τών δυστυχιστέρων υμών. Σδ. Παύλε, έχεις δικατέσσαρα έτη και καλούς όφθαλμούς, ζήτησον έργασίαν. Σδ, Γαβριήλ, έχεις δέκα και τρία έτη, και καλούς βραχιόνας, έπασχόλησον αυτου· εις έργον· Σδ, Γεώργιε, έχεις ένδεκα έτη, ώφελήθητι εξ αυτών.

Τά τρία τότε τέκνα ανέκροξαν· τι πρέπει λοιπόν να πράξωμεν; Ο Πέτρος τους απεκρίθη· Γνωρίζω καλύτερα, ότι μήτε άγρούς έχομεν να καλλιεργήσωμεν, μήτε δάση να κόψωμεν, μήτε ποιμνία να ποιμάνωμεν.

Αλλ' ύπάρχουν πολλά πράγματα, τά όποια απόλλυνται, χωρίς ούδεις να τά χρησιμοποιήση, έκ τών όποιων όμως δύναται τις να ώφελήθη διά μικράς φιλοπονίας. Θέλω σας δείξει τούτο, και εάν κερδίσητε όλίγον άργύριον, μη έξοδεύσητε εξ αυτου ή όσον απαιτείται δά τας άπολύτους ανάγκαις σας, και οικονομείτε διά τό μέλλον.

— Όταν πορίζεσθε τά προς τό ζην, δύνασθε συγχρόνως ν' αποταμιεύητε σολδια τινά καθ έκάστην. και ούτως εις τό τέλος έκαστος υμών θέλει έχει ποσότητα αρκετά καλήν, ήτις θέλει δεκαπλασιασθή εν διαστήματι δέκα έτών.

Τότε ό Πέτρος εξελθών εις τήν όδόν μετά τών τριών τέκνων του, ήρχισε να συλλέγη μετ' αυτών όλα τά όστία τά όποια έρρίπτον ως άσφραγή, διά να πωλήση τα μέ παχύτερα εξ αυτών εις τούς ταρνευτάς, τούς κατασκευάζοντας εξ αυτών διαφορα έργα τής τέχνης των, τά δέ άλλα εις τούς γεωργούς διά να κοπρώσι τας γαϊάς των. Συνέλεγον προς ταύτοις τεμάχια ύέλου, άτινα αγοράζομενα υπό τών ύελουργών, άνελύοντο μετ' άλλων προς κατασκευήν νέων. Τό θέρος έτερον παχυτάτας δέσμας ροδοφύλων, άνθέων τής παραλίαις και τών τοιούτων, ά επώλουν άθρως εις τούς φαρμακοποιούς, όστινες τούς εζήτουσαν· άλλα εξ αυτών και τοις ελείκνουν πολλά φυτά και ρίζας, ών έκαμνον χρήστιν εις τήν τέχνην των· Έξ όλων τούτων έχρηματιολόγουν, μηδέν άλλο καταβαλλοντες ή προσοχήν και μέριμναν.

Επιλθόντος του φθινοπώρου, ή εργατία δέν ελειπεν εις τά τρία τέκνα. Πανταχού τυγχάνοντες εύκαιρίας, συνέλεγον καρπούς άγρίους, ίκανούς εις κατασκευήν όξου, γλεύκου και άλλων τοιούτων.

Έντός τών δασιών, π. χ. συνέλεγον μεγάλην ποσότητα βαλάνων, πιελεών, σημιδών, ελενιών, τά όποια πωλούντες εις τούς δασονόμους, ήτε εις του, όπωροπώλας ελάμβανον καλήν τιμήν.

Επλήθουν σάκκου· εξ άγρίων καστάνων, άτινα έφερον εις τόν μύλον, όπου ό μωλωθρός του· έχλευάζε, νομίζων ότι ήθελον να φάγωσι τό πικρόν εκείνο άλευρον, του όποιου ούδεις ή δύνατο να γευθθ. Τά τεκνα όμως του Πέτρον τόν άρτον εις τήν πλάνην του, και επώλουν τό εκ καστάνου εκείνο άλευρον εις τούς βιβλιοδέτας, χαρτοποιούς και άλλους εργάτας, ότοι έκαμον χοησίαν τής κόλλας.

Τέλος τής εργατίας εκλιπούσης, εύρισκον πάντοτε, μετά ραγάδιαν βροχήν, μήκντας διά τούς λαιμάργους τής πόλεως. Τον χειμώνα κατεγίνοντο κατασκευάζον-

τες σάροθρα, και πλέκοντες καθέλας, κάνιστρα και ψιάθους· ό δέ γέρον Πέτρος ήτο διδάσκαλος των εις τό είδος τούτο τής εργασίας.

Ένι λόγω ή οικία τήν όποιαν κατώκει ό Πέτρος μετά τών τέκνων του, κατήντησεν αποθήκη περιέχουσα άπαντα σχεδόν τά αντικείμενα, τά όποια καθ έκάστην ήμέραν έφεραν εκεί, ως τά πτηνά εις τήν φωλιάν των. Όλίγον κατ' όλίγον έγνωρισαν τούς αγοραστάς των· έμαθον να διακρίνωσι τήν ποιότητα τών έμπορευμάτων, και κατεστάθησαν βαθμηδόν ίκανοί να εύρισκωσιν αυτά.

Κατά τό τέλος του έτους, ύπελόγιζεν ό πατήρ όλα τά γινόμενα, και εκ του ύπολογισμού τούτου εξήγαγεν, ότι τά τέκνα του είχαν κερδίσει ποσότητα ούχι εύκαταφρόνητον· διότι είχαν εις τό κιβώτιον έκάτον κερμάτια, τά όποια πολλαπλασιαζόμενα επί πέντε έδιδον 500 φράγκα.

Ο Πέτρος έφερε τήν ποσότητα ταύτην παρά τινε βαθυπλούτω έμπόρω και τήν έτόκισε· τούτο έπροξένησε μεγάλην χαράν εις τά τέκνα του, τά όποια δέν είχαν εισέτι ιδεί τόσον άργύριον.

Τό επόμενον έτος, ή εργασία προώδευε κολήτερον. Ο Πέτρος δέν ήτο πλέον έπαίτης· έφρόντιζε περί τής οικιακής οικονομίας, και έπεμελείτο να τοποθετή παρά τοις σαπωνουργοις και καρποπώλαις τά υπό τών τέκνων του συνηθροισμένα έμπορεύματα. Εις τό τέλος τεσσαρών έτών, εύρέθησαν κάτοχοι 600 πεντοφράγκων, ήτοι 3,000 φράγκων.

Έν τούτοις οι τρεις νεανία άνδρωθέντες, συχνάκις διεφιλονείκουν· ό μόν κατηγορείτο υπό τών αδελφών του ότι δέν έκοπίασεν άρκούτως, ό δέ ότι άπέτυχεν εις τήν αγοράν έμπορευμάτων, ό άλλος ότι έπιο φιάλην οίνου. Ο πατήρ Πέτρος μη δυνάμενος να ύποφέρει τας έριδας, ειπε προς αυτούς. Λάβετε έκαστος έκάτον πεντοφράγκα, εισέλθετε εις τόν κόσμον και διά τής φιλοπονίας και οικονομίας θέλεται επιτύχει. Τά επίλοιπα χρήματα θέλουσι μείνει παρά τω έμπόρω· όπου έτοποθετήθησαν, μεχριστού λάβωμεν ανάγκην αυτών· οι τόκοι δέ έκάστου έτους θέλουσι προστίθεσθαι εις τό κεφάλαιον.

Τότε οι τρεις αδελφοί συνθλίψαντες τήν χείρα του πατρός των ειπον· χαιρε πάτερ. Ο Παύλος διευθύνη προς ανατολάς, ό Γαβριήλ προς δυσμάς, ό Γεώργιος προς νότον. Και ό γέρον Πέτρος ούδεμίαν περί τών υιών του ελάμβανεν ειδησιν. Πολύ ελυπείτο αποχωρισθείς αυτών, διότι προϊόντος του χρόνου έγήρασκε και ήδυνάται· αλλά δέν ήθελε να έγγιση τό άργύριον τών τέκνων του. Έν τοσούτω ήσθήνησε, και οικογένεια τινές συμπαθητικαι έδοθήουν αυτόν· αλλά σκληροί τινές άνθρωποι του χωρίου, ελεγον ότι ή κοινότης ειχεν αρκετούς πτωχούς, θέλοντες να τόν αποπέμψωσιν ως ξένον, αν και διέμενεν εκεί πρό δεκατεσσαρών ήδη έτών.

Ο Πέτρος έγραψε τότε προς τόν έμπορον τής πόλεως. «Στείλατέ μοι 200 φράγκα εκ του κεφαλαίου μου, επειδή είμαι γέρον και ασθένής και από δεκατεσσαρών ήδη έτών ούδέν περί τών τέκνων μου έμα-

θον. Απέθανον άναμφιβόλως και δέν θέλω βραδύνει να τούς ακολουθήσω εις τήν αιωνιότητα.

Σας πέμπω όσα μου ζητείτε, απεκρίθη ό έμπορος· εισθε πλούσιος, διότι τό κεφάλαιον βαθμηδόν επενταπλασιάσθη.

Όταν τό άργύριον έφθασεν, οι χωρικοί έμειαν εκπληκτοι, και άνενέωσαν τήν φιλιάν μετά του Πέτρον λέγοντες, ε ό άνθρωπος ούτος είναι γόης.

Αλλ' ό Πέτρος, μ' όλον τό άργύριόν του ποτώδ δέν ήύχαριστείτο· επεθύμει ν' αποδάνη όπως συνενωθή μετά τών τέκνων του, τά όποια ένόμιζεν τεθ-εώτα.

Θέλω αποθανει μόνος, ελεγε, και χείρ φιλάτου υίου δέν θέλει κλείσει τούς όφθαλμούς μου. Ω! διατί τουλάχιστον να μη κρατήτω πλησίον μου τόν μικρόν μου Γεώργιον!

Αλλ' ό Πέτρος δέν απέθανεν έγκαταλειμμένος. Ώρσιαν τινά επέραν Κυριακής, καθήμενος υπό φιλόφραν μετ' άλλων χωρικών, ειδεν έρπιπον ύπηρετήν, όστις σταθείς ένώπιον αυτών, ήρώτησε· δέν διαμενει ένταύθα ό κύριος Πέτρος;

Οι χωρικοί εκπληγμένοι απεκρίθησαν· ναι. Ίδου αυτός. Και ένω παρετήρουν άλλήλους μετ' εκπλήξεως ζητούντες να μαντεύσωσι τι τούτο σημαίνει, βλέπουν αίφνης δύο κομψάς άμάξαις εισερχομένας εις τό χωρίον, και σταματούσας έμπροσθεν τής οικίας του Πέτρον. Τρεις νέοι κύριοι και δύο ώραιαι κυριαίαι κατέβησαν εξ αυτών, άπαντες μεγαλοπρεπώς ένδεδυμένοι, και έρρίφθησαν όλοι εις τά άγκάλας του γηραιού χωρικού, όστις ήγνώσει τι να φαντασθή δι' όσα έβλεπε.

Πάτερ μου, είναι δυνατόν να μη με γνωρίζητε πλέον; ειπεν ό πρεσβύτερος· είμαι ό υίός σας Παύλος· κατεστάθην πλούσιος έμπορος άρωμάτων εις τό Αμβούργον, και ή κυρία αυτη είναι σύζυγός μου.

Και ό δεύτερος ειπεν· είμαι ό υίός σας Γαβριήλ, και ίδου ή σύζυγός μου. Έγώ έκαμα τό έμπόριον τών σιτηρών εις τό Αμβούργον.

Ο τρίτος ειπεν ώσαύτως· είμαι ό υίός σας Γεώργιος. Έρχομαι από τας Ινδιαις, όπου έκαμα μεγάλας επιχειρήσεις· έμαθον διά τών εφημερίδων τήν διαμονήν των αδελφών μου εις τό Αμβούργον, και ήλθον να τούς επανεύρω. Τόρα έρχόμεθα να σας γηροκομήσωμεν.

Ο γέρον Πέτρος έρρίφθη εις τόν τράχηλον τών τέκνων του, και ήλόγησεν αυτά και τας συζύγους των.

— Εις σε χρεωστούμεν τήν εύτυχίαν μας. ελεγον οι τρεις νέοι. Έάν δέν μάς έμάνθανες να συλλέγωμεν και να χρησιμοποιώμεν τά χόρτα, τούς καρπούς και τά ράκη, ήθέλομεν εισθαι σήμεραν έπαίται.

Ούτως ελάλουν πληρούντες χαράς τας τελευταίας ήμέρας του γηραιού πατρός των. Τό άργύριον τό όποιον είχαν καταθέσει, και τό όποιον είχε φέρι τόσον καλούς καρπούς, μετεχειρίσθησαν εις άνέγερτιν σχολείου εντός του χωρίου.

A. O.

ΕΟΡΤΑΙ ΣΙΝΩΝ.

Ο πρώτος του έτους μήν καλεῖται παρὰ Σίνας 'Υάτ 'Υούιτ. Διαρκούσης του μηνός τούτου, οί ληστιαί εορτάζουσιν εορτήν εις μνήμην περιβοήτου τινός αρχιληστοῦ ὅστις οὐ μόνον τῆς φυλακῆς ἔδραπέτευσεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ βαθμοῦ Μανδαρίνου ἤξιώθη. 'Ο μήν οὗτος, ὅστις καὶ πλείστας ἄλλας εορτάς ἐμπεριέχει, προώρισται εἰς εὐθυμίας καὶ διασκεδάσεις.

Ο δεύτερος μήν, 'Εἰ 'Υούιτ καλούμενος, θεωρεῖται ὡς ὁ πάντων ἐπισημότατος. Κατ' αὐτὸν τὰ τέκνα ἀποδίδουσιν ἐπικηδείους τιμὰς πρὸς τοὺς θεθεῶτας αὐτῶν γονεῖς. Αἱ θυσίαι κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην συνίστανται εἰς ὄρζαν, κρέας, ἰχθύς καὶ καρποὺς τῆς ὄρας. Κηρία καλούμενα λαπνὸκ τίθενται περὶ τὸν τάφον, ἐφ' οὗ καίεται χάρτης χρυσοῦς καὶ ἀργυροῦς. Τὰ κηρία ταῦτα εἰσὶ μήκους τριῶν περιού δακτύλων, καὶ χρώματος ἐρυθροῦ ἢ δὲ θρυαλλίς αὐτῶν συνίσταται εἰς λεπτήν τινα βάρδον ἐξ ἐλάτης περιεβλημένην διὰ δάμβακος, ἥτις, ἐξέχουσα πρὸς τὴν θάσιν, λήγει εἰς δέξυ διὰ τὴν καρφοῦται τὸ κηρίον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ ἀντικαθιστᾷ αὐτῶ τὴν χρῆσιν τῶν κηροπηγίων. Ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ ἀποδίδονται αἱ πρὸς τοὺς θεθεῶτας αὐταὶ τιμαί. 'Ο πρωτότοκος υἱὸς ἢ ὁ πρεσβύτερος ἐκ τῆς οἰκογενείας προχωρεῖ πρὸς τὸν τάφον, ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ἅτινα τάττονται ὀπισθεν αὐτοῦ· μετὰ ταῦτα ἄρχονται αἱ δεήσεις, καθ' ἃς οἱ παρεστῶτες γονυκλινοῦσιν ἐπανελημμένως καὶ προσπίπτουσι τρίς, ἐξάκις ἢ ἐννεάκις δεόμενοι τῶν θεῶν ἵνα προστατεύσωσι καὶ σώσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ μακαρίτου. Ἀκολουθῶς μέρος τῶν θυσιῶν διασπείρεται ἐπὶ τοῦ τάφου· τὸ δὲ ὑπόλοιπον, ἐὰν ἡ οἰκογένεια εὐπορῇ, διανέμεται εἰς τοὺς ἐνδεεῖς, ἐὰν δὲ ὄχι, διατηρεῖται διὰ τὰ μέλη αὐτῆς.

Κατὰ τὸν τρίτον μήνα, καλούμενον Σάμ 'Υούιτ, λαμβάνει χώραν ἡ φανοφορία, ἥτοι εορτὴ τῶν φανῶν, συνισταμένη εἰς τὸ ἀναρτᾶν ἀπὸ τῶν οἰκιῶν ἀπειραριθμοὺς φανούς σχημάτων διαφόρων παριστανόντων ἰχθύας, τετράποδα καὶ πτηνά. Κατασκευάζουσι πολλάκις δράκοντα, ἑκατὸν περίπου ποδῶν μήκους, οὗ ὀλόκληρον τὸ σῶμα σύγκειται ἐκ πολλῶν ἑκατοντάδων φανῶν. Τούτων δὲ μεταφέρουσιν ἄνθρωποι εἰς διάφορα τῆς πόλεως μέρη, διευθύνοντες τὰς κινήσεις μετὰ τοσαύτης ἐπιδειξίτης, ὥστε νομίζει τις ὅτι πραγμαματικῶς ζῶν γιγαντώδες προχωρεῖ διαφοροτρόπως συστρεφόμενον. Ἄλλ' αἱ τοῦ μηνός τούτου διασκεδάσεις δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τοὺς φανούς. Πανταχόσε ἐν τοῖς ὁδοῖς ἀνυψοῦνται παραπήγματα, ἐπὶ τούτῳ κατασκευασμένα, ἐν οἷς παριστάνουσι δράματα εἰς τιμὴν τῶν ἡρώων καὶ τῶν ἡμιθέων τῶν κατὰ τὸν μήνα τούτον εορταζομένων. Ἐν τοῖς δράμασι τούτοις τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ἐκτελοῦνται ὑπὸ νεανίσκων, ἀπαγορευομένης εἰς τὰς γυναῖκας τῆς εἰσόδου ἐν τῷ θεάτρῳ. Λιτανεῖται μεγαλοπρεπεῖς πληροῦσι τὰς ἀγυῖας, καθ' ἃς βλέπει τις νεανίδας καθημένας ἐπὶ τραπέζων ἃς οἱ ἄνδρες φέρουσιν ἐπ' ὤμων.

Οἱ φορεῖς οὗτοι εἰσέρχονται μετὰ τοῦ φορτίου των εἰς τὰς τῶν εὐπόρων οἰκίας ἐπαιτούντες πρὸς ὄφελος τῶν ἱερέων τοῦ Ταῦ Πάκ (θεοῦ τῆς Ἀρκτου). Αἱ τὰ πρόσωπα ταῦτα λαμβάνονται νεανίδες δὲν δύνανται νὰ φανῶσι δημοσίᾳ ἢ μόνον κατὰ ταύτην τὴν περίπτωσιν. Ἡ κατὰ τὸν μήνα τούτον κυριώτερα διασκεδάσεις εἶναι ἡ εορτὴ τῶν φαγῶν, καθ' ἣν ἡ πολυτελεία τῆς φαταφίας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς εὐφορίας τοῦ θέρους τῆς ὄρζης· διότι ἡ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐγνωμοσύνη τοῦ λαοῦ διὰ τὴν εὐετηρίαν τοῦ προϊόντος τούτου ἐκφράζεται διὰ τῆς μεγάλης ποσότητος καὶ τῆς πολυτελείας τῶν φανῶν.

Ο τέταρτος μήν, καλούμενος Τσι 'Υούιτ, ἀφιερῶται τῷ Σάμ Κάυ, θεῷ τῶν ἀνθίων, ὅστις, καθ' ἃ λέγουσιν, ἀναλογεῖ πρὸς τὴν Χλωρίδα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἰδρυται δ' αὐτῷ καὶ ναὸς μεγαλοπρεπῆς, ὅπου προσφέρουσι θυσίας ἐκ καρπῶν, λαγάνων καὶ πλακούντων· πρὸς δὲ καὶ παραστάσεις θεατρικαὶ δίδονται ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας καὶ παραστάσεις θεατρικαὶ δίδονται ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ἐντὸς θεάτρων ἐπὶ τούτῳ παρὰ τῷ ναῷ ἀνεγερθέντων.

Ο ὅγγ 'Υούιτ εἶναι ὁ πέμπτος μήν· ἀφιερῶθη δ' οὗτος τῷ Σαῦ Κόγγ, ὅστις, κατὰ τὴν Σινικήν μυθολογίαν, κατέστρεψε ποτε τρομερὸν δράκοντα δούς αὐτῷ νὰ καταπίη σφαῖραν ἐξ ὄρζης ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶχε θέσει σιδήρα ὀζυτόμα.

Ἡ πέμπτη τοῦ μηνός τούτου ἡμέρα εἶναι ἀφιερῶμένη εἰς ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἐκδρομάς, ἐντὸς πλοιαρίων καλούμενων, ὡς ἐκ τοῦ σχήματος αὐτῶν, δρακόντεια πλοίαρια. Τὰ πλοίαρια ταῦτα, ὧν ἡ κατασκευὴ εἶναι ὄλως μοναδική, εἰσὶ χωρητικότητος 40—30 ἀτόμων, ἀνὰ δύο κατὰ μέτωπον καθημένων. Ἡ πρῶμη καὶ ἡ πρῶραι ἐξέχουσι τοῦ ὕδατος κατὰ 4—5 πόδας, καὶ παριστῶσι τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν κέρκον τοῦ τέρατος. Ὀλόκληρον δὲ τὸ πλοῖον εἶναι φιλοκάλως κεχρωματισμένον καὶ κεχρυσωμένον. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλοιαρίου εὐρίσκεται σείστρον οὗ οἱ ἄγγελοι κανονίζουσι τὰς κινήσεις τῶν κωπηλατῶν.

Ἐπειδὴ παρὰ Σίνας αἱ γυναῖκες δις μόνον τοῦ έτους ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ φαίνωνται δημοσίᾳ, ἥτοι κατὰ τὴν παρούσαν εορτὴν καὶ τὴν εορτὴν τοῦ Φοτι συμπίπτουσιν περὶ τὸν Ἰούνιον, ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι ἡ εορτὴ τῶν πλοιαρίων προσελκύει ἀπειρον τοῦ λαοῦ πληθὺν, ἥτις συνιστᾷ τὴν πανήγυριν θεατρικωτάτην. Τῷ ὄντι· μαγικὴ εἶναι ἡ θέα πολλῶν χιλιᾶδων ἀνθρώπων διασκεδασμένων τῶν μὲν ἐντὸς μυρίων πλοιαρίων, τῶν δὲ καλυπτόντων τὴν παραλίαν ἀπὸ τοῦ ἐνός μέχρι τοῦ ἑτέρου ἄκρου.

Ο ἕκτος μήν καλεῖται Ἰάκ 'Υούιτ· κατὰ τούτον συμπίπτει ἡ εορτὴ τῆς Κούν 'Υάμ, θεᾶς προστατίδος τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδιῶν. Εορτάζουσι δὲ ταύτην τὴν δεκάτην ἐνάτην ἡμέραν τοῦ μηνός· καὶ οὕτῃ εἶναι ἡ μόνη παρὰ Σίνας θεᾶ. Ἀναφέρουσι περὶ αὐτῆς ὅτι τοῦ κακοῦ πνεύματος μεταμορφωθέντος μυριάκις εἰς θηρίον ἄγριον ὅπως καταστρέψῃ ὀλόκληρον τὸ ἔθνος, ἢ Κούν 'Υάμ λοβοῦσα μορφήν νεανίου, καὶ διαπεράσασα μαγικὸν δακτύλιον περὶ τὸν τράχηλον τοῦ κακοῦ πνεύματος, ἠνάγκασεν αὐτὸ νὰ τῇ διδάξῃ τὸν τρόπον τοῦ μεταμορφοῦσθαι εἰς ἑκατὸν ὀκτὼ διαφόρους μορφάς. Ἐκτοσε ἡ Κούμ 'Υάμ ὠρελεῖ τὰ μέγιστα τὸ

Σινικὸν ἔθνος διὰ τοῦ θαυμασίου τούτου μέσου· διὸ οἱ Σίνας ἰδρύσαντο εἰς τιμὴν αὐτῆς ναὸν, ἐν τοῖς περιχώροις τῆς Καντῶν, ὅπου πολλοὶ μυριάδες ἀνθρώπων ἔρχονται τὴν δεκάτην ἐνάτην τοῦ μηνός εἰς λατρείαν τῆς θεᾶς. Παριστῶσι δ' αὐτὴν κρατούσαν χελιδόνα, ὡς προστατίδα τοῦ πτηνοῦ τούτου· ὅθεν οἱ Σίνας προσέχουσι πολὺ μὴ φονεύσωσιν ἢ θλάψωσι τὰς χελιδόνας, αἵτινες συνήθως ἐν Σίνα ἀναφαίνονται κατὰ ταύτην τὴν ὥραν τοῦ έτους.

Τὴν ἑβδόμην ἡμέραν τοῦ ἑβδόμου μηνός, καλούμενου Τσάι 'Υούιτ, ἐξ θεαί καταβαίνουνσι τοῦ οὐρανοῦ ὅπως λουθῶσιν εἰς τὰ ὕδατα τῶν ποταμῶν τῆς Σίνας, ἃ γιάζουσι διὰ τούτου ὄλα τὰ ὕδατα. Ἡ δὲ πίστις αὕτη τοσοῦτον εἶναι ῥιζωμένη εἰς τὰς καρδίας τῶν Σινῶν, ὥστε οὐδεὶς τολμᾷ ν' ἀντήσῃ ὕδωρ τὴν τρίτην ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὥρα, καθ' ἣν καταβαίνουνσι αἱ θεαί καὶ ἀγιάζουσιν αὐτὸ διὰ τῆς λούσεώς των· ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν αἱ ἐξέτιν κατὰ τὴν δοξασίαν τῶν Σινῶν, παρίστανται ὑπὸ τοὺς ἐξ ἀστέρων τῶν Πλειάδων, ἢ δὲ ἑβδόμη οὕσα ἔγγαμος, δὲν συνοδεύει τὰς ἀδελφάς τῆς. Ἐνταῦθα φαίνεται τι ἀνάλογον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν μυθολογίαν.

Ἀπὸ τοῦ ὀγδόου μηνός, καλούμενου Πάτ 'Υούιτ, ἄρχεται ἐν Σίνα ὁ χειμῶν. Ἡ θεὰ τῆς δυσαιεστοῦ ταύτης τοῦ έτους ὄρας, εἶναι ἡ ταπεινὴ Τσιντία. Εορτάζουσι δ' αὕτη τὴν δεκάτην πέμπτην τοῦ μηνός, καθ' ἣν ὁ λαὸς κατεῖ εἰς τιμὴν αὐτῆς μεγάλην ποσότητα χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ χάρτου, πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς προστασίας καὶ τῆς καλοκάγαθιας τῆς θεᾶς. Αἱ θυσίαι συνίστανται τότε εἰς παντοειδῆς πλακούντας, λάχανα, καρποὺς δρυπεπείς καὶ κυρίως ἐκ τοῦ γένους τῶν διοσκουριων, ὅτινες ἰδίως διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Τσιντίας.

Περὶ τῶν εορτῶν τοῦ ἐνάτου μηνός, ὡς μᾶλλον πολυσυνθέντων, ἐπιφυλαττόμεθα νὰ καλήσωμεν εἰς τὸ προσεχῆ τῆς Μνημοσύνης τεύχη.

Ἐκαστος ναὸς κατοικεῖται ὑπὸ τινος θεοῦ τῆς δευτέρας τάξεως, καὶ κατὰ τὴν εἰκοστὴν πέμπτην ἡμέραν τοῦ δεκάτου μηνός, οἱ θεοὶ οὗτοι ἀνέρχονται εἰς τὸν οὐρανὸν ὅπως δώσωσιν εὐθύνas τῶν ἐπὶ γῆς πραξίῶν των πρὸς τὸν Δεός 'Υούιτ Σχι, ἀρχηγὸν τῶν θεοτήτων τούτων. Αἱ εὐθύναι οὗται περαιοῦνται τὴν 15ην ἡμέραν τοῦ νέου έτους· οἱ δὲ θεοὶ καταβαίνουνσι πάλιν εἰς τὴν γῆν πρὸς ἐπιήρησιν τῶν ἐπιγείων. Διαρκούσης τῆς ἀπουσίας ταύτης, διάφοροι ἐπισκευαὶ γίνονται εἰς τοὺς ναοὺς· τὰ εἰδῶλα ἐπισκευάζονται ἢ ἀνακενοῦνται ἐντελῶς, ἐνὶ λόγῳ προκαταβάλλεται πᾶσα δυνατὴ προσπάθεια εἰς ἀξίαν τῶν θεῶν ὑποδοχῆν· Ἄν κατὰ δυστυχίαν οἱ ἱερεῖς δὲν ἐπιχειρήσωσι μετ' ἀκριβείας τὰ καθήκοντα ταῦτα, ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι μεγάλα συμφορὰ θέλουσιν ἐπισυμβῆ εἰς τὴν χώραν. Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς περιγραφῆς τῶν εορτῶν τοῦ δεκάτου μηνός, λεκτέον καὶ περὶ τῶν ἐμπορῶν ὧν αἱ ἐπιχειρήσεις ὑπῆρξαν εὐνοϊκαί. Οἱ τοιοῦτοι διαφοροτρόπως δεικνύουσι τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὸν Τσὸ Πάκ Σιγγ, θεὸν πολλὴν ἀναλογίαν ἔχοντα πρὸς τὸν Ἑρμῆν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων· εἰωτέον ὅμως ὅτι ὁ Σινικὸς Ἑρμῆς δὲν προστατεύει τοὺς ληστὰς.

Τὸ δεύτερον καὶ καλλίτερον ἐνταυτῷ θέρος τῆς ὀρζης λαμβάνει χώραν τὸν ἐνδέκατον μήνα, καλούμενον Σαῖπ 'Υάτ 'Υούιτ, καὶ ἀφιερῶμενον τῷ θεῷ Ταῦ Σάυ, ὅστις, ὡς ἡ Δήμητρα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, προστατεύει τὰ σιτηρά· Τὰ μετὰ τῶν φίλων ἀνταλλασσόμενα τότε δῶρα συνίστανται εἰς πλακούντας κατεσκευασμένους διὰ τῆς νέας ὄρζης, καὶ εἰς ἄλλα διάφορα εἰδῶματα. Παράδοξος λίαν εἶναι ἡ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ὄρας ταύτης τοῦ έτους τελετὴ. Τὸ πρῶτον προσφέρουσι τῷ θεῷ εἰς τὸν ναὸν μεγάλας κύμβας (καυκία) ἐξ ὄρζης ἐψημένης· μέρος ἐξ αὐτῆς τῆς θυσίας διασπείρουσιν ἐνώπιον τοῦ εἰδῶλου τούτου γενομένου, οἱ ἱερεῖς ὀπισθέντες μετ' ῥάβδους ἐκ θαμβοῦ πλήττουσι διὰ τούτων τὸν ἀέρα, ὅπως δώσωσι πέρας εἰς τὴν τελετὴν. Οἱ Σίνας πιστεύουσιν ὅτι ὁ θεὸς Ταῦ Σάυ κάμνει, ὡς αὐτοὶ, χρῆσιν τοῦ θαμβοῦ· διὸ παριστῶσιν αὐτὸν κρατοῦντα διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ῥάβδον ἐκ θαμβοῦ, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας ἄροτρον συρόμενον ὑφ' ἐνός μόνου βουβάλου. Ἐκ δὲ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ὁ εἰς μόνον εἶναι ἐνουπόδητος. Οἱ Σίνας δοξάζουσιν ὅτι ἐὰν ὁ θεὸς οὗτος ἐφανισθῇ αὐτοῖς κατ' ὄρα, προαγγέλλει κακὸν θῆρος. A. K.

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΙΚΟΝΟΣΟΥ

Τὴν 10 Ἰουνίου τοῦ 1774, αἱ ἀκτίνες τοῦ ἀνατείλαντος ἡλίου ἐχρῶσον τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τῶν Κορδιλλιέρων, διαδιδόμεναι ἐκεῖθεν βαθμηδὸν εἰς τὰς ἀπεράντους πεδιάδας τὰς ὑπὸ τῶν γιγαντιῶδων τούτων ὄρεων περιεζωσμένας. Δύω νεανίαι, εὐπατρίδαι Γάλλοι, ὡς ἐξήγετο ἐκ τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν, διέβηκινον μετὰ πολλοῦ κόπου στενὴν καὶ δύσβατον ἀτραπὸν ἐντὸς τοῦ βράχου ἐτακμμένην, ὅτε μὲν ὑποδοχοῦμενοι ὑπὸ τῶν βραχιόνων τῶν ὑψηλῶν των, ὅτε δὲ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ὀδηγῶν τῷ ὄντι, ὁ βόρβορος τῆς ὁδοῦ τοσοῦτον βαθύς ἦτο εἰς πλείστα μέρη, ὥστε οἱ ὀδοιπόροι ἐπορεύοντο τὸ πλείστον ἐπ' ὤμων ἀνθρώπων φερόμενοι, πρὸς δὲ ἡ ἀνάβασιν τοσοῦτον τραχεῖα καὶ δύσκολος ἀπέβαινε, ὥστε ἀπητήτο ὁ γεγυμνασμένος πούς τῶν αὐτοχθόνων τοῦ τόπου, ὅπως χρησιμεύσει ὡς στήριγμα, καὶ οἱ βραχιόνες καὶ οἱ πόδες αὐτῶν ὡς κλίμαξ.

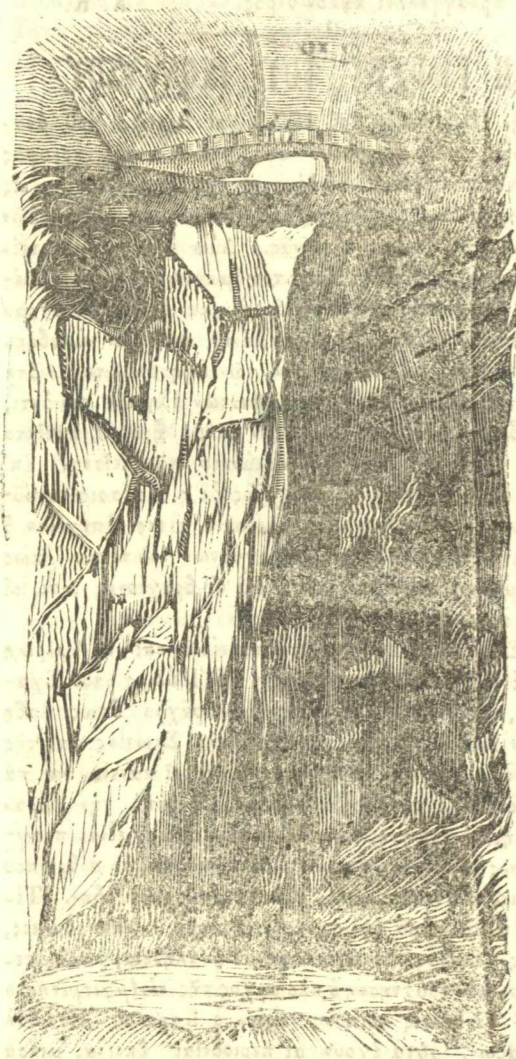
« Στὸν διαβολὸν καὶ τὰ ταξείδια καὶ ἡ Ἀμερικὴ καὶ αἱ Κορδιλλιέραι, ἀνέκραξεν ὁ Ἰούλιος τοῦ Σαμμελλῶ, καθήσας ἐπ' ἄκρας τινὸς βράχου ὅπως λάβῃ ὀλίγην ἀνεσιν. Οὐδὲν διὰ τὸ ὄρη τῆς Σκωτίας καὶ τῆς Ἰταλίας, πάγει καὶ ἔρχεται, ἐμπορεῖ κανεῖν νὰ τὰ θασμάσῃ ἀπὸ τὴν θυρίδα ἀμάξης, ἢ ἀπὸ τὴν θύραν καλύβης ἢ ἐρμητηρίου τινός· ἐδῶ ὅμως εἶναι πραγματικῶς ὄρη τῶν ἀγρίων· οὔτε πρόσωπον ἀνθρώπου βλέπει, οὔτε μονοπάτι εὐβατον, οὔτε καλύβην. Τίποτε ἄλλο παρὰ ὄφεις, κροκοδείλους, λεοπαράδειες, τίγρεις μέλανας καὶ ἄρκτους! Τῇ ἀληθείᾳ, καλὸν περιπάτησον μὲν ἐσύστησεν ὁ πλοίαρχος τῆς Ἀμυγριτίης»

— Τί θέλεις λοιπόν; εἶπεν ὁ Κίρολος Ἐστιβάλ καρχαζῶν, αὐτὰ ἔχουν αἱ περιουδεῖαι· ἔπειτα, μικρὰ εὐχαρίστησις εἶναι νὰ διηγήται κανεῖς τοὺς κινδύνους του, καὶ νὰ τρομάξῃ τὰς ὠραίας κυρίας τῶν Βερσαλλίων

και του Γριανόν! Στοιχηματίζω, Ιούλιε, δι' με τὰς τίγρεις και με τὰς ἀρκτους θά καρδίας περισσοτέρας καρδίας, παρά με τούς ώραίους σου στίχους και τὰ επιτήδεια τεχνάσματά σου.

Ἡ εὐαρίθμος συνοδεία ἔφθασε τέλος πάντων ἐπὶ τῶν περιβοήτων γεφυρῶν τοῦ Ἰκονόνσου. Οἱ δὲ ἀπὸ τὸ ὕψος τῶν γεφυρῶν τούτων, ἅς οἱ δύο εὐπατρίδαι ἔντρομοι ἐπλησίασαν, ἔβριψαν τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἐνώπιον αὐτῶν ἀποκαλυπτομένης καταπληκτικῆς σκηνῆς, ἡ νεανικῆ και κούρος αὐτῶν ψυχῆ, ἀπεθαλοῦσα πᾶν τὸ εὐτελές και μηδαμινόν, κατελήφθη ὑπὸ θαυμασμοῦ και δειλιάς ἅμα, ὑπὸ φρίκης και σεβασμοῦ ἐνώπιον τῆς γιγαντώδους ἐκείνης και ἀγροῦλου φύσεως.

Φιντάσθητι, ἀναγνώστα, βράχους ὀριζοντιῶς κειμένου, ὕψους πολλῶν ἑκατονταθῶν μέτρων, παρὰ τούς πόδας τῶν ὁποίων παφλάζοντες και ἀναπηδῶντες καταβρέουσι ἐκπληκτικοὶ χείμαρροι ὑπεράνω δὲ τῶν βράχων τούτων και εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, χιονοσκεπεῖς κορυφὰς ὁρίων ποσζενούσας τρόμον και φρίκην κώλους ἀπραγίτους, χιλίων και διακοσίων ποδῶν

Ἡ γέφυρα τοῦ Ἰκονόνσου.

ὕψους ῥωγμὰς χαινούσας, ἐν αἷς κατακρημνίζονται οἱ πρὸς τὰς τὴν Ἀμερικὴν διαβρεχούσας θαλάσσας ὁμοιάζοντες ἐκπληκτικοὶ ποταμοί, ὧν οὐδεμία εὐδαίκριτος ὄχθη. Πρῶσθες και φρικαλεὶον βόαν ἔρποντα ἐπὶ τῶν γυμνῶν ἐκείνων βράχων, ἡ ὑπὸ τὴν σκέπη τῶν δεινῶν ἐκείνων περὶδων, ἐνῶ μορφατικὸς πίθηξ δρύχεται ταλαντευόμενος ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν σου, και θαρρήθεις ψιττακοὶ ἀναμιγνύουσι τούς ὀξεῖς αὐτῶν συρισμοὺς πρὸς τὸν πάταγον τῶν χείμαρρῶν.

Αἱ γέφυραι τοῦ Ἰκονόνσου, ἐπὶ δύο τῶν ὀριζοντιῶν τούτων βράχων τοληρῶς κείμεναι, δὲν εἶναι ἔργα ἀνθρώπων. Αἱ ἀσθενεῖς τοῦ ἀνθρώπου χεῖρες ἔθεσαν μόνον ἐπὶ τῆς ἀνωτέρας γεφύρας εὐραστον ἐκ ξύλου κιγκλιδωμα, προσ-ατεῖον τὸν ὁδοιπόρον κατὰ τοῦ κλύδωνος. Οἱλογοὶ δὲ ἀνθρώποι διερχόνται τὴν γέφυραν ἐκείνην, χωρὶς τὰ γόνατά των νὰ κλονισθῶσι και εἰ ἐκθαμβοὶ ὀφθαλμοὶ των νὰ χάσωσι τὴν ὁδόν.

Ἡ ἄνω γέφυρα ἔχει μῆκος 47 και 1(2) ποδῶν και πλατος 41 και 1(2). Τὸ περὶ τὸ κέντρον ἐλάχιστον αὐτῆς πᾶχος δὲν εἶναι ἑλαττον τῶν ὀκτώ ποδῶν. Ἡ κάτω δέξηκοντα πόδας τῆς προηγουμένης ἀπέχουσα, σύγκεται ἐκ τριῶν βράχων διατεθειμένων οὕτως, ὥστε ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἀποτελεῖ κλειδίον. Ὑποτίθεται δι' οἱ βράχοι οὗτοι, ἐπὶ σεισμοῦ τινός, ἀποσπασθέντες ἐξ ὑψηλοτέρων κορυφῶν, ἐστραμάτησαν οὕτω κατὰ τὴν φοράν των. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς γεφύρας ταύτης ὑπάρχει ὀπὴ 90 περίπου τετραγωνικῶν ποδῶν βάθος. Ἡ ὑπὲρ τὴν κοιλάδα ὕψους τῆς ἄνω γεφύρας εἶναι τετρακοσίων και πενήκοντα ποδῶν.

Ὁ ὑπὸ τὰς γεφύρας χείμαρρος, βέων διὰ τῶν ῥωγμῶν τῶν βράχων, κατέρχεται μετὰ σοβαροῦ κρότου ἐντὸς ἀντροῦ τοσοῦτον σκοτεινοῦ, ὥστε ἀπαιτεῖται νὰ ῥίψη τις δάδα ἠαμμένη ὅπως διακρίνη τὰς πλευράς, και τότε βλέπει ἰπτάμενα ἐν τῷ σκότει ὑπερμεγέθη πτηνὰ, ὧν αἱ ἀποτρόπαιαι φωναὶ ἐπαυξάνουσι τὴν φρίκην τῆς εἰκόνας.

Οἱ δύο εὐπατρίδαι στηριζόμενοι ἐπὶ τοῦ κιγκλιδωτοῦ διαφραγματος εθεώρουν τὴν ἄβυσσον ἔντρομοι και ὠχροὶ, ὡς ἂν εἶχον ἐνώπιον αὐτῶν σκηνὴν τινὰ ἄλλης σφαιρας.

— Ἄ! ἀνέκραξεν ὁ Κάρολος Ἐστιβάλ μετὰ φωνῆς συγκεκνημένης και ἀποστρέφων τὸ ὄμμα «ὁ τρομερώτερος θάνατος ἤβλεπεν εἶσθαι τὸ ν' ἀναγκασθῆ τις νὰ κατακρημνισθῆ ἐντὸς τούτου τοῦ βράθρου!»

Τὸ ἐπόμενον ἔτος, οἱ δύο περιηγητὰ ἐπιστρέψαντες εἰς Γαλλίαν, ἐδιηγοῦντο τὰ συμβάντα των ἐν τῇ αἰθουσῇ τῆς νεῆς βασιλείσης, ἀπολαμβάνοντες ὡς ἀνταμοιβὴν τοῦ τρόμου ὃν ὑπέστησαν θρικτῶδες φρίκης.

Προῖοντο τοῦ χρόνου, ἐξηρόβη η ἑπανάστασις τῶν 1789. Οἱ δύο νέοι ὁμιώμενοι ἐξ αἰτιῶν οἰκογενειακῶν, ἡ πάθησαν φαρίας ἀντιθέτους. Ὁ Ἐστιβάλ τοῦ Σχαιμελλῦ, ἀξιωματικὸς τοῦ ταγματός τῆς σωματοφυλακῆς κατεπολέμησε τὸν λαόν και κατεπατήσεν ὑπὸ τούς πόδας του τὸ ἔθνικόν τρίγωνον, ἐπὶ τοῦ ἀπειρισκέπτου ἐκείνου συμποσίου, ὅπερ ὑπῆρξεν ἡ τελευταία βασιλικὴ ἐσότη μετὰ τινος δε μηνῶν ἀπεδήμησε μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ. Ὁ Κάρολος Ἐστιβάλ, ἐβαλοκίτης ἐν τῇ ἐκστρατείᾳ τῆς Ἀμερικῆς, ἔλαβε κατὰ

τὴν ἐπάνοδόν του, ἐνεργητικώτατον μέρος εἰς τὴν κίνησιν τοῦ λαοῦ, ἐπολέμησε γενναίως εἰς τὴν Βαστίλλην και εἰς τὸ Κεραμεικόν, ἀκολούθως δὲ κατετάχθη εἰς τὰ δημοκρατικὰ τάγματα.

Ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως ἤδη τῆς ἐπανάστασεως, οἱ δύο φίλοι ἀποκεχωρισμένοι ὄντες ἀλλήλων, ἠγνούνουν ἕκαστος τὸ τοῦ ἑτέρου ἐν τῇ πάλῃ ἐνεργητικῶν μέρος. Τὰς νεανικὰς δ' αὐτῶν ἀναμνήσεις ἀναπολοῦντες ἐνίοντο ἐν τῷ μέσῳ τῶν πολιτικῶν συμφορῶν, ἠγαπῶντο εἰσέτι, ἂν και μακρὰν ὁ εἰς τοῦ ἄλλου. Ἄλλὰ μετ' οὐ ποῦδ' ὁ πόλεμος ἐφώπλισε αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων, ἐμφυσίτας εἰς τὰς καρδίας των τὴν λύσσαν τῶν πατριῶν, ἧτις τρεφομένη ἐκ τῆς προῦπαρχούσης φιλίας τρέπει αὐτὴν τέλος εἰς μῖσος ἀδιάλλακτον.

Συνηντήθησαν λοιπὸν οἱ δύο φίλοι ἐν τῇ Βενδέα, ὅτε τὰ πάθη εὐρίσκοντο εἰς τὸν ἀνώτατον τῆς ἐξασφείας βαθμόν, και δι' ἀμφοτέρα τὰ κόμματα μετεχειρίζοντο ὡς ἄγριοι τούς αἰχμαλώτους των. Οἱ στρατιωτὰ τοῦ Ἐστιβάλ ὑπέπεσαν, διὰ προδοσίας, εἰς ἐνέδραν, ὅπου, οἱ ἀντιδημοκρατικοὶ τῶν δύο μαρκεσιῶν Σχαιμελλῦ, πατὴρς δηλονότι: και υἱοῦ, κατέσφαξαν τὰ τρία τέταρτα ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν τρομερὰν δὲ ταύτην σφαγὴν συνηντήθησαν οἱ δύο φίλοι κατὰ πρόσωπον.

Σωθεις μετὰ πολλοῦ κινδύνου τῆς ἐνέδρας, ὁ Ἐστιβάλ ὤμωσε νὰ ἱκανοποιήσῃ τούς πεσόντας συντρόφους του. Ὅθεν ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον κατεδίωξεν τούς ἀντιδημοκρατικούς τοῦ Σχαιμελλῦ, ἀπώλεσε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν του, ἐφόρευσε ἀπείρους ἐχθρούς, ἀλλ' ἱκανοποίησιν δὲν εἶχεν εἰσέτι λάθει.

Ἐντοσοῦτῳ ἡ φθορὰ τῶν στρατιωτῶν του και τὸ ἀνωφελές τῆς καταδίωξεως ἐπηύξησαν εἰς μᾶλλον τὸ πρὸς τούς ἐναντίους μῖσός του. Τέλος πάντων ὁ πατήρ τοῦ Σχαιμελλῦ ἔπεσεν εἰς χεῖράς του.

Ἀδυνατεῖ δὲ μὴ εἰσπνεύσας τὸν περλογιτμένον ἀέρα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ κατανοήσῃ τὴν θηριώδη ἀκαμψίαν μετ' ἧς τὰ πολιτικὰ μῖση ἐκορύνοντο αἵματος, καταπατοῦντα και φιλανθρωπίαν, και εὐσπλαγχνίαν, και πάντα οἰκογενιακόν και φιλικόν δεσμόν.

Ὁ Ἐστιβάλ παρευρεθη μετὰ μεγίστης ἀπαθείας εἰς τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσιν τοῦ γέροντος μαρκεσιῦ, ὅστις ἄλλοτε τῇ στοργῇ αὐτοῦ διένειμε μεταξὺ τῶν δύο νεανιῶν, και ὅστις ἠγάπα τὸν Ἐστιβάλ ὡς τὸν ἰδίον του υἱόν. Τὴν ἐπαύριον, ὁ Ἰούλιος ἔδρε τὸν νεκρόν τοῦ πατρός του μεταξὺ εἰκοσι περίπου ἄλλων πτωμάτων τῶν ἀντιδημοκρατικῶν.

Περιττὸν κρίνομεν νὰ εἰπωμεν ὅτι ἀπὸ τοῦδε ἄσποδοῦ μῖσος ἐφώπλευσε εἰς τὰς καρδίας τῶν δύο φίλων. Ἀπειράντις ὁ Ἐστιβάλ ἔδρε πτώματα δημοκρατικῶν ἀντηρημένα εἰς δένδρα περακειμένου κύνος· ἀπειροὶ δὲ πάλιν ἀντιδημοκρατικοὶ εὐτυχισθησαν ἐπὶ τοῦ καταωρίον τῆς βύρας του· ἀλλ' ὅλα ταῦτα ἐθεωρήθησαν ὑπὸ ἀρστέρων τῶν μερῶν ὡς προοίμια μόσι ἐκδικήσεως ἐντελεσττέρας και σπουδαιότερας.

Δραστήριος και ἐπίμονος ὑπῆρξεν ἡ καταδίωξις ἐκ μέρους τοῦ Σχαιμελλῦ, ὅστις πᾶλλὰ εὐρίσκειτο κατὰ πᾶσι μετὰ τοῦ φονέως τοῦ πατρός του. Ἄλλ' ἡ

τύχη ἐφαίνετο μέχρι τοῦδε ἀμφιβέβητος! Κατέδεικνύετο ὅμως ἐκ τούτου ὅτι προσήγγιζε και ἡ σειρά τοῦ νέου μαρκεσιῦ, ὅπερ πραγματικῶς δὲν ἐβράδυνε νὰ συμβῆ.

Τὴν δεκάτην Ἰουλίου τοῦ 1794, φαιδρὰ πρῶτα, ὁμοίᾳ πρὸς τὴν τῆς 10 Ἰουνίου τοῦ 1774, διέλαμπεν ἐπὶ τὰς χιονοσκεπεῖς κορυφὰς τῶν Κορδιλλιέρων και ἐπεξετεινέτο ἐκείθεν βαθμηδὸν πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν γιγαντωδῶν ἐκείνων ὀρέων περιζωσμένας κοιλάδας. Πλοῖον ἀγγλικόν, ἀναχωρήσασιν ἀπὸ τῶν παραλιῶν τῆς Βρεττανίας και διευθυνομένον πρὸς τὰς ἀποικίας, ἠγκυροβόλησεν εἰς τινὰ κόλπον γειννιάζοντα τῶν γεφυρῶν τοῦ Ἰκονόνσου.

Ἴδου και πάλιν, ὡς και κατὰ τὴν 10 Ἰουνίου τοῦ 1774, περιηγητὰ ἀναβαίνοντες τὴν δύσβατον ἀτραπὸν. Ἐρχονται ἄρ' ἄγε και οὗτοι νὰ θαυμάσωσι τὰς γεφύρας τοῦ Ἰκονόνσου; ἀλλ' ἴδωμεν πρῶτον τίνες εἶσι.

Τῆς συνοδείας προπορεύονται οἰκόσημοι φέροντες μαχαίρας κυνηγετικὰς και πυροβόλα (πιστόλια), ἔπειτα ἀνὴρ Γαλλικὴν φέρων ἐνδυμασίαν, και τελευταῖον εἰερος περιβεβλημένος δι' εὐρυτάτου ἐπανωφορίου.

Ὁ τελευταῖος οὗτος, ὅστις καθ' ὁδὸν ἐβάδιζε, συννοῦς και τὴν κεφαλὴν κεκλιμμένην, και ὅστις μηχανικῶς ἠκολούθησε τὸν σύντροφόν του μέχρι τῆς ἄνω γεφύρας, ἀποσπᾶται αἶφνης τῶν βεμβασιμῶν του διὰ τοῦ ἀγροῦκου κινήματος ἐνδὸς τῶν ὑψηρῶν, ὅστις ἀφαιρέσας ἀπὸ τῶν ὤμων του τὸ ἐπανωφόριον κατέδειξεν αὐτὸν ἐνδεδυμένον διὰ τῆς Γαλλικῆς στολῆς τῆς δημοκρατίας, και ἔχοντα τὰς χεῖρας δεδεμένας εἰς τὴν ῥάχιν. Ἀνυψοῖ τὴν κεφαλὴν, και τὸ ἐνώπιόν του ἐκπληκτικόν και μεγαλοπρεπὲς θέαμα ἀπορροφᾷ ὀλόκληροι αὐτοῦ τὴν προσοχὴν, και διεγείρει ἐν αὐτῷ ἀναμνήσεις συγκεχυμένας.

Ἀναγνωρίζεις βέβαια αὐτὸ τὸ μέρος, δὲν εἶν' οὕτως; εἶπεν αὐτῷ μετ' ὀφθαλμοῦ φωνῆς ὀξεῖαν και δηκτικὴν ὁ φέρων τὸ ἀριστοκρατικόν ἐνδυμα.

Ὁ ἕτερος ἅμα ἀκούσας τὰς λέξεις ταύτας και τὸν ἦχον τῆς φωνῆς, ἀνεσκήρτησεν ἀποσπασθεῖς αἶφνης ἀπὸ τῆς θέας τῶν ὀρέων ἐκείνων, αἵτινα δι' αὐτὸν ἔγεμον νεανικῶν και ἄγνων ἀναμνήσεων· εἶπε δὲ μετ' ὕψους περιφρονητικόν «Ναί, ἀναγνωρίζω τὸ μέρος, και τὸ ἀνευρίσκω τοιοῦτον ὁποῖον ἦτο και πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν, μόνον ὁ ἀνθρώπος ὅστις με συνώδευε τότε ἠλλαξεν ἐντελῶς· διότι σήμερον εἶναι προδότης και ἀνάνδρος!»

Τὸ ἀναγνωρίζεις! τόσον καλῆτερα· ἐνθυμεῖσαι βεβαίως και τὰς λέξεις ἅς πρὸ εἰκοσιν ἐτῶν ἐπρόφερες ἐπὶ τῆς γεφύρας ταύτης; Εἶπες τότε, ὅτι ὁ τρομερώτερος θάνατος ἤβλεπεν εἶσθαι τὸ ν' ἀναγκασθῆ τις νὰ κατακρημνισθῆ εἰς τὸ βράθρου τοῦτο. Βλέπεις και ἐν ὧ πόσον καλὸν μνημονικόν ἔχω; ὅτι μοὶ εἶπεν ἄταξ ὁ φίλος μου τὸ ἐνθυμοῦμαι.

Ἐὼ δ' ὁ Σχαιμελλῦ εἶπε ταῦτα βραδέως, σαρδονικῶς και ὡς δολοφόνος ὅστις βυθίζει ἀτιμωρητὶ τὸ ξίφος του εἰς τὴν πληγὴν, τὸ πρόσωπον τοῦ Ἐστιβάλ ὠχρίασε.

Ὁ πατήρ σου τοῦλάχιστον ἐφρονεῖσθαι ὡς στρατιώτης, εἶπε πρὸς τὸν μαρκεσίον μετ' ὀφθαλμοῦ καταπεπιγ-

μέγην» Ἀδιάφορον ὄμως, δὲν καταδέχομαι νὰ ζητήσω χάριν ἀπὸ πρόσφυγα καὶ προδότην, εἶπε πρὸς τοὺς ὑπηρετίας σου ν' ἀποσυρθῶσι, καὶ νὰ μὴ μολύνωσι μὲ τὰς μισαρὰς χεῖράς των στρατιώτην τῆς δημοκρατίας.

Καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀγκῶνος του ὅπως ἀνάβῃ ἐπὶ τοῦ εὐθράστου κιγκλιώματος, διεκέρασε τὰ σκέλη του εἰς τὰ ἔξω, καὶ ἐπρότεινε τὴν κεφαλὴν . . . Ἀλλ' ἀκουσίως πως ἐστράφη πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω φρικῶν, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπεμέτρως ἔχων ἀνοικτούς καὶ τὸ μέτωπον καταβεβρεγμένον ὑπὸ ψυχροῦ ἰδρώτος.

— Φοβεῖται λοιπόν, συμπολίτα; εἶπεν ὁ Σχαμελλῷ, πλησιάζων πρὸς τὸ δρύφρακτον καὶ ἐπικαλούμενος, διὰ χειρονομίας, τὴν βοήθειαν τῶν ἀνθρώπων του, οἵτινες ἐπαγρύπνου ἐπὶ τὴν ἄκραν τῆς γεφύρας. Ἐμπρός, θάρρει, καὶ εἰς οἱ ξυπόλοιοι συνάδελφοί σου, πρόσθετες καὶ αὐτὸ ἐν ὄνομα Ῥωμαίων πρὸς τὸ ἐκ βαπτίσματος ὄνομά σου ὡς τὸ τοῦ Κουρτίου, λόγου χάριν, τί λέγεις; δὲν εἶναι καταλληλότατον εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωση;

— Ἀκουσε, Ἰούλιε, εἶπεν ὁ Ἐστιβάλ, ἀμφότεροι εἴμεθα στρατιωτικοί, ἀμφότεροι περιεφρονήσαμεν τὸ πυροβόλον καὶ τὴν λόγχην· ἀλλὰ σοὶ ὀμνῶ εἰς τὴν παλαιάν μας φιλίαν, σὲ ἐξαρκίζω! . . . αὐτὸς ὁ θάνατος μοὶ προξενεῖ τρόμον!

Ἐνθυμήσου τὸν πατέρα μου! Ἐμπρός, ὀργήγωρα, σπεῦσον, μήπως ἔλθῃ κανεὶς . . .

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Καρόλου ἐσπινθηροβόλουν προσέβλεψε καὶ τελευταίαν φορὰν πρὸς τὴν ἀβυσσον, πρὸς τοὺς αἰχμηροὺς βράχους καὶ πρὸς τοὺς σπινθηρίζοντας καταβράκτας· καὶ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς ἔχων ἀνωρθωμένας καὶ τὸ πρόσωπον πεφλογισμένον ὑπὸ τρομερᾶς ἐξάψεως, « Ζήτω ἡ Δημοκρατία! » ἀνέκραξε, καὶ κατεκρημνίσθη.

Ὁ Ἰούλιος τὸν εἶδε πίπτοντα εἰς ἀπόστασιν διακοσίων ποδῶν πρὸς τὰ κάτω, ἐπὶ προέχοντος βράχου, εἶτα ἀνακλιθεὶς ἐκατόν πενήτην πόδας πρὸς τὸν χεῖμαρρον. Ἀπιύθουε πικρὸν πρὸς τὸ βράθρον μειδίημα, καὶ ἀπετύρθη ὅπως ὑπαικτῆσθαι τοὺς ἀνθρώπους του. Εἶτα ἐπιβασθεὶς τοῦ πλοίου, ἀπῆλθεν εἰς Βανδέαν, ὅπου ἔπισε ὑπὸ τὸ ξίφος των δημοκρατῶν δρασγόνων.

A. K.

Ο ΟΙΚΟΣ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΠΙΝΔΑΡΟΥ.

— 0 —

Ὅταν ὁ βασιλεὺς Κάρολος Α'. Στυαρτίδης, ἦτηθεις παρὰ τοῦ Κρομβέλλου, ἐκατηγορήθη εἰς τὸ Παρλαμέντον, ὤφειλε, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τοὺς δικαστὰς του, νὰ διέλθῃ αἰμασίαν ἐσχηματισμένην ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες ἱρρίπτον ἐπ' αὐτοῦ ὄργιλα βλήματα. Κάρολος ὁ Α', καταβεβλημένος ἀπὸ τοσαῦτα μίση ἠνωμένα, ἐδάδιζε κεκαλυμμένην ἔχων τὴν κεφαλὴν καὶ βεβουλισμένην εἰς θλιβεροῦς διαλογισμοῦς.

Παρασταθεὶς ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, ὑπερασπίσθη ἑαυτὸν ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς εὐγενὴς ἄμα, καὶ μετὰ τοσαύτης ἀταραξίας, ὥστε εἰς ἕκ του λαοῦ, ὑπερηδῆσας καὶ αὐτῆς τῆς ἀπανθρωπίας τὰ ὄρια ἔπτυσε κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ ἀτυχοῦς μονάρχου. Τὴν φρικώδη τούτην ἀνανδρίαν ἠκολούθησε πρὸς στιγμὴν βαθυτάτη σιγὴ ἐν τῇ δὴμηγύρῃ. Οἱ δικασταὶ του ἀπεφάσιζαν πραγματικῶς νὰ στηθῶσιν ἀγχόνην εἰς τὸ Βίτεγαλ. Ἀλλ' ἡ ἀγροίκος αὐτῆ ὑβρις ἀπευθυνθεῖσα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ πρώτου εὐγενοῦς τῆς Ἀγγλίας, ἐφάνη σκληροτάτη καὶ εἰς τοὺς μᾶλλον ἀχαλινώτους δημοκράτας. Καὶ αὐτὸς ὁ Κρομβέλλος, ἐκν ἐτόλμα, νὰ πράξῃ τοῦτο, αὐτὸς δὲ τὰ πάντα τολμήσας, ἤθελεν αἰτῆσαι συγγώμην διὰ τὴν ὑβριν παρὰ τοῦ Καρόλου.

Παρευθὺς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους ἠκούσθη φωνὴ συγκεκινημένη λέγουσα «Θάρρει, Μεγαλειότατε». Συγχρόνως ἀνθρώπος τις τοῦ λαοῦ πλησιάζας τὸν βασιλέα, ἐσπόγγισε μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπαναλαμβάνων τοὺς ἐθαρβρυντικοὺς λόγους «Θάρρει Μεγαλειότατε». Ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς καὶ ἀπανταχοῦ, ὑπάρχουσι δύο λαοί· ὁ συρφετώδης ὄχλος, αἰμοχαρὴς σκληρὸς, ἀπαιδευτός, μωρὸς καὶ μανιώδης· καὶ ὁ λαὸς ὁ πεφωτισμένος διὰ τῆς παιδείας, ἐργατικός, πατὴρ οἰκογενείας, ἐνάρετος· ὁ ἀγαθὸς, ὁ ἀληθὴς, ὁ γινώσκων νὰ δῆται καὶ ν' ἀγαπᾷ — Ὁ ἀνὴρ ὁ ἐνθαρβρύνων τὸν βασιλέα ἦτο πλούσιός τις ἔμπορος τῆς πόλεως, ἀνὴρ τίμιος, ἀποστρεφόμενος τὸ αἷμα, καὶ ὅστις, ἀντιπολιτευθεὶς τὸν βασιλέα του ὡς Ἀγγλος μετέχων τῆς κυριαρχίας τῆς πατρίδος του, ἐπανήρχετο εἰς τὸν βασιλέα ὅτε οὗτος ἦτο ἐγκριταλελειμμένος καὶ δυστυχής. — Ὁ τίμιος οὗτος ἀνὴρ ἐκαλεῖτο Παῦλος Πίνδαρος. Ἀπαντα ἡ τῶν βασιλοκτόνων ομίλγυρις ἐπευφήμησεν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ Παύλου, καὶ Κάρολος ὁ Α' ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν σκεφθεὶς ὅτι τοῦλάχιστον ἤθελε δικασθῆ ὑπὸ ἀνθρώπων!

Ὁ βασιλεὺς κατέδικασθη εἰς θάνατον.

Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὤδειε πρὸς τὸ πῆγμα, ἅπαντα ἡ πόλις τοῦ Λονδίνου ἦτο εἰς κίνησιν. Ἀπαντα τὰ κόμματα ἤθελαν νὰ παρευρεθῶσιν εἰς τὴν φρικώδη ταύτην λύσιν τῶν ἐμφυλίων πολέμων, οἱ μὲν διὰ νὰ κορῆσιν τὴν ἐκδίκησίν των, οἱ δὲ νὰ διδαχθῶσι νὰ ὑπομείνωσι. Βαθεῖα ἐπεκράτει παρὰ τῷ λαῷ σιγὴ, οὐδεὶς ἀπεχειρήτα τῷ βασιλέα ὀδεύοντα πρὸς τὸν θάνατον, οὐδεὶα διημέψατο αὐτὸν φωνῇ, ἡ βλέμμα φίλιον, ἡ ὑπομειδίαιμα παρηγόρον· ἀπέθνησκε μεμονωμένος!

Καθ' ὅδον ὄμως, ἡ κάλλιον ὅτε ἐπέβαινε τοῦ πηγματος· νῆα τις κόρη τρυφερά, τρέμουσα καὶ δακρυροῦσα ἤθελε ν' ἀποχαιρέτησθαι τὸν βασιλέα τῆς πλῆθ' εἰς μάτην· ἤθελε νὰ λαλήσῃ, ἀλλ' ἡ φωνὴ τῆς ἐξέλιπε, ἤθελσε νὰ θρηνησῃ, ἀλλὰ καὶ τὰ δάκρυά τῆς ἐσταμάτησαν. Ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρα ῥόδον, καὶ τοῦτο προσέφερε τῷ μονάρχη. Ὁ βασιλεὺς ἐσταμάτησεν ἐκπληκτός, προσέβλεψε τρυφερῶς τὴν νεάνίδα, τὴν ἔχαιρέτησεν, ἔλαβε τὸ ῥόδον καὶ ἐπέθη τοῦ ἰκριώματος.

Ἐπὶ τοῦ ἰκριώματος, Κάρολος ὁ Στυαρτίδης ἀπιύθουε πρὸς τὸν λαόν του τοὺς τελευταίους του ἀποχαιρετισμοὺς κρατῶν ἐν τῇ χεῖρὶ τὸ ῥόδον ὅπερ ἡ νεαρά

νῶ εἶχε δώσει. — Ἀνὴρ προσωπιδοφόρος ἵστατο ἐπὶ τῶν βάρων τῆς λαίμητόμου παρὰ τῷ βασιλεῖ. ὁ ἀνθρώπος, οὕτως; ἀνυπόμονος, ἀναμφιβόλως, ἔφερε τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ὄργανον τοῦ θανάτου. Ὁ βασιλεὺς πολλάκις κατὰ τὴν ὀμιλίαν τοῦ διακοπέως ἔλεγε πρὸς τὸν προσωπιδοφόρον. « Μὴ ἐγγίζεις ἀκόμη τὸν πέλεκυν, ἀνὴρ ἐγγίζεις ἀκόμη τὸν πέλεκυν ». Ὅταν Κάρολος ὁ Στυαρτίδης ἔπαυσε λαλῶν, ἠπάσθη τὸ ῥόδον, ἔθεσε τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ ὀλεθρίου κύφωνος καὶ ἡ κεφαλὴ ἔπεσε.

Ὁ Ἀγγλικὸς λαὸς, μετὰ τὸ θέαμα τοῦτο διεσκέδασθη ἐν σιωπῇ ὁ προσωπιδοφόρος, ὁ φονεὺς τοῦ βασιλέως, ἠναγκάσθη νὰ διαφύγῃ τὴν λύσαν τοῦ εὐμεταβλήτου τούτου λαοῦ, διότι ὁ κεκαλημμένος οὗτος δὲν ἦτο ὁ συνήθης δῆμιος, εἶχε δὲ πληρώσει τὸν δῆμιον διὰ νὰ κτηπήσῃ ἀντ' αὐτοῦ ἦτο εὐπατρίδης, ὅστις ἠδύνατο νὰ παραβληθῆ πρὸς τὸν ἀνθρώπον τοῦ ὄχλου τὸν πτύσαντα κατὰ πρόσωπον Κάρουλον τὸν Α'.

Ὁ νεῆνις ἦτις εἶχεν εὐσπλαγχνισθῆ τὸν βασιλέα ἤδυνῆσθαι ν' ἀνθέξῃ εἰς τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο ρεῖμα εἶχε λυποθυμήσει. Τὸ πλῆθος μετὰ προσοχῆς καὶ σεβασμοῦ μετέφερον αὐτὴν εἰς οἶκον ὃν ἐστιγματικῶς εἶχεν ἐκλέξει· ἦτο δὲ οὗτος ὁ τοῦ Παύλου Πινδάρου.

Ὁ οἶκος οὗτος εἶναι ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ Ἀγγλοὶ ἐπιδεικνύουσιν αὐτὸν τοῖς ξένοις μετ' εὐγενοῦς ὑπεριφανίας. Ὑπῆρξεν οὗτος ἐνδιαίτημα ἀξιοτίμου ἀνδρός, ὅστις ἐτόλμησε ν' ἀναγωνίσῃ καὶ ὑπερασπισθῆ τὸν βασιλέα του ἐν τῷ μέσῳ τῆς μανίας τῶν διαμαχομένων κομμάτων.

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ ΑΔΑΜΑΝΤΩΝ ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ

NOTE

Πρὸ ὀλίγων χρόνων ἡ πρόοδος τῶν μεταλλείων τοῦ χρυσοῦ τῆς Ῥωσσίας δὲν ὑπερέβαινε πλέον τῶν 40. πονδ. (βάρους 1500 λιθρῶν), καὶ ἡ ποσότης αὕτη ἐξήγαγε ἐκ βαθυτάτων φρεάτων μεγάλας δαπάναις καὶ μακρᾶς ἐργασίας. Ἀλλὰ τίς ἠδύνατο νὰ προσθῆ τότε, ὅτι μετὰ παρέλευσιν ἑτῶν τιῶν ἤθελον εὑρεθῆ ἐπὶ ἀπεράντου ἐπιφανείας γῆς στρώματα χρυσοῦ ἀφθονότατα, ὄγκου χρυσοῦ μεταλλικοῦ καὶ πλατίνης εἰς ποσὸν θαυμαστότερον ἐκείνου ὅπερ ἔως τότε προσέφερον ὁ Νέος κόσμος· καὶ μολαταῦτα τὸ ἀπροσδόκητον συνέβη. Ἡ Ῥωσσία κατὰ τὴν πρόσοδον ταύτην δὲν εἶναι κατωτέρα τῶν προνομιοῦχων χωρῶν τοῦ ἐτέρου ἡμισφαιρίου, τοῦ φαινομένου ὅτι ὤφειλε νὰ διατηρῆ τὸ μονοπώλειον τοῦ πολυτίμου τούτου μετάλλου Ἡ Ῥωσσία πρώτη ἐτύπωσε νομίσματα ἐκ πλατίνης ἦτο δὲ κατωτέρα τῶν χωρῶν ἐκείνων μόνον διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀδαμάντων, ἀλλὰ καὶ τὸ πλεονέκτημα τοῦτο ἀπέκτισε. Ὁ πρῶτος Ῥωσσικὸς ἀδάμας εὑρέθη τὴν 22 Ἰουνίου τοῦ 1829 ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς ῤαχίως τῶν Οὐραλίων ὄρειων, κατὰ τὴν ἐξόρυξιν τῆς χρυσοφό-

ρου ψάμμου τῆς Λήμης Πολίνας, ὑπὸ παιδίου δεκατριετοῦς ὀνομαζομένου Παύλου Πόπεφ.

Ὁ κύριος Engelhardt, καθηγητῆς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Dorpat περιηγηθεὶς ἐν ἔτει 1826, χάριν ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης τὰ οὐράλια, πρῶτος ὑπεστήριξε διὰ θετικῶν δοκιμῶν, τὸ πιθανὸν τῆς ὑπάρξεως ἀδαμάντων ἐν Ῥωσσίᾳ. Τὰς ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου ιδέας αὐτοῦ ἐκοινοποίησε πρὸς τὸν πρύτανιν τοῦ πανεπιστημίου δι' ἐπιστολῆς ἧς ἀντίγραφον ἐξημοσιεύθη τότε ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Πετροπόλεως. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀναγινώσκεται καὶ τοῦτο. « Ἡ ψάμμος τῆς πλατίνης τῆς Νίζνυ Τούρας, ἀνήκουσα εἰς τὸ ἐργαστάσιον τοῦ στέμματος. Κούσχροα, προσφέρει ἐκπληκτικὴν ὁμοιότητα μετὰ τὴν τῆς Βρασιλίας, ἐν ἣ εὑρίσκονται συνήθως οἱ ἀδάμαντες· οὐκ εἶναι αὕτη συνήθως ἀπὸ χαλίκας περιέχοντας ὀξείδιον τοῦ σιδήρου καὶ ἱσπιν, ἐκτὸς δὲ τούτου προσφέρει ποσότητα πετραδίων μικροσκοπικῶν διαφόρων χρωμάτων καὶ περισσοτέραν πλατίνην ἢ χρυσόν. Ἡ ψάμμος τῶν μεταλλείων τῆς Νίζνυ Τούρας ἐμπεριέχει μίγμα τοῦ αὐτοῦ εἶδους, ἡ δὲ παρουσία τοῦ ὀξειδίου τοῦ σιδήρου εἶναι κατὰ τοσοῦτον ἀξιοσημείωτος, καθ' ὅσον ὁ ἀδάμας τῆς Βρασιλίας ἐξορθοῦται ἐκ μίγματος τοιούτου ἔπειτα δὲ ἐκ τούτου ὅτι τὰ δύο ταῦτα μεταλλεῖα δὲν ὀμοιάζουσιν τυχαίως, ἀλλὰ διότι εἶναι λείψανα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς συνθέσεως βράχων. Ἐπειδὴ τὰ στρώματα ταῦτα τῆς ψάμμου κατέλθουν ἕκτασιον μεγάλην κεκαλυμμένην ἐν μέρει ὑπὸ δασῶν, ὁ κύριος Ἐγγελάρδος δὲν ἠδυνῆσθη νὰ κάμῃ ἐρευναν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἄλλως οἱ ἀδάμαντες οὗτοι μεμιγμένοι μετὰ μεγάλην ποσότητα ἐτέρων μικρῶν κρυστάλλων δὲν ἠδύνατο ν' ἀποχωρισθῶσι τῆς ψάμμου εἰμὴ διὰ τῆς πλύσεως. Ὁ κύριος Ἐγγελάρδος διεκόνισσε τὰς παρατηρήσεις του καὶ τὴν γνώμην του πρὸς τοὺς διευθυντὰς τῶν ἐξορύξεων, πρὸς οὓς ἔλεγεν ὅτι ἡ ψάμμος αὕτη ἐμπεριέχει ἀδάμαντας· οἱ μνησθέντες διευθυνταὶ τῶν μεταλλείων εὑρέθησαν ἔτοιμοι νὰ κάμωσι τὰς ἀναγκαίας δαπάνας πρὸς ἐξόρυξιν τοῦ ἐκείνου σπλάγγου τῆς γῆς κεκρυμμένου θησαυροῦ. Ἀλλ' ὁ κύριος Ἐγγελάρδος σκεφθεὶς ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ μορφή τοῦ ἀκατεργάστου ἀδάματος ἦτο ὀλίγον γνωστὴ, ἡ καὶ ἐντελῶς ἀγνωστὸς εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τῶν μεταλλείων, ἠνάγκασε τοὺς διευθυντὰς νὰ πέμψωσιν αὐτοῖς ἐκ Πετροπόλεως ἀδάμαντας ἀκατεργάστους, ὅπως οὗτοι χρῆσιμεύσωσιν ὡς δείγματα κατὰ τὰς ἐρεῖνας των.

Παρεμποδισθέντος τοῦ Κ. Ιω. Καρατσούτσα ὑπ' ἄλλων ἀσχολιῶν ἢ μεταφράσις τοῦ ἐν τῷ φυλλαδίῳ ΑΓ' παραρτήματος ἢ Καλύθη τοῦ Θωμᾶ ὡς καὶ μέρος τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ προηγηθέντος φύλλου ΑΒ'. ἦτοι ἀπὸ 120 σελίδος στίχ. 26 μέχρι τέλους τῆς 128 σελίδος ἔγεινε παρ' ἄλλου μεταφραστοῦ. Ἀπὸ δὲ τοῦ παρόντος ΑΔ'. τεύχους θέλομεν ἐξακολουθήσει δίδοντας εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἡμῶν ὡς καὶ πρότερον μεταφράσιν τοῦ Κ. Καρατσούτσα.